KURTULUŞ

sosyalist dergi

YAŞASIN 1 MAYIS!
YAŞASIN SOSYALİZM!

●

1 MAYIS'TA ALANLARDAYIZ

●

T«K»P'NİN ÖRGÜT ANLAYIŞI
ve ÇALIŞMA TARZI

●

TEKEL DİRENİŞİ ÜZERİNE

●

PARTİNİN KÖYLÜLÜK İÇİNDE
ASKERİ ÇALIŞMASI
Ho Chi Minh

●

BULGARİSTAN İŞÇİ PARTİSİ'NİN
(Komünistler)
TARİHSEL MİSYONU
G. Dimitrof

●

PARTİ BİLEŞİMİNİ
İYİLEŞTİRME TEDBİRLERİ
J. Stalin

ŞUBAT - MAYIS - 1980

37

KURTULUŞ

sosyalist dergi

AYLIK DERGİ
ŞUBAT, MAYIS — 1980
YIL : 4 — CİLT : 7 — SAYI : 37

Sahibi: İsmail AYÇİÇEK/Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Mustafa EKER/Yönetim Adresi: İbrahim Müeferrika Sok. Fazilet Han, Kat: 4, No. 409 ULUS-ANKARA/Yazışma Adresi: Posta Kutusu: 308 Kızılay-ANKARA/Abone Bedeli: Yıllık 250 TL'dır. Yurt dışı abone bedeli iki katıdır./Her türlü ödeme için: İsmail Ayçiçek, Posta Çeki No: 100994.

İÇİNDEKİLER

Yaşasın 1 Mayıs, Yaşasın Sosyalizm / KURTULUŞ *3/ 99*

1 Mayıs'ta Alanlardayız / KURTULUŞ *13/109*

T«K»P'nin Örgüt Anlayışı ve Çalışma Tarzı / KURTULUŞ *15/111*

Tekel Direnişi Üzerine / KURTULUŞ *68/164*

Partinin Köylülük İçinde Askeri Çalışması / Ho Şi Minh *100/196*

Bulgaristan İşçi Partisi'nin (Komünistler) Tarihsel Misyonu / G. Dimitrof *119/215*

Parti Bileşimini İyileştirme Tedbirleri / J. Stalin *131/227*

Baskı : UFUK Matbaası

Yaşasın 1 Mayıs, Yaşasın Sosyalizm

Daha doğduğu gün bir mücadele günü olan 1 Mayıs, ilk kez 1886 yılında Amerika Birleşik Devletlerinde, günde 13-14 saat çalıştırılan Amerikan işçilerinin 8 saatlik işgünü için genel grev ilan etmeleri ile ortaya çıktı. Bu ilk 1 Mayıs gösterisine 100 bine yakın işçi katıldı. Polis ve askerler işçilere saldırdı. Kanlı çatışmalar oldu. Yüzlerce işçi yaralandı, öldü. 4 Mayıs günü Şikago işçileri 1 Mayıs şehitleri için bir anma toplantısı düzenlediler. Polis bu kez büyük bir provokasyon düzenledi. Atılan bir bomba ile bazı polisler öldü. Bunun üzerine Amerikan işçi sınıfının en gözde önderleri tutuklandılar. Yargılamanın sonucu işçi sınıfının dört önderi idama mahkûm ve «af dilekçesi» imzalamadıkları için sonunda idam edildiler.

O dönemlerde uluslararası işçi sınıfı örgütü olan 2. Enternasyonal, 1889 yılında 1 Mayıs'ı bütün dünya işçileri için «Birlik, Mücadele ve Dayanışma Günü» olarak kabul etti. O günden bugüne ise her yıl bütün ülkelerde işçiler gösterilerle 1 Mayıs'ı andılar. 1886'da yüzlerce işçinin kanı, canı pahasına ortaya çıkan 1 Mayıs, daha sonraki yıllarda da gene egemen sınıfların en azgınca saldırıları ile karşılaştı.

1 Mayıs nasıl işçi sınıfı için bir birlik, dayanışma ve mücadele günü olarak gelenekselleşmiş ise, aynı şekilde egemen sınıflar için de proletaryaya saldırma günü olarak gelenekselleşmiştir. Hiç bir 1 Mayıs günü yoktur ki, egemen sınıflar proletaryaya saldırmamış ve kan dökmemiş olmasın. Onların 1 Mayıs geleneği de proletaryanın üzerine amansızca saldırmaktır. İşçi sınıfının birliğini bozmaya çalışmaktır.

Egemen sınıflar için Türkiye'de de gelenek aynıdır. Daha Osmanlı İmparatorluğu döneminden başlayarak egemen sınıflar 1 Mayıs'a karşı düşmanca bir tutum almışlar ve buldukları her fırsatta 1 Mayıs'a karşı amansızca saldırmışlardır. 1976'da uzun bir aradan sonra yeniden kitlesel olarak anılmaya başlanan 1 Mayıs'a 1977'de büyük bir provokasyon düzenleyerek saldırmaları, 1 Mayıs 1979'da bütün Istanbul'u zindana çevirmeleri sokağa çıkma yasağı ilan etmeleri bunun göstergeleridir.

1 Mayıs 1976 uzun bir aradan sonra Türkiye'de anılan ilk 1 Mayıs oldu. Gösteri DİSK tarafından düzenlendi. O dönemde DİSK üst yönetiminde İlerlemeciler vardı. 1976 1 Mayıs gösterisine o günün ölçekleri içinde büyük bir işçi kitlesi katıldı. Ne var ki İlerlemeci klik 1 Mayıs gösterisini bir mücadele günü olmaktan çok bir bayram olarak ele aldı. Gösterinin tüm hazırlığı ve gösteri boyunca İlerlemecilerin denetimi altındaki örgütler ortalığa tam bir bayram havası verdiler. Ellerinde balonlar, çiçeklerle yürüyen bu kitle 1 Mayıs öncesi İlerlemenin yaptığı «1 Mayıs *bayramı*» propagandasını tam anlamı ile yansıtmaktaydılar. Böylesi bir 1 Mayıs gösterisinin kırlarda kutlanan *Bahar Bayramı*'ndan tek farkı alanlarda kutlanıyor olmasındaydı.

Ama bütün bu bayram şamatasına rağmen 1 Mayıs 1976 gösterisinin yapılması geleceğin yeni 1 Mayıs gösterileri için bir kapı oldu. Şüphesiz, 1 Mayıs 1976'da proletarya sosyalizminin örgütsüz olması, gösteriye bağımsız bir varlık olarak katılamaması da 1 Mayıs gösterisinin, bir mücadele günü olmaktan çok bir bayram havası içinde geçmesini sağlayan etkenlerdendi.

Nitekim 1 Mayıs 1977 dosta düşmana 1 Mayıs'ın niteliğini bir çırpıda gösterdi. Oncelikle bütün gösteri, bir önceki 1 Mayıs gösterisine oranla çok daha militan bir hava içinde geçti. Devrimcilerin güçlü bir biçimde katılmaları gösterinin rengini değiştirdi. 1 Mayıs'a bir önceki yıl damgalarını vuran İlerlemecilerin etkinlikleri kırıldı. Bütün saflarda ihtilâlci bir hava esti. Ve gösterinin en sonunda oligarşinin giriştiği katliam 1 Mayıs'

ın ne olduğunu somutça ispatladı. O, bir bayram değil, kapitalistler ile proletarya arasındaki bir mücadele günüdür. Gelenek, egemen sınıfların 1 Mayıs gösterisine saldırmalarıdır; gelenek, bütün bu saldırılara rağmen proletaryanın 1 Mayıs gösterisini gerçekleştirmesidir.

Nitekim 1 Mayıs 1978'in önemi bu noktadaydı. Bir önceki yılın provokasyonuna, katliamına rağmen işçiler-devrimciler 1 Mayıs 1978 günü 1 Mayıs Alanını doldurdular. 1 Mayıs 1977 katliamı egemen sınıflar açısından görevini görememiş, devrimci hareketi yıldıramamıştı. Ama bir ölçüde işçiler arasında etkili olmuştu. 76 ve 77 1 Mayıs gösterileri ile kıyaslandığında 1 Mayıs 1978 gösterisine işçi katılımı cılız oldu. İşçi katılımının azlığının bir başka nedeni ise İlerlemecilerin —daha sonraki yıl daha çıplak bir biçimde açığa çıktığı gibi— haince tutumları idi.

77 gösterisinden bir süre sonra İlerleme DİSK üst yönetiminden devrildi. Yerine Baştürk ve ekibi geldi. İşte İlerleme, 1978 1 Mayıs'ında, haince, bu ekibin 1 Mayıs gösterisini düzenleyemeyeceklerini ispatlama gayreti içindeydi. İlerlemeye bağlı sendikalar ve İGD ve benzeri örgütler 1 Mayıs öncesi çalışmalara katılmadılar. Kendileri bağımsız olarak da 1 Mayıs gösterisi için ciddi bir çalışma yapmadılar. Yaptıkları tek çalışma toplayabildikleri bütün gücü IGD flamasının arkasına toplamak oldu. Ve, 1 Mayıs alanına girdiklerinde «yeri göğü inleterek» «TKP'ye özgürlük» diye haykırdılar. Böylelikle T'K'P savaş boylarında yeni bir atılım daha yaptı!

En nihayet 1 Mayıs 1979 gösterisi geldi çattı. Türkiye, 1 Mayıs 1979'a 19 ilde sıkıyönetimle girdi. Demokratik hakların ayaklar altına alındığı, Kürdistan'da Kürdistan halkına göz dağı veren tatbikatların yapıldığı, her türlü örgütlenme ve gösteri hakkının boğazlandığı, yayınların basılmasının ve dağıtılmasının yasaklandığı bir ortamda gelindi 1 Mayıs 1979'a. «Demokratik sıkıyönetim»in mucidi Ecevit ve sıkıyönetim komutanları bütün sıkıyönetim bölgelerinde 1 Mayıs gösterilerini yasakladılar. Oysa bir yandan **proletarya sos-**

yalistleri ve çeşitli diğer devrimci-demokrat gruplar, bir yandan da DİSK üstyönetimi 1 Mayıs günü 1 Mayıs Alanında gösteri düzenlemekte kararlı olduklarını ilan ediyorlardı. Bu ortam içinde 29 Nisan günü İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı bir bildiri yayınlayarak sokağa çıkma yasağı ilan etti. Artık bütün istanbul 1 Mayıs Alanı haline gelmişti. Ve, Türkiye oligarşisi belki de dünyada ilk kez 1 Mayıs'a bu denli azgınca saldıran ilk egemen sınıf olma hakkını de elde ediyordu. İşçilerin gösterisini engelleyebilmek için 5 milyon insan bir gün boyunca evlerine hapsediliyordu.

Sıkıyönetim Komutanlığı'nın 29 Nisan tarihli bildirisinin bir önemli yanı da İlerlemecilere teşekür edişiydi. «Ancak» diyordu Sıkıyönetim **Komutanlığı,** «Ülkemiz ve milletimizin karşı **karşıya bulunduğu** tehlikeleri çok iyi değerlendiren **ve Türkiye'nin** üstünde oynanmak istenen oyunların **farkına varan yurtsever** işçilerimizin büyük **çoğunluğunu sinesinde toplayan** sağduyu sahibi sendikalarımızın İstanbul'da 1 Mayıs günü bir miting yapılmasından vazgeçme kararları takdirle karşılanmaktadır.» «İşçilerimizin büyük çoğunluğunu sinesinde toplayan *sağduyu* sahibi sendikalarımız» İlerlemenin yönetimde olduğu sendikalardı ve bu sendikalar diğer İlerlemeci örgütlerle birlikte 28 Nisan günü İstanbul gösterisinden vazgeçerek bütün güçlerini İzmir'de toplamaya karar vermişlerdi. İlerlemecilerin yönetiminde bulunduğu sendikaları, yönetimlerinde bir kısım CHP'lilerin bulunduğu bazı sendikalar da desteklediler. Ve bu sendikalar «asgari güvenlik önlemleri olmadığı için 1 Mayıs'da Istanbul'da yapılacak bir gösterinin yığınsal bir biçimde yapılması mümkün olamaz hale geldi» diyerek «tüm demokratik güçleri İzmir'deki 1 Mayıs kutlamalarına» çağırdılar.

Evet, sıkıyönetim «ülkenin ve milletin karşı karşıya bulunduğu tehlikelerden» bahsediyor, sağduyu sahibi (tabii bu sağduyu proletarya için değil, kapitalistler için, patronlar için, sıkıyönetim için) Ilerlemeciler ise bu tehlikeleri görerek İzmir'de gösteri yapmayı planlıyorlar. Ve tabii ki sıkıyönetim komutanlığının teşekkürleri ile karşılaşıyorlar.

Yeterli güvenlik önlemlerinin olmadığından bahseden o İlerlemeciler ki, 1 Mayıs 1977 gösterilerinde aldıkları bütün güvenlik önlemlerini kendi dilleriyle Mao'culara ve goşistlere yöneltirken, bu arada oligarşiye, onun tarafından gelecek saldırılara karşı tedbir almayı unutmuşlar ve sonunda 37 işçi-devrimcinin katledilmesine yol açmışlardı.

İşte gene aynı İlerleme, bu kez güvenlik önlemlerini yeterli görmeyerek İzmir'de yığınsal bir gösteri düzenlemeye karar vermişti.

1 Mayıs 1979 günü «güvenlik önlemlerini yeterli bulmayanlar» sadece İlerlemeciler değildi. Barikat savaşçıları, öncü savaşçıları da alınan güvenlik önlemlerini yeterli bulmadılar. Devrimci Yol 1 Mayıs için çıkardığı özel sayısında «Direnişin 1 Mayıs Alanı çevresinde sınırlandırılmasının, sonuçta İstanbul'daki direnişin *geçersiz* kalması ihtimalini de beraberinde getirdiği ortada olan bir şeydir. Aynı şekilde, eylemin biçimi, uygulanabilirliği, kitlelerin güvenliği gibi sorunların çözümü de önem taşıyacaktır. (...) Bu doğrultuda, 1 Mayıs'ı İstanbul'da en etkili bir şekilde kutlamak için çalışılmalı, 1 Mayıs'ın 1 Mayıs Alanında da kutlanması için *son ana kadar* (abç.) direnilmelidir.» diyerek gösterinin güvenliğinden duyduğu kuşkuyu açıklıyordu. Açıklamasına uygun davranarak da *son ana kadar direndi ve son anda yaptığı durum muhasebesi ile sokağa çıkma yasağına rağmen gösteri yapmaya kararlılığı yetmedi ve İstanbul gösterisinden vaz geçti.* T'K'P dışı solun T'K'P'yi nasıl izlediğinin en iyi örneğidir Devrimci Yol. Onun dışındaki diğer «keskin» sol da yazılı bir belge vermeden tutumları ile onun Yol'unu izlediler. Pasifizmin, teslimiyetçiliğin yolunu. İşte 1 Mayıs 79, o denli aktivist ve «keskin» olan bir sürü grubun pasifizmin, teslimiyetçiliğin saflarına düşmesini, daha doğrusu gerçekten oldukları noktanın açığa çıkmasının da bir nedeni oldu. Zira, proletaryanın mücadele günü küçük burjuva devrimciliğinin aktivistliğini değil, proletarya devrimciliğinin aktivistliğini gerektirmekteydi. Nitekim de öyle oldu. 1 Mayıs 79 gösterisini sokağa çıkma yasağına rağmen sadece ve sadece proletaryanın sosyalist hare-

keti gerçekleştirebildi. Proletaryanın kızıl bayrağı onun elinde 1 Mayıs 79 günü yükseklerde dalgalandı.

Kimin proletaryanın temsilcisi olduğu kuşkusuz herkesin söyledikleri ve yaptıklarından anlaşılır Kim ki proletaryanın devrimci ideolojisini savunmaktadır, kim ki Marksizm-Leninizmi ülkenin somut koşullarına doğru bir biçimde uygular, şüphesiz o, ülkede proletaryanın temsilcisidir. Ne var ki bu çıplak gerçek her zaman bu denli kolayca kabul edilemiyor. Yazılan ve söylenenlerin yanı sıra bir dizi olay gerekmektedir ki, dost da düşman da kimin neyin nesi olduğunu en çıplak bir biçimde görsün. Zira teorik tezlerden soyutlayıp çıplak bir slogana indirildiğinde herkes kendisinin proletaryanın devrimci hareketi olduğunda ısrarlıdır. Proletaryanın ideolojisinin dünya çapındaki etkinliğinin bir sonucudur bu. Türkiye'de de sayısız grup ve grupçuk aynı iddia içindedir. Ancak küçük-burjuvazinin ideolojisi ile donanmış bu sayısız grup ve grupçuk için bazı tarihi anlar, noktalar vardır ki, neyin nesi oldukları en çıplak bir biçimde ortaya çıkar. 1 Mayıs 1979 eylemi bu tür tarihi noktalardan birisiydi. Kimileri sıkıyönetimin aferinini kazanırken, kimileri eylemin güvenliğinden kuşkuya düşerek İstanbul'da sokağa çıkmaktan *son anda (!)* vaz geçtiler. Böylelikle de bir gerçeği su yüzüne çıkardılar.

Burada hemen belirtmek gerekir: Eğer biraz düşünebilmiş olsaydılar, eğer biraz geleceği, olabilecekleri görmüş olsalardı, hiç şüphemiz olmasın ki, bir çok grup 1 Mayıs 1979'da sokağa çıkma yasağına rağmen eylemler düzenleyebilirlerdi. Nitekim önümüzdeki 1 Mayıs günü böyle olacaktır. Biraz da 1 Mayıs 1979'un kuyruk acısı içinde bir çok «sol» grup eylemler düzenleyecekler ve «1 Mayıs 1980 direnişini» yaratma gayretine düşeceklerdir.

Ama artık çok geçtir. Yol ayrımı 1 Mayıs 1979 eylemi idi. Proletarya sosyalizmi 1 Mayıs 1979 eyleminde çeşitli küçük-burjuva gruplardan yolunu kesin, net çizgilerle ayırdı. 1980 eylemi belki bu netliğin biraz bulanmasına neden olacaktır ama güneş balçıkla sıvanmaz...

1 Mayıs 1979 eyleminin bir yol ayrımı niteliği taşı-

ması sadece proletarya sosyalistlerinin sıkıyönetimin sokağa çıkma yasağına rağmen bir eylem düzenlemiş olmalarında aranmamalıdır. Eğer sorun sadece bir eylem düzenlemekle sınırlı kalırsa, bu eylemin zor şartlar altında yapılmış ve cesurca olması dikkate alınırsa, o takdirde 1 Mayıs 79 eyleminin ayırdedici özelliği ortadan kalkar. Sadece etkin bir eylem olması göz önüne alınırsa gene onun ayırd edici özelliği ortadan kalkar. Açıktır ki, bugün Türkiye toplumunda en az 1 Mayıs 79 eylemimiz kadar «cesurca» ve gene en az onun kadar «etkin» eylemler olmaktadır. Ve hatta sık sık çok daha şiddetli, çok daha etkin eylemler olmaktadır ve önümüzdeki günlerde olmaya devam de edecektir. Ve gene, bugunün Türkiye'sinde hem şiddetli, hem etken hem de daha yığınsal eylemler de olmaktadır ve olmaya devam edecektir. Öyleyse 1 Mayıs 1979 eyleminin ayırd edici özelliği nedir?

Bütün sorun ideolojinin doğruluğundan kaynaklanmaktadır. Ancak doğru ideolojiyi kendisine rehber edinenler, doğru noktada doğru eylemi yapabilirler. Bu açık bir gerçek. İşte 1 Mayıs 1979 eylemine bu gözle bakılmalıdır.

Proletarya sosyalistleri 1 Mayıs tarihinden çok önce proletaryanın geleneğini yaşatma konusunda, daha önceki yıllarda olduğu gibi, karar almışlardı. Proletarya sosyalistleri hiç bir engel tanımadan, her şart altında 1 Mayıs günü 1 Mayıs Alanında Türkiye proletaryasının artık gelenekleşmiş eylemini düzenlemeye karar vermişlerdi. Bizim için 1979 1 Mayıs'ında hedef herhangi bir eylem yapmak değil, esas olarak İstanbul'da, 1 Mayıs Alanı'nda geleneği korumaktı. Günün koşulları içinde, sıkıyönetimin azgınca saldırıları karşısında bu seçilmesi gereken tek doğru hedefti. Bunun yanı sıra proletarya sosyalistleri 1 Mayıs'ın yaygınlaşması, başka şehirlerde de işçilerin 1 Mayıs'ı anma toplantıları düzenlemeleri de gene 1 Mayıs 1979'un güncel görevleri arasındaydı. İşte 1 Mayıs 1979'da proletarya sosyalistlerinin hedefleri böyle tesbit edildiği için ve esas olarak «her şart altında» 1 Mayıs günü 1 Mayıs Alanı'nda ola-

cağız » kararı bütün daha sonraki gelişmelerde yolumuzu aydınlattı.

1 Mayıs öncesi yaklaşık bir ay süre ile DISK üst yönetimi ile oligarşinin çeşitli kurumları arasında bir tartışma başladı. Bir taraf 1 Mayıs günü gösteri yapacağız diyordu, diğer taraf ise yapamazsınız ...Solun çeşitli kesimleri ve onların yönetimlerinde oldukları çeşitli kitle örgütleri de birinci taraftaydı. Ve hatta İlerleme dahi yarım ağız 1 Mayıs günü 1 Mayıs Alanı'nda şiarına katılmaktaydı. Ne var ki oligarşinin kararlı tavrı en keskininden, en pasifine kadar bütün solun ummadığı bir noktaya ulaştı. Sokağa çıkma yasağı kimsenin önceden beklemediği bir karardı. Ve böylesi bir tutum karşısında en «kararlısı» dahi ne yapacağını şaşırdı. Nitekim, sokağa çıkma yasağı öncesi gruplar ortak bir yasa dışı eylem yapmayı planlamaktaydılar. Bu gruplar sıkıyönetimin şiddetli tepkilerini göze almayı ortakça kabulleniyorlardı. Hatta bu konuda ortak kararlar alınmış ,ortak tavırlar tespit edilmişti. Ancak kimsenin beklemediği sokağa çıkma yasağı ilan edilince bütün kararlar, bütün ortak tavırlar bir anda boşa gitti. Ortada sadece «her halde 1 Mayıs Alanında» diyen proletarya sosyalistleri kaldı.

Bir sınıfın geleneği kolayca yaratılmaz. Bir sınıfın geleneği ancak uğrunda ciddi bir mücadele vererek yaratılabilir. Türkiye proletaryasının mücadeleci geleneği o denli zengin değildir. Tarihi boyunca şanlı sayfaları çoktur Türkiye proletaryasının. Çeşitli direnişler, eylemler vardır bu şanlı tarih içinde ve en son olarak 1976'dan bu yana 1 Mayıs Alanı'nda düzenlenen gösteriler vardır. Uğrunda 37 ölünün verildiği yeni bir geleneğin başlangıcıdır 1 Mayıs'da, 1 Mayıs Alanı'nda gösteri yapmak. İşte bu geleneğin korunması da gene proletaryanın devrimci hareketinin görevidir.

Bütün sol gruplar 1 Mayıs'a proletaryanın gözlüğü ile bakmadıkları için, esas olarak 1 Mayıs'ı bir «sol içi gösteri» olarak kavradıkları için çıkamadılar 1 Mayıs 1979 günü İstanbul sokaklarına. Onlar daha 1976 yılından beri daima 1 Mayıs gösterilerini diğer sol gruplara karşı bir «show» olarak gördüler. 1979 1 Mayıs'ında da

tüm hazırlıkları güçlü «show»lar yapmaktı. Kimi çok yerde miting düzenleyerek, kimi bir kentte «çok güçlü» bir eylem düzenleyerek bu «show»dan başarılı çıkacağını hesapladı ve tüm hazırlıklarını buna göre yaptı. Proletarya sosyalizmi ise katıldığı ilk 1 Mayıs gösterisi olan 1977 yılından bu yana 1 Mayıs gösterilerini bir «show» olarak görmedi. O, her defasında 1 Mayıs'ı proletaryanın geleneğinin yerleşmesi, proletarya sosyalizmi ile proletaryanın kendiliğinden hareketi arasında yeni bir bağın kurulmasının bir aracı olarak gördü. Legal olarak yapılabilen her 1 Mayıs gösterisinde proletarya sosyalistlerinin tüm tavırları bunun örnekleri ile doludur. Tek başına, 1 Mayıs Alanı'na yürümek için seçilen yer dahi bunun bir örneğidir.

Evet, 1 Mayıs'ı geleneğin yaşatılması, korunması, yerleştirilmesi olarak görmek, 1 Mayıs'ı proletaryanın kendiliğinden hareketi ile yeni bir bağ kurmanın aracı olarak görmek, işte bu ilkelerle 1 Mayıs'a hazırlanan bir hareketin ne pahasına olursa olsun 1 Mayıs 1979 günü gösteri düzenlemesi şaşırtıcı değildir. Sadece o, her yeni duruma göre kararlar alma, elindeki olanaklar çerçevesinde eylem düzenleme yetkinliği içindeydi. Sınıf pusulasının gösterdiği yoldan sadece o ilerleyebildi.

Kitlesel bir gösteri düzenlenemedi. Bu, proletarya sosyalistlerinin kitlesel güçlerine ilişkin bir sorundur. Belki eylem çoklarına bir «kadro eylemi» olarak görüldü. Doğrudur. Bizim bugünkü nicel gücümüz ancak bu denli bir eyleme yetti. Ama sınıfımızın geleneğini koruduk. Sınıfımızın kızıl bayrağını en yükseklerde tuttuk. 1 Mayıs günü sınıfımızın başının öne eğik kalmaması için eylem yaptık. Başımız şimdi dim dik yukarda. Ve önemli bir örnek verdik. Biliyoruz ki bu 1 Mayıs günü proletarya sosyalistlerinin yanı sıra daha bir çok grup, sokağa çıkma yasağı ilan edilse dahi gösteri düzenleyecektir. Ve hatta belki de bir önceki gösterinin verdiği eziklikle «keskinlikler» yapacaktır. Böylece kendilerinin de «devrimci» bir karakter taşıdıklarını kanıtlamaya çalışacaklardır. Ne yazık böylelerine. Zira sorun Devrimci bir karakter taşıyıp taşımama sorunu değildir. Keskin bir eylem yapma sorunu değildir. Yukarıda

da belirttiğimiz gibi bugün Türkiye'de 1 Mayıs'dan çok daha keskin, çok daha şiddetli ve daha kitlesel eylemler olmaktadır, olacaktır da. Ama sorun bu değil. Anlaşılması gereken sorunun sınıfsal özüdür. Eylemin hangi sınıf tarafından, hangi sınıfın temsilcileri tarafından yapılmış olmasıdır.

Önümüzdeki 1 Mayıs'da sokağa çıkma kararına rağmen eylem yapacak olanlar belki heyecanlı, cesur, atak bir karakter taşıdıklarını göstereceklerdir. Ve hatta belki de devrimci bir karakter taşıdıklarını kanıtlayacaklardır. Çokları için zaten aksi bir kanımız yok. Ama hangi sınıfın devrimcisi. Proletaryanın mı yoksa küçükburjuvazinin mi? Onlar için bu sorunun cevabı ikinci şıktır: küçük-burjuvazinin... Şimdi yeni bir 1 Mayıs daha geliyor. Türkiye'de koşulların daha ağır olduğu bugünün şartları içinde egemen sınıflarla devrimcilerin, proletaryanın şiddetle çatışacağı yeni bir 1 Mayıs daha. Bu kez de olaylar proletarya sosyalistleri ile küçük-burjuva devrimcileri arasındaki farkı gösterecek mi? Her zaman aynı türden olayların geçmesi beklenemez. 1977, 1978 1 Mayıs gösterilerinde proletarya sosyalistleri ile küçük-burjuva devrimcileri arasında fark yok muydu? Elbetteki vardı. Teorik ayrılıktan başlayarak her pratik tutumdaki farklılığa kadar... Ancak bunlar herkesin, özelliklede proletarya sosyalistlerinin karşıtı olanların görebileceği kadar nesnel miydi? Hayır. Bizim için nesnel olan, onlar değildi. Onlar aramızdaki farkı görememekteydiler. Bu 1 Mayıs gösterisinde de durum aynı olabilir. Bizim için gene son derece nesnel olan ayrılığı onlar, kendi küçük-burjuva dünyalarının hayalleri içinde görmeyebilirler. Yaptıkları ile övünüp bu 1 Mayıs'ı geçebilirler. Ama gelecek daha sayısız 1 Mayıs'larla, sayısız ayırdettirici olacak olan diğer eylem günleri ile doludur. Proleter sosyalist hareket bütün bu gelecek günler içinde kendi sınıfsal çizgisini defalarca en anlamaz kafalara dahi sokacaktır.

Yaşasın 1 Mayıs,
Yaşasın sosyalizm

KURTULUŞ

1 Mayıs'ta Alanlardayız

Geçen haftalar içerisinde, Belçika televizyonuna bir demeç veren CHP genel başkanı Ecevit, sorulan bir soru üzerine şu ibret verici sözleri söylüyor:

«Her ne kadar bir muhalefet partisi olarak geniş KİTLELERİ YATIŞTIRMAYA ÇALIŞIYORSAK DA ve halk büyük ölçüde sakin kalmayı başarıyorsa da bu, teröristlere yardımcı olma korkusundan kaynaklanıyor, aksi takdirde tepki çok daha ciddi olur.»

Genel Başkan Ecevit her zaman sahip olamadığı bir açık yüreklilik ve doğru görüşlülükle Türkiye'nin içerisinde bulunduğu sosyal ve siyasal durumu açık bir biçimde ortaya koyuyor. Aynı ifadeler içerisinde kendilerinin görevinin de, muhalefet partisi olmalarına rağmen sosyal gelişmeyi, şimdiki düzeyinde sınıf mücadelesini bastırmak, yatıştırmak olduğunu ortaya koyuyor.

Kurtuluş dergisinin bir önceki sayısında yapmış olduğumuz analizler çok zaman geçmesine gerek olmadan doğrulanmaya başlamışlardır. Toplumsal-gelişmenin kısa, orta ve uzun vadeleri üzerine yaptığımız analizlerin hepsi birlikte kendilerini kanıtlayıcı gelişmeleri yaşadığımız günler içerisinde bulmaktadır.

Dünyadaki gelişmeler Türkiye'nin içerisinde bulunduğu bölgede yeni bir takım gelişmelere daha gebe görünmekteydi. Bu gelişmeleri ortaya koyduğumuz biçimleri içerisinde adım adım izlemekteyiz. Bunlardan biride bunalımdan çıkış için, daha doğrusu bunalımı bir anlamda ertelemek ve diğer anlamda da boyutlarını daha da genişleterek yeniden üretmek üzere bazı olanakların ortaya çıkmış gibi olmasıydı. Türkiye'nin Ortadoğu'da kazandığı yeni askeri önem, Türk egemen sınıflarında yeni umutlar yaratmış ve zoraki AP hükümetinde iktidarda kalınabileceğinin umutlarını yaratmıştı. Artık bağımlı olduğumuz ülkeler sahip olunan askeri önem

dolayısıyla Türkiye'nin dertlerinden kurtulabilmesi, hiç olmazsa bir dönem için, iç sorunlarıyla yoğun bir biçimde uğraşmak zorunda olan bir ülke konumunda kalmaması için, kölelik ilişkilerinin pekiştirilmesinden başka birşey olmayan yardımlarını arttıracak gibi görünüyorlardı. Ancak emperyalizm, bağımlı ülke ilişkilerinin mahiyeti üzerine leninist anlayışa sahip olmayanların aldanabileceği bir görünüm, Kurtuluş dergisi tarafından en açık biçimiyle analiz edildi. «Türkiye gibi bir ülkeye yapılacak her türlü yardım bağımlılığın ve yeni gelecek olan ekonomik bunalımların çapının büyütülmesinden başka bir anlama gelmez» denildi. Ayrıca bağımlılığı artırmak ve emekçi kitlelerin daha fazla soyulmasından başka bir işe yaramayan, yardım denilen bu köleleştirici ilişkinin geçici bir rahatlama yaratıcı boyutlarda olması «ancak emperyalizm açısından çok kritik olarak değerlendirilen bir noktada gerçekleşebilir. Diğer durumlarda bu 'yardımlar' sadece nefes alınmasını sağlayacak boyutlarda gerçekleşir.» Dünyanın hemen hiç bir yerinde başka türlüsüne rastlanılmamıştır.

Yeni ortaya çıkan konumu iyi bir biçimde değerlendirebileceğini düşünen AP, emperyalizmin kendisinden talebetmekte olduğu her şeyi yerine getirdikten sonra «yardımların» gelmesini bekledi. MESS sekreterliğinden alıp Başbakanlık müşteraşlığına atadığı Turgut Özal'ı dünyaya salan Demirel, beklemediği bir biçimde müsteşarının yüzü asık bir biçimde geriye döndüğünü gördü. Bir yıl önce Ecevit hükümetinin yüzyüze geldiği senaryo, figüranlar değiştirilerek Demirel'in önüne konuldu. Bir yıl öncesinde Demirel'in deyimiyle «Alaman defterdarı Kiep»in yerini Matthöfer almıştı. Aynı Kiep gibi dünyanın dört bir yanını dolaşıp Türkiye'ye yardım sağlamaya çalışıyordu. Bütün görüşmeler 26 Mart'ta Paris'te yapılan OECD toplantısında alınacak olan karar üzerinde düğümlendi. Toplantı beklentiler açısından tam bir rezaletti. «Yardım» yapacağı beklenilen bir takım ülkeler «henüz hazırlanamamış olduklarını» belirterek «sonra konuşuruz» dediler. Her zaman olduğu

(Devamı Sayfa 141'de)

T«K»P'nin Örgüt Anlayışı ve Çalışma Tarzı

GİRİŞ :

1973'lerden itibaren gevşeyen sıkıyönetim ve arkasından CHP iktidarı, legal imkânları arttırmıştır. 1974-1975 yıllarında yerden mantar gibi siyasetler bitmeye başladı. Bunlardan biri de T'K'P idi. 1971 gibi zor anlarda, işçi sınıfının sıkıştığı, yol göstericiye, yönlendiriciye ihtiyaç duyduğu anlarda gözükmeyen T'K'P'nin birden bire varlığına şahit olduk. Bu varoluş, esas olarak önemli bazı sendikalarda yönetimi etkilemek veya oraya birkaç adam sokarak sendikada güç olmak; CHP'yi ulusal burjuvazi ilan ederek seçimler dahil sendika, dernek, kooperatif, vb. yerlerde onu kayıtsız şartsız destekleyerek güç olmak; DEV-GENÇ (O dönemdeki İYÖKD, AYÖD vb. dernekler) GSB, vb. gençlik örgütleri içine sızarak oralardaki geri unsurlarla ilişkiye geçmek yönünde idi. Görüldü ki, komünizmin ülkemizde alternatif olamaması (belli tarihi hatalardan ve geriliklerden dolayı) oportünizmin, reformist CHP'ye de dayanarak gelişmesine neden olmuştur. Komünizmin 1972'lerde alternatif olamamasında ve oportünizmin gelişmesinde ülke içi önemli faktör, 1971 faşist muhtıra darbesinin devrimciler üzerinde yarattığı etkidir. Binlerce yılgın, inkârcı dolayısıyla reformist bilince doğru kaymış «devrimci» ve umutlarını devrimcilere bağlamış emekçilerin tam bir umutsuzluk içinde oluşu, oportünizmin gelişmesine zemin hazırlamıştır. Dikkat edilirse burjuva reformizmi (CHP) de 1973'lerde en büyük atılımını yapmıştır. O dönemi yaşayanlar bunu daha somut olarak gözlemişlerdir. Hapishanelerdeki veya dışarıdaki yılgınlar, inkârcılar ordusu 1973 seçimlerindeki reformist atmos-

ferden de etkilenerek önce hızla CHP'ye daha sonra T'K'P'ye ve TİP'ne geri dönmüşlerdir.

Ayrıca belirtmek gerekir ki, T'K'P'nin ülke dışından, Sovyetler Birliği tarafından desteklenmesi de onu geliştirmeye yetmiştir. Bugün T'K'P'nin ideolojisi Sovyet tezlerinden kaynaklanmaktadır. Programı ve taktiklerini belirleyen Sovyet tezleridir. Bunun dışında, yurt dışı radyo yayını ve gazete çıkartma gibi önemli araçlara da sahiptirler.

Bütün bu gerçekler, bugün farklılaşmalar olsa da varlıklarını devam ettiriyor. Komünizmin yeterli olgunluğa ve örgütlenmeye ulaşamaması, T'K'P'nin özellikle sendikalar aracılığı ile işçi sınıfı içinde, daha ziyade öğrenciler, öğretmenler, memurlar arasında yer etmesine yol açmıştır. Bugün T'K'P, sınıf mücadelesinde reformist ve oportünist tezleriyle etkinliğini arttırmaktadır.

Sosyalizmi işçi sınıfı hareketiyle çakıştırmak isteyen ve bunun bize yüklediği görevleri büyük bir titizlikle uygulamaya çalışan bizler, bu görevler içinde en önemlisine, yakalamamız gereken ana halkaya dikkat etmeliyiz. Bu ana halka, öncüyü ideolojik olarak kazanmaktır. İşçi sınıfının ileri unsurlarını doğru görüşler etrafında toparlamaktır. Bu görev bugünkü aşamada öncelikle, az çok işçi sınıfı içinde var olan ileri unsurların kafasını karıştıran ve onu etkileyen oportünizme karşı mücadele biçiminde olacaktır. Türkiye'nin gerçekleri bunu gerektirdiği kadar sınıf mücadelelerinin tarihi de buna işaret etmektedir : «..üstelik, işçi hareketinin tarihi, bugün, doğan, büyüyen zafere doğru yürüyen komünizmin bütün ülkelerde *ilk önce ve özellikle* (abç.) her ülkeye *özgü* olan «menşevizme karşı, yeni oportünizme ve sosyal şovenizme karşı; sonra da bunun tamamlayıcısı olarak 'sol' komünizm denen akıma karşı bir mücadele döneminden geçmesi gerekmektedir. (bu dönem başlamıştır.)» ('Sol' Komünizm Bir Çocukluk Hastalığı, s. 99 Sol yay.)[1].

«İlk önce ve özellikle» sürdürülmesi gereken mücadelede belli başarılar elde edilmeden, diğer bir ifade ile

işçi sınıfı içindeki özellikle ileri unsurlardaki yanlış görüşler ve davranışlar kırılmadan en azından bu yönde umut ışıkları belirmeden işçi sınıfı partisi ham bir hayaldir; oportünizm'in günahı «Sol» sapmanın, «terörizmin» önünü almak imkansızdır.

Onun için diyoruz ki, yürütülmesi gereken zengin mücadelenin basit bir parçası olarak T'K'P'nin örgüt anlayışını ve çalışma tarzını sergilemek bizim için görevdir.

T'K'P ile aramızda örgüt sorunlarında en büyük ayrılık; onun kendisini «işçi sınıfının en savaşkan, en ileri kolu» ilan etmesiyle, bizim henüz partileşme süreci içinde olduğumuzu belirtmemizdir. Yani, bir yanda «işçi sınıfı partisi» var diyenler, diğer yanda da işçi sınıfının partisinin henüz oluşmadığını, fakat görevin onu yaratmak olduğunu söyleyenler. Bundan daha kapsamlı ve anlamlı bir ayrılık düşünülemez. Zaten buradaki çabamızda, bu ayrılığı örgüt anlayışında ve çalışma tarzında marksizm-leninizm karşısındaki yerine koymaktan ibaret olacak.

Sorunu ele almadan önce bir noktaya değinmeyi, daha doğrusu bir şeyleri hatırlatmayı gerekli görüyoruz. T'K'P, 1975'lere kadar adı sanı duyulsa da, sınıf mücadelesi içerisindeki etkisi sıfır denecek derecede olan bir siyasi gruptu. «Mızrak çuvala sığmaz» ifadesinde kendisini en iyi anlatan bu gerçeği, İ. Bilen, 1977'de partisinin yaptığı Konferansta okuduğu raporun «Partinin Durumu» başlığı altındaki bölümde aynen şöyle kabul ediyor: «Türkiye Komünist Partisi, partimiz uzun yıllardır kongre, genel forum yapmamıştır». Biraz aşağıda «Biz komünistler, Leninci gerçekçiyiz. Komünist morali her zaman temiz tutarız. Olgular direngendir. Mızrak Çuvala Sığmaz. Partimiz, uzunca bir süreç uyuşuk, beceriksiz kalmıştır. *Yığınlardan,* politik yaşamdan, savaştan kopuk kalmıştır. Bir bakıma erimiştir». Ayrıca bu hazin tablonun sorumlusunu sadece objektif koşulların oluşturmadığını da açıkça şöyle belirtmektedir: «Bu olguyu yalnız nesnel (objektif) koşullara; burjuvazinin uygulaya geldiği sert baskılara, sıkıyönetimlere yükleyemeyiz. Burjuvazinin 55 yıl boyunca sürdürdüğü sert te-

rör partinin gelişmesini engellemiştir. Ama bu nedenlerin hepsi değildir. *Bunun* böylesi bir durumun nedenlerinden biri de *partinin genel yönetiminin yeteneksizliğidir*». (age. s. 58 abç.)

Bugüne kadar T'K'P'nin tarihinin ibret verici olduğunu, genel sekreterlerinin çoğunun ya polis çıktığı, ya polisle işbirliği yaptığı ya da devrimcilikle alakası olmayan unsurlar olduğunu belirtiyorsak herhalde iftira etmiyoruzdur. T'K'P'nin sınıf mücadelesinde bizlere bıraktığı ne bir tecrübe ne de bir gelenek var. Ne teorik kazanımlar, ne de yetişmiş kadrolar var. Ve doğal olarak diyoruz ki, T'K'P sınıf mücadelesinin içerisinde (1928 öncesini bu tanımın dışında tutuyoruz) 1975 öncesinde olmamıştır. Bizler böyle dediğimizde üstümüze yürüyenlere, geçmişi inkâr ettiğimizi söyleyenlere İ. Bilen'in itirafları ile cevap verebiliriz. Fakat bizim cevabımız başka olacaktır. Sorulu olacaktır.

Bölücü, entrikacı ve küçük burjuva olarak nitelediğiniz Şefik Hüsnü, zıpır manyak, ajan provokatör olarak nitelediğiniz Hikmet Kıvılcımlı, provokatör, MİT ajanı olarak belirttiğiniz Mihri Belli vb. lerine karşı bugüne kadar hangi İDEOLOJİK mücadeleyi verdiniz? Adı geçenlerin onlarca kitap tutan görüşlerine nerede ve ne zaman cevap verdiniz? Ve bu görüşleri çürüttünüz? Ve hangi proleter kadroları bu görüşlere karşı eğittiniz ve uyanık kıldınız? (Yeni Çağ'larda çıkan ajitasyon makalelerini bize kanıt olarak göstermeyiniz, utanırsınız.)

Başta işçi sınıfı olmak üzere ezilen kitlelerin (1921' lerden sonra) hangi ekonomik ve özellikle SİYASİ mücadelelerine önderlik ettiniz? Özellikle 1971'de neredeydiniz? Sizin deyiminizle, maceracı ve goşist akımların gelişmesine niçin göz yumdunuz? Bugüne kadar önemli tarihsel dönemlerde parti olarak hangi tavrı aldınız? Ve hele siz, T'K'P'nin bugünkü yeni yönetimi, sınıf mücadelesinin en keskin günlerinde neredeydiniz?

Parti olarak 1932'den 1979'a kadar hangi T'K'P kongresi toplanmıştır? Komintern'in 1937'de T'K'P'yi dağıttığından bu yana, hangi örgüt ben T'K'P'yim diye

bir program, tüzük sunmuş ve kadro ortaya çıkartmıştır? CEVAPLARINIZI BEKLİYORUZ.

Bize 1975 atılımını hatırlatırsanız cevabımız şu olacaktır: Bu atılım 1971 yenilgisinin oluşturduğu yılgınlık ve inkar döneminin objektif koşulları ile yüksek dozajda uygulanan Sovyet dopinginin bir ürünüdür. Ülkemizde sınıf mücadelesinin en şiddetlisi ve dostu düşmanı ayıran bir kriter olan 1971 döneminde; bırakalım varlığını ,ismi bile geçmeyen bir hareketin işçi sınıfının partisi olarak yenilginin ardından piyasaya çıkması gülünçtür. Bu açıdan 1971 öncesi siyasi arenada gözükmüş olsaydınız, size bir dereceye kadar hak verebilirdik. Ne varki yaşınız daha henüz 4!

Bizler T'K'P'den cevap beklerken aynı yönde soruların çoğaldığını görüyoruz. Sorunun en ilginci T'K'P' nin bağrından kopma İşçinin Sesi'nden geliyor. Söylendiğine göre T'K'P'de sorumluluğu olan R. Yürükoğlu 26 soru ile yöneticilerini aklınca sıkıştırıyor. Fakat yukarıdaki sorularımıza paralellik taşıyan sıkıştırmalarını 26 sorunun dışında İşçinin Sesi'nin 101. sayısında görüyoruz: «Her şeyi kadrolar belirleyecektir» adlı makalede R. Yürükoğlu aynen şöyle diyor: «T'K'P'de bugünkü tıkanıklığı yaratan çok önemli bir sorunun da artık açıkça görülmesi gerekiyor. Hep kabul ediyor ve söylüyoruz ki 1973'e dek *T'K'P eritilmiştir.* (abç.) Ne tüzüğü, ne programı, ne hücresi, ne örgütü, ne yönetimi olmuştur. (bu dediklerimiz 1973-74-75 yıllarının yayınlarında kolayca bulunabilir). Şimdi komünistlerin, işçi sınıfının ve halkın önünde açıkça söylemek gerekir: *Kimlerdir bu likidasyonun sorumlusu?*

«Kimlerdir bu likadasyonun sorumlusu ve *suçlular cezalandırılmış mıdır?* Cezalandırılmadı ise neden?» (İşçinin Sesi, sayı: 101, s: 8).

Evet gerçekten suçlular kim? Bizler de merak ettik.

Birincisi, R. Yürükoğlu'nun aklı anca başına gelmiş, Ayrıca suçlu olarak sadece kişileri arıyorsa yanılıyor. Suçluyu biz biliyoruz. Suçlu: T'K'P'nin teorik hattı, yani uzlaşmacı, oportünist siyasetidir. Suçlu, kendisinin de içinde olduğu tüm T'K'P yönetici kadrolarıdır.

Bu hatırlatmalardan sonra T'K'P'nin örgüt anlayışına, çalışma tarzına geçebiliriz.

I — *ÖRGÜT KONUSUNDA T'K'P*

A — *Gizlenen Örgüt Anlayışı :*

Sorunu ele alıp incelerken T'K'P'nin örgüt konusundaki görüşlerini ve örgütsel işleyişini açık ve net bir şekilde izlemek mümkün olmadı. Buna sebep malzeme eksikliği değil, esas olarak örgüt sorunlarında T'K'P'nin belirgin, sınırları çizilmiş bir görüşünün olmamasıdır. T'K'P tüm teorik sorunlarda olduğu gibi, örgüt konusundaki görüşlerini de ajitasyon veya diplomatik uslûp ile ele almaktadır. Örgüt sorunu ve bu konudaki görüşler esas olarak ülkemizdeki somut gerçekleri ifade ederler. Kadrolara yol gösterici ve çalışma tarzına ışık tutucu olmalıdırlar. T'K'P'nin genellemelerle, Sovyet ideologlarından aktarmalarla bu sorunu geçiştirmeye çalışması şüphesizki onun, sınıfsal konumuna ve siyasi muhtevasına uymaktadır. Ne var ki, işimizi zorlaştırmaktadır. Oportünizmin «Bir Yılan Gibi» olması tamda T'K'P için söylenmiş bir söz. Örgüt konularında görüşlerini belirtirken T'K'P, sık sık Lenin'in söylediklerine katıldığını açıklıyor. Fakat Lenin'in görüşlerini yaratıcı bir biçimde uygulama konusunda en ufak bir çaba yok. Yalnız birkaç kere sorunu inceleme iddiasıyle işe koyulmuştur. Bunlardan en ilginci, Yeni Çağ dergisinin 126. sayısından (12 Aralık 1974) itibaren yayınlanmaya başlanmış, A. Saydan imzalı «Sınıf Partisi, Yığın Partisi» başlıklı makaledir. İddialı bir başlık. Fakat içerisini okumanızı tavsiye ederiz; çünkü, sorunun nasıl yüzeysel ele alındığını (daha doğrusu ele alınmadığını) ve anlamsızlaştırıldığını göreceksiniz. Yine aynı şekilde Atılım (T'K'P MK organı) da «kadro», «parti üyesi», «sempatizan», «disiplin» vs. gibi değişik konular çok kısa ele alınmaktadır. Bunların hepsinin de Lenin'den genellemeler olduğunu görüyoruz.

Bunların dışında, T'K'P basınında örgüt sorunlarına ilişkin ele alınmış her makalede yukarıdaki niteliklere uygun görüşler yer alıyor. Makalelerde hatırlat-

mamız gereken diğer bir özellik de geçmişten, T'K'P'nin şanlı ve savaşkan geleneğinden, bilhassa İ. Bilen'in maceralarından bahsetmek yönündeki alışkanlıktır.

Biliyoruzki, örgüt sorunlarına ilişkin en açık görüşler siyasi partinin tüzüğünde ifadesini bulur. Fakat T'KP'nin tüzüğü de ortalarda yok. Programı yayınladıkları halde tüzüğü yayınlamamışlardır. Bu da, yukarıda anlatmaya çalıştığımız (T'K'P'nin örgüt sorunlarına ilişkin görüşlerini bilinçli bir şekilde gizlediği) görüş ve iddiamızın ne kadar doğru olduğunu gösteriyor. Bir örgüt, illegal ve gizli olabilir. Fakat o örgütün tüzüğü ve örgüt sorunlarına ilişkin görüşleri gizli olmamalıdır. Bundan daha saçma bir şey olamaz.

Ancak herşeye rağmen satır aralarından ve son İngiltere-Almanya «çatışmasından» sonra bu konuya ilişkin bazı noktaları gün ışığına çıkartabileceğiz. T'K'P' nin tüzüğünü yayınlamasını ve konuya ilişkin görüşlerini en açık şekilde sergilemesini bekleyerek soruna girebiliriz.

B — *Böyle Programa Böyle Örgüt :*

Leninist örgütlenme, çağımızda yeri doldurulamaz bir hazinedir. «Yeni tipte örgüt» olarak ifade edilen işçi sınıfı partisidir bu. Genel olarak örgüt, özel olarak parti sorunu devrimci hareketin geliştiği ilk dönemlerde daha bir önem kazanıyor. Çalışma tarzı bu dönemlerde oturmakta; devrimci alışkanlıklar, gelenekler ve teknik bu dönemde daha bir bilinmez ve dolayısıyla daha bir önemli olmaktadır. İdeolojik birliğin yeni yeni oluşturulmaya çalışıldığı, teorik hattın yeni yeni kurulmaya başlandığı bu dönemde, siyasi polisin her türlü saldırısı karşısında tutunacak, varlığını sürekli kılacak bir örgütlenme gerekmektedir. Bu örgütlenme parti aşamasında aynı tekniği, geleneği ve mücadeleci ruhu taşıyacak ve sınıf mücadelesinin güçlü dalgalarına göğüs gerip zafere ulaşacak ve komünist toplumun kuruluşunun da öncüsü olacaktır.

İşte böyle bir örgüt Leninist Partiden başkası değildir.

Leninist partiyi inceleyerek T'K'P'nin durumunu açığa çıkartmaya çalışalım.

İşçi sınıfı, sınıfsız topluma geçişi garanti altına almak için iki araca ihtiyaç duyar. Bunlar, PARTİ ve SİYASİ İKTİDAR'dır. İşçi sınıfının partisi onun genel kurmayıdır. Parti, sınıfının ideolojik ve örgütsel bir ifadesidir; onun en ileri unsurlarını bağrında toplayan siyasî birliğidir. Partiden sınıfın tümünü kucaklaması beklenemez. Bu görevi sınıfsız topluma geçiş süresince halledecektir. Fakat parti, başta proletarya olmak üzere tüm ezilen ve sömürülen sınıfların yol göstericisi, onların kopmaz bir parçasıdır. İşçi sınıfının en zengin değerlerini bağrında taşıyan parti, aynı zamanda proleter olmayan unsurları da devrimci mücadele içerisinde eğiterek saflarına kazanır; parti içerisinde, parti kadroları arasında sınıfsal farklılaşmalar ortadan kalkar, hepsi aynı dava için mücadele eden profesyonel devrimci veya ona aday unsurlardan oluşur. Parti geliştikçe saflarına siyasî koşullara uygun olarak daha geniş emekçi unsurları alabilir. Fakat kuruluş aşamasında parti üyeleri siyasî olarak güvenilir, devrimci olarak sağlam olmalıdır.

Parti, azınlığın çoğunluğa, alt organların üst organlara, parti kararlarına her üyenin uyduğu; hizip ve gruplarla bağdaşmayan bir yapıdır. Demokratik Merkeziyetçilik partinin işleyiş mekanizmasıdır. Bu mekanizma, sıhhatli çalışmadan, hiç bir parti komünist bir örgüt olarak varlığını devam ettiremez. Bunun sıhhatli çalışması esas olarak partinin sınıf ve kitle ile kurduğu ilişkiye, sınıf mücadelesini yönetmedeki yeteneğine ve savaşçı karakterine bağlıdır. Tekrarlamak gerekirse, burada başarı gösteremeyen hiç bir parti sıhhatli bir demokratik merkeziyetçilik işletemez. Parti, proletarya diktatörlüğünün bir aracıdır. Programı tüm demokratik unsurları dikkate alarak hazırlanmış ve bu sağlam bir perspektif içinde uygun hedeflere oturtulmuştur. Ülkenin ekonomik ve politik koşulları onun programında mutlaka yansır. Parti, işçi sınıfının dünya görüşü olarak bilimsel sosyalizmi —bütün şartları ve muhtemel gelişmeleri de dikkate alarak— hayata geçirir.

Parti, toplumsal muhalefetin başını çeker. İşçi sı-

nıfı adına hareket etmesi onu diğer sınıfların mücadelesini yönlendirmesine engel değildir. Aksine işçi sınıfının politik kararlılığı ile işçi sınıfı ile burjuvazi arasındaki sınıfların mücadelesini başarıya ulaştırır. Onlar arasında demokratik ve sosyalist bilincin yerleşmesine, devrimci alışkanlıkların oluşmasına hizmet eder. Kapitalizmin, feodalizmin tüm haksızlıkları karşısında parti, kitlelerden aldığı güçle sesini yükseltir. Işçi sınıfının öncülüğünü bu tür siyasî çalışmalarla oluşturur ve sağlamlaştırır. İşçi sınıfı için zafer kaçınılmazdır.

İşçi sınıfının gerçek partisini daha yakından tanıyabilmek için onun ideolojisini, örgütsel yapısını ve politikasını tek tek ele almakta yarar görüyoruz .

İdeolojik olarak; Partinin yönetici olmasını, kitleler arasında dal budak salmasını, sınıf mücadelesinin o çok yönlü ve çapraşık yolunda şaşırmamasını, tek bir ruh gibi hareket etmesini sağlayan, görüşlerinin sağlamlığı ve doğruluğudur. Bu görüş bilimsel sosyalizmden başkası değildir. Bilimsel sosyalizm, işçi sınıfının görüşü olarak sınıfsız toplum öncesi mutlaka partinin programını yönlendirir. Partinin programı önceden bütün gerçekleri içeren bir dogma değildir. Aksine eksik ve yanlışları varsa mücadele içerisinde bunlardan arınarak gelişen canlı bir bütündür.

Bu açıdan işçi sınıfının partisi, programı ile kendisini açığa vurur. Program tüm çalışmalarına ışık tutar; onun kararlarını, örgütsel yapısını belirler. T'K'P'nin son programını da bu açıdan değerlendirmek gerekiyor.

T'K'P programının eleştirilerini 6. ve 34. sayılarımızda sınırlı da olsa yapmış bulunuyoruz. Şüphesiz adı geçen programın daha kapsamlı bir eleştirisi önümüzdeki görevdir. Fakat burada programın ana noktalarını vurgulayarak örgüt anlayışının hiç de programdan ayrı olmadığını göstermeye çalışacağız.

Daha önceleri de vurguladığımız gibi T'K'P programında ve savunduğu görüşlerinde devrim sorunu Leninizm'den uzaklaştırılmıştır. Özellikle Sovyetler Birliği ideologlarının etkisi altında devrimin niteliği üzerinde iki önemli «düzeltme»de veya «katkı»da bulunulmuştur. Birincisi; devrim sorunu aşamalı bir süreç olarak

tanımlanmakta, ilk evreye ileri demokrasi, ikinci evreye sosyalist devrim adı verilmektedir. Ikincisi devrimin mutlaka silahlı olması diye bir şart yoktur, tezidir. Birinci ve ikinci durumu bir arada değerlendirirsek; devrimin ilk aşamasında (ileri demokrasi döneminde) asla zora dayanan bir girişim olmayacaktır. Özellikle «liberal burjuvazi» ile, yani, bize göre tekelci burjuvazinin reformist kanadı ile ittifak yaparak «iktidar»a, yani hükümete gelinecektir. Bu aşamada toplumun, devletin demokratikleşmesi söz konusudur. Proletarya diktatörlüğü uygulanmayacak; ikinci aşamada, yani sosyalist devrim döneminde «proletarya diktatörlüğü» uygulanacak; toplumun ve devletin «sosyalistleştirilmesine» geçilecektir. Bu noktada, proletarya diktatörlüğü, devletin parçalanıp yerine yeni tipte devletin konması biçiminde değil, mevcut devletin «halkın egemenliği için» kullanılması yoluyla kurulacaktır. Sosyalist devrim noktasında «ille de zor kullanmak zorunluluğu» yoktur. «Yumuşak Geçiş» olacaktır. Eğer zor kullanmak gerekirse bu zor «ille de silaha dayanan zor» değil, işçi sınıfının ve müttefiklerinin «o muazzam caydırıcı örgütlenmesi ve mücadelesi» ile burjuvazi korkutularak kullanılabilecektir.

İşte T'K'P'nin devrim anlayışının özü budur. Bu anlayıştan örgüt görüşü, çalışma tarzı ortaya çıkmaktadır. Bu anlayış, örgüt sorunlarında, taktik kararlarda yansımakta, T'K'P'nin ideolojik-politik hattı ortaya çıkmaktadır. T'K'P bu anlayışa uygun olarak çalışmakta, bu anlayışla kadrolarını eğitmektedir. Bu anlayış burjuvazi ile olan ilişkilerini ve kendisinin sınıfsal konumunu bulmamıza yardım etmektedir. Kapitalist toplumda herşeyi yaratıp her türlü baskı ve zulme, sömürüye uğrayan proletaryanın görüşleri uzlaşmaz, ihtilalci ve bilimseldir. Bu açıdan proletaryanın devrimci görüşleriyle yukarıdaki görüşlerin benzer hiç bir yanı olamaz. Olsa olsa bu görüşler zenginleşmiş işçilerin sendika patronlarının ve küçük-burjuvazinin olabilir.

Yukarıda özü olarak ifade ettiğimiz T'K'P'nin devrim anlayışı bir bütün olarak programa yansımıştır. Programın tüm ana başlıklarında bu anlayışın somutlaştırılması söz konusudur. T'K'P'nin devrim anlayışı

onun, burjuvazinin çizdiği sınırlar içinde kalacağının, dışına asla taşmayacağının bir YEMİNİ'dir. Yeminin gerçekliğini alıntılarla göstererek sonuçları üzerinde kısaca duralım. Yazının konusu T'K'P programının ve taktik görüşlerinin bir eleştirisi olmadığı için bu noktaları kısaca geçeceğiz.

T'K'P programını yorumlaması ve niyetlerini en açık şekilde sergilemesi açısından biraz uzunca da olsa A. Saydan imzalı bir makaleden alıntılar yapacağız*. «Burjuva Demokrasisi, Parlamentarizm ve Proletarya Diktatörlüğü İle İlgili Bazı Sorunlar» başlıklı makale, anlatmak istediklerimizi cesur bir biçimde ortaya koymuştur: «...işçi sınıfı, emekçi yığınlarıyla birlikte *devleti sömürücü sınıfın elinden almak,* onu, emekçi halkın egemenliğini kurmak için *kullanmak* zorundadır. Bu eylem sömürüden kurtuluşun, kapitalizmden sosyalizme geçişin *başlıca şartıdır.*

«Bu konuda TKP programının ortaya koyduğu bir sorun vardır. Bilindiği gibi, TKP programında kapitalizmden sosyalizme geçiş *aşamalı* olarak ele alınmıştır. Bugünkü büyük burjuvazi, toprak beyleri emperyalizmin egemenliğini yıkmak, onların iktidarlarını ortadan kaldırmak ve bütün demokratik, yurtsever, anti-emperyalist, anti-faşist güçlerin eylem birliği ile ilerici demokratik bir düzeni kurmak sosyalizme geçişin *ilk aşamasıdır.* Bu aşamada bazı tereddütler uyandıran sorun şudur. İleri demokrasi'de devlet mekanizması hangi güçlerin elinde olacaktır? Sosyalizme geçerken işçi sınıfı diktatörlüğü kurulurken, yani burjuvazinin devlet mekanizması tamamen ortadan kaldırılıp işçi sınıfının, emekçi yığınların devleti kurulurken bu geçiş nasıl sağlanacaktır? İleri demokrasi aşamasının devleti zorla mı yoksa gelişme yoluyla mı ortadan kaldırılacaktır?» [A. Saydan'ın kendi sorularına verdiği cevabı hep birlikte izleyelim:] «Bu sorunların kilit noktası şurada topla-

---

* A. Saydan'ın bu yazısı bugüne kadar T'K'P'nin resmi yayın organları tarafından reddedilmediği ve eleştirilmediği için belge olarak alıyoruz. A. Saydan bilindiği gibi, T'K'P polit büro üyesi idi. Bir süre önce öldü.

nıyor; ileri demokrasi aşamasında *egemenliğin önemli bir kısmı* işçi sınıfının, emekçi halkın ve onları temsil eden kuruluşların elinde olmalıdır. Burjuvazinin yekpare egemenliğine son verilmelidir. Bu egemenliğe ancak burjuvazinin ilerici yurtsever, anti-emperyalist kolunun katılması sağlanmalıdır. İleri demokrasi aşamasından anlaşılan budur.

«...bundan ötürü sosyalizme geçebilmenin tek ve başlıca şartı, ileri demokrasi aşamasında egemenliğin *önemli bir kısmı*nın işçi sınıfının ve emekçilerin elinde olmasıdır. Bu koşullarda sosyalizme geçişin kesin şartı olan işçi sınıfının ve emekçi halkın tam egemenliğini kurmak, proletarya diktatörlüğüne geçmek için, *ille de zor kullanmak zorunluluğu* doğmayacaktır. Küba ileri demokrasi aşamasından proletarya diktatörlüğüne bir gelişmeyle geçmenin tipik örneğidir. Dünya ölçüsünde emperyalizmin gerilemesi ve zayıflaması, Sosyalist ülkelerin daha geniş ölçüde egemen olması barışın yaygınlaşması da bu gibi *yumuşak geçiş*in şartlarını yaratabilir. Çünkü emperyalizmle birlikte onların yerli ortaklarının egemenlik ve gücü de zayıflamış, hatta ortadan kalkmış olacaktır. Bu koşullarda ancak *ters devrimci bir şiddete karşı, devrimci şiddete* başvurmak söz konusu olacaktır». (Yeni Çağ, 11 Kasım 1976, s. 1014-1015 abç.)

Görüldüğü gibi «devleti sömürücü sınıfın elinden almak ve onu emekçi halkın egemenliğini kurmak için kullanmak» Leninist devrim anlayışı olarak ileri sürülüyor. Mevcut devleti alarak onu işçi sınıfı yararına kullanmak isteyenler, ancak zavallı hayalperestlerdir. Burjuva devlet aygıtını gözardı etmek, burjuvazinin dümen suyuna girmek demektir. Burjuva devlet aygıtını parçalamayı kendisine bir ilke kabul eden parti, örgütlerini, kadrolarını mutlaka savaşçı, burjuvazi ile uzlaşmaz, çelik gibi sağlam yapmak ve yetiştirmek zorundadır. Bu açıdan yukarıdaki tezi benimseyen kadro ve örgütlerin ise savaşçı, disiplinli, fedakar, olmaları için hiç bir sebep yoktur.

A. Saydan açık olarak T'K'P programının devrim sorununu «aşamalı olarak» ele aldığını belirtiyor. Le-

nin'den alıntıya gerek yok. Kapitalizmden sosyalizme geçişte devrimin kesintisiz olduğu, hiç bir aşama olmadığı artık işin abc'si olarak herkesce bilinmektedir.

Yine A .Saydan cesur bir şekilde ilk aşamada devletin kimin elinde olacağını ortaya koyuyor. Diyor ki «ileri demokrasi aşamasında egemenliğin önemli bir kısmı 'işçi sınıfı ve yandaş sınıf ve örgütlerin elinde olacak.'» Ve ekliyor; «egemenliğin diğer bir kısmı da ulusal burjuvazi (liberal burjuvazi) nin elinde olacak (yani ulusal burjuvazi dedikleri Tekelci burjuvazinin reformist kanadı -CHP-) ; ille de zor kullanmak zorunluluğu doğmayacaktır.» Bunu «yumuşak geçiş» kavramı ile daha da pekiştiriyor. Bütün bunların yanında bir de utanmadan gözümüzün içine baka baka. Küba'nın buna örnek olduğunu söylüyor.

Uzun lafın kısası anlatılanların ayrıca Leninist tezlerle karşılaştırılmasına gerek yok. Bu kadar açık olan T'K'P'liye de doğrusu az rastlanır.

Sorunun bir diğer yanı da, T'K'P'nin bünyesinde ideolojik olarak birliğin olmadığıdır. Orneğin T'K'P MK. Genel Sekreteri İ. Bilen, Politik Bürosunun bazı Merkez Komitesi üyeleri ve bazı yöre komitesi sekreterleri ile yaptığı son toplantıda okuduğu raporda «partimizde tıkanıklık var» diyerek gerçeği itiraf ediyor. (Işçinin Sesi, sayı: 101). T'K'P MK. 3 Haziran 1979 tarihli bildirisinde de baş tehlikenin sağ oportünizm olduğunu açıkça ilan ediyor. Yine aynı şekilde İngiltere'deki İşçinin Sesi taraftarlarının T'K'P MK. tarafından 'Sol' sapma olarak değerlendirildiklerini hepimiz biliyoruz. Bunlar arasındaki farklılıklara yeri geldiğince değinmeye çalışacağız.

İdeolojik açıdan ele alınması gereken son bir nokta da, T'K'P'nin bu yönde verdiği mücadeledir. İşçi sınıfının ideolojik birliği ancak onun içindeki ayrık otları temizlenerek kurulur. Bugün T'K'P, işçi sınıfı içinde ve genel olarak emekçi kitleler arasında sağ ve 'sol' oportünizmin yaygın olduğunu kabul etmektedir. En azından TİP, TSİP gibi siyasetler ideolojik canlılıklarını koruyorlar. Yine aynı şekilde «goşist» akımlar ideolojik gelişmelerini ve kimi zaman T'K'P'ye karşı zaferlerini

sürdürüyorlar. Aynı şekilde CHP'den kopma bazı grupların sendikalarda T'K'P karşısında elde ettikleri başarılar küçümsenecek yönde değil. Ozellikle DİSK'in bunların eline geçmesi T'K'P'yi Uuluslararası alanda oldukça güç duruma sokuyor. Tüm bunlardan da anlaşılıyor ki T'K'P, işçi sınıfı adına hareket etmenin kendisine yüklediği ideolojik görevleri yerine getirememiştir. Gerçek bir parti olmanın ön koşulu olan ideolojik mücadeledeki zaferi elde edememiştir. Işçi sınıfı içerisinde hızla gelişen devrimci hereketin görüşlerini çürütememektedir. Bu yönde ciddi hiç bir teorik inceleme ve polemik sunamamıştır.

Örgütsel olarak İşçi sınıfının savaşçı bir partisi, ideolojik birliğin ifadesi olduğu kadar örgütsel birliğin de ifadesidir.

Partiyi örgütsel açıdan daha iyi sergilemek için, onu işleten mekanizmasını, kuruluş biçimini ve yapısını, üyeleri ve kadroları ile; parti dışı örgüt ve gruplarla olan ilişkisini incelemesi gerekir.

Proletaryanın devrimci partisinin örgütsel açıdan gözetmesi gereken temel kriteri şu olmalıdır: Eylem ve irade birliği, eleştiri ve tartışma özgürlüğü. Demokratik Merkeziyetçilik olarak ifade edilen bu ilke, daha önce de belirttiğimiz gibi azınlığın çoğunluğa, alt organların üst organlara ve tüm parti üyelerinin de partinin bağlayıcı kararlarına uyması ile hayata geçirilir. Demokratik Merkeziyetçilik, grupçuluğa, fraksiyonculuğa, parti içinde imkân vermemektedir. Bu işleyişin parti içerisinde oturması ideolojik netlik kadar, kadroların niteliğine, devrimci alışkanlık ve geleneklerin oturmuşluğuna, kitlelere yaklaşım biçimlerine sıkı sıkıya bağlıdır.

Demokratik Merkeziyetçiliğin daha açık bir anlatımını «Bir Yoldaşa Mektup» adlı makalede görüyoruz. Lenin burada merkeziyetçilikten sınıf mücadelesinin ve partinin YÖNETİLMESİ'ni anlıyor. Özellikle bu yönetimin dar, homojen olmasında ısrar ediyor. Dolayısıyla merkeziyetçilik, partinin ve bir bütün olarak mücadelenin ideolojik ve pratik olarak yönetilmesi ve yönetimin az sayıda yetenekli, bilgili, cesur güvenilir profesyonel

devrimci unsurlara bırakılmasıdır. Fakat partinin ve hareketin yönetimini yukarıda sıraladığımız nitelikte unsurlara bırakmak nasıl olacak ve daha önemlisi bu unsurlar bu yönetimi nasıl devam ettireceklerdir? Diğer bir ifade ile Merkeziyetçilik devrimci bir tarzda devam edecek ise hangi mekanizmalarla ve hangi işleyiş ile tamamlanmalıdır?

Lenin aynı eserde bunun iki önemli işleyişiyle mümkün olabileceğini belirtiyor: 1 — Istihbaratı iyi örgütleyip, tüm bilgilerin yönetimde toplanması, 2 — Sorumluluğun arttırılması. Bilgilerin merkeze ulaşması gerçek bir yönetim için temel şarttır. Bu bilgiler alışagelmiş, rastgele değil; süratli, sıhhatli ve planlı şekilde ulaşmalıdır. (rapor bunlardan biridir). Merkez, nerede ne oluyor; hangi parti örgütünde ne tür uyum ve uyumsuzluk var; bunları bilmek zorundadır. Sadece bunları değil, sınıf mücadelesinin geliştiği, tüm örgütlerde, iş yerlerinde, devlet kademelerinde, düşman kampında ve her yerde olup bitenlerden haberdar olmalıdır. Bu gelişmeler sıhhatli ve süratli bir şekilde merkeze ulaşmazsa yönetim iktidarsız kalacaktır. Bu açıdan her bir alt organ, edindikleri her türlü bilgiyi daha üst bir organa veya merkeze ulaştırmak zorundadır. Denilebilirki, merkeziyetçiliğin olabilmesi bir bakıma istihbaratın iyi toplanmasına ve parti yönetimine ulaşmasına bağlıdır. Yine merkeziyetçiliğin olabilmesi için ikinci şart da, partiye ve yönetime karşı sorumluluğun gelişmesidir, yayılmasıdır. Parti ve merkez, eğer alt organlar, hücreler ve sempatizanlar tarafından yeterince güvene sahip değilse veya bu güven gerekli düzeye ulaşmamış ise uygulanan merkeziyetçilik eksiktir. Merkeze karşı kendini sorumlu hissetmeyenler, ondan gelen direktiflere, düşüncelere ve kararlara da kayıtsız kalacaklardır; merkeze bilgi ulaştırma, onu destekleme gibi zorunlu faaliyetlere girmeyeceklerdir. Bütün bunların olabilmesi için yani merkeziyetçiliğin tam bir işleyişinin olabilmesi için, merkeze ve partiye karşı kadroların, sempatizanların sorumluluğu yaygınlaştırılmalı ve geliştirilmelidir.

Demokratik merkeziyetçiliğin işleyişinde sorumluluk ve bilgi toplama önemli iki demokratik faaliyettir.

Fakat parti işleyişinde demokratik faaliyeti belirleyen ama sürekli olmayan (siyasî koşullarının durumu ve belli aralıklarla uygulanması açısından) bir işleyiş de seçimdir. Evet, hareketin yönetimini merkezileştirmeliyiz. Ama bu yönetimi nasıl saptamalıyız? Bu yönetim şu veya bu aralıklarla seçim yoluyla iş başına gelmelidir. Seçim için kongreler, konferanslar, uygun mekanizmalardır. Ayrıca demokrasi açısından sistematik tartışmalar, eleştiri ve özeleştiri, bir öncekiler kadar zorunlu işleyişlerdir. Merkezi veya altı eleştirebilmek, şu veya bu konuda görüş getirip tartışmak, ama aynı zamanda eleştiriyi kabullenmek, özeleştiri yapmak, tartışmaları geliştirip doğru kanallara akıtmak, yanlış görüşleri, eğilimleri, adımları mahkûm etmek ve sonuç olarak alınan kararlara uymak, işte demokratik merkeziyetçiliğin gerçek bir tanımı.

T'K'P'de demokratik merkeziyetçiliğin işleyip işlemediğine, daha doğru bir deyim ile olup olmadığına bakmak gerekirse buna 1924'lerden başlamalıdır. Özellikle 1932'lerden bu yana T'K'P, hiç bir kongre toplamayarak demokrasiyi ne kadar «hızlı» ve «sıhhatli» çalıştırdığını göstermiştir. 1977 konferansı ise, T'K'P'nin demokratik işleyişinin bir göstergesi olamaz. Çünkü konferanslar seçim ile değil, Polit Büro'nun çağırdığı delegeler ile yürütülür. Fakat yine de konferans T'K'P için her yönüyle bir aşamadır. Son ayrılık da bu «azıcık demokrasi» yüzünden olmuştur.* T'K'P'nin işleyişinde son konferans sayılmazsa örgütlü hiç bir tartışma olmamıştır. Ayrıca eleştiri, öz eleştiri mekanizması hemen hemen hiç işlememektedir. Örneğin geçmişe ilişkin İ. Bilen'in «Mızrak Çuvala Sığmaz» adlı ünlü değerlendirmesinde kendine ilişkin hiç bir özeleştiri yoktur.

Yine aynı şekilde T'K'P'nin «eritildiği» ve hiç bir örgütlü yapısı olmadığına ilişkin tespit de İ .Bilen ve R. Yürükoğlu tarafından yapılmaktadır. Bu açıdan merkeze ulaştırılacak bilgiden (düzenli istihbarat) ve mer-

---

* T'K'P konferans belgelerine dayanarak devrimci durum tahlili geliştirilmiş ,bu belgelere dayanarak Türkiye zayıf halka ilân edilmiştir; vs.

keze karşı arttırılacak sorumluluktan da bahsedilemez. Çünkü bunları yerine getirecek örgütler ve alt birimler T'K'P'de 1973'lere kadar hiç olmamıştır.

İstihbaratı işletecek, sorumluluk duygusunu geliştirecek örgütleri, kadroları olmayan, 48 yıldır kongre toplamayan, 45 yıldır konferans, toplantı örgütlemeyen, geçmişte ve bugün yapılan hatalar konusunda ciddi hiç bir değerlendirme ve özeleştiri yapmayan bir partinin işleyen bir demokratik merkeziyetçiliği olamaz. Demokratik Merkeziyetçilik konusunda gevezelik dışında bize aktaracağı hiç bir tecrübe, gelenek ve bilgi bulunamaz.

Demokratik merkeziyetçiliğin gerçekten işleyebilmesi için, onu kavramış ve sınıf mücadelesinin bütün gelişmeleri karşısında onu uygulayabilen kadrolara ihtiyaç vardır. Bu kadroların da bir örgütlülük içinde bulunması, istihdam edilmesi gerekir. Bunun için partinin yapısına kısaca göz atmak ve bu yapıyı kadro, üyelik vb. sorunlarla birlikte ele almak istiyoruz.

«Parti, kendi örgütlerinin bir toplamıdır». Kendi örgütleri Merkez Komitesi il veya Bölge Komiteleri, Semt veya Mahalle Komiteleri, ihtisas grupları, fabrika komiteleri vb. leridir. Fakat bunlar iki kategori içerisinde ele alınabilir. 1 — Profesyonel Devrimciler Örgütü; 2 — Değişik tipte işçi ve emekçi örgütleri. Mesleği devrimcilik olan kadrolardan oluşan Profesyonel Devrimciler Örgütü partinin omurgasını ve aynı zamanda ulaşım ve sinir sistemlerini meydana getirirler. Fabrika komiteleri ve sendikalardaki, kitle örgütlerindeki fraksiyon örgütleri vb. leri de partinin temel taşlarıdır. Bu iki örgütü kategorik olarak ayırıyorsak daha iyi anlaşılsın diyedir. Yoksa bunlar et ve kemik gibi iç içe ve bir bütündürler.

Parti sınıf hareketinin ortaya çıkardığı ileri unsurları, özellikle proleterleri saflarına kazanmaya çalışır. Bu unsurlar teorik ve siyasi yönden ileri oldukları kadar, partinin bir organında çalışabilecek düzeyde örgütlü çalışmaya yatkın olmalıdırlar. Bu yönde eğitilmiş ve yetiştirilmiş öncü unsurlar proletaryanın saflarından ne kadar çok kazanılırlarsa, zafer de o

kadar kesin olacaktır. Partinin devrimciler örgütü, profesyonel devrimcilerden oluşur, demiştik. Profesyonel devrimciliğin belli başlı şu özelliklerine dikkat etmek gerekir, 1 — Bütün zamanını devrimci uğraşa adamak, 2 — Belli dallarda ve kitleleri yönetmede uzmanlaşmak, 3 — Siyasî polise ve bir bütün olarak partiyi her türlü saldırıya karşı korumada ustalaşmak. Bu nitelikler olmadan partinin kadroları ve partinin kendisi ciddi hiç bir sınıf mücadelesini yönetemez ve zafere ulaştıramaz.

Devrimciler örgütü, profesyonel devrimcilerden oluşan, partinin yönetici aygıtı, onun omurgası, iç çatısıdır. Bu aygıtı oluşturan profesyonel devrimciler uzun mücadeleler içerisinde (yenilgi, zafer, ihanet, kahramanlık, yılgınlık, teslimiyet, ricat vb.) yetişirler. Kendilerini devrime adamaları sıradan bir olay değil, (çünkü bugünlerde sempatizan profesyoneller çoğalmıştır. Yani işi gücü olmayıp devrimci hareketten geçimini sağlayan sempatizanlar) kendini adamışlığın gerektirdiği görevleri yerine getiren, hareketi ileri götüren, geliştiren yaratıcı bir olaydır. Bu açıdan bütün zamanını devrime adamış olanlar, kitleleri yönetmede, partinin şu veya bu faaliyetini yürütmede, hareketin gizliliğini ve sürekliliğini korumada ustalaşmak zorundadırlar. Bu özelliklerle tamamlanmamış bir zamanını devrime adamışlık gereksiz ve fonksiyonsuzdur. 1971'lerde ve bugünlerde sık sık rastladığımız militan tipler; asker ve sempatizan profesyoneller bu gereksizliğe en güzel örneklerdir.

T'K'P'nin geçmişe ilişkin tespitlerinden sonra profesyonel devrimcilik yönünde ortaya koyacağı tecrübe, bilgi ve kadro herhalde olmayacaktır. Fakat İ. Bilen T'K'P «bir bakıma erimiştir» derken biraz ileride «Yoldaşlar, partimizin savaş gelenekleri, savaş birikimleri zengindir» diyerek aynı konuşmasında ne serden ne de yardan vazgeçmediğini göstermektedir. (Bak. TKP Konferansı, Belgeler, s. 65). T'K'P'nin «zengin savaş geleneklerini, savaş birikimlerini» hem ihtiyacımız olduğundan, hem de T'K'P'nin kadrolarının durumunu merak ettiğimizden sabırsızlıkla görmek istiyoruz. Ne varki, bu «birikim ve geleneklerden» bugüne kadar T'K'P basını

ve T'K'P faaliyeti bize gösterilecek, ders alınacak sonuçları ortaya koyamamıştır. Özellikle İ. Bilen'in kadrolar konusunda partisinin durumunu içler acısı bir şekilde koyduktan sonra bu sonuçları beklemek daha da anlamsızlaşıyor. Kadroların durumuna ilişkin konferans belgelerinde şu cümlelere dikkat etmek gerekiyor: «Parti örgütlerini canlı, savaşkan duruma sokmak. Bunu yapabilmek için kadro gerekti. Oysa *kadrolar çok yıpranmış,* çok örselenmişti.» (s. 63, abç.) Yine «TKP Türkiye' de bugün en eski, *kadroları,* örgütleri bakımından *en genç, dirimli* bir partidir. 57 yıllık savaş koşulları içinde, ağır baskılar altında *kadroları birçok kez değişti, aşındı.* Eski kadroların ,parti örgütlerinin yerlerine yenileri geldi.» (s. 68, abç.)

Kadrolarının «çok yıpranmış, çok örselenmiş», «birçok kez değişmiş aşınmış» ve «en genç, en dirimli» olan bir partinin acaba hangi «zengin birikimi ve gelenekleri» olabilir? Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi, T'K'P'nin yaşı henüz 4'tür, 5'tir ve tecrübeleri, birikimleri de buna göre ölçülmelidir. Kadroları da buna göre değerlendirilmelidir. Profesyonel devrimcilik için önceden süresi belirli zaman aralıkları saptanamaz; ancak, bu kadroların öyle 3-4 yıl içinde yetişmediği de açıktır. T'K'P yöneticileri bugüne kadar ülke yüzü görmemiş, dolayısıyla yetişmeleri açısından önemli eksiklikleri olan kadrolardır. Bu yöneticiler, 1932'den 1973-75 yılına kadar yan gelip yatmış kadrolardır. Oportünist, revizyonist, siyasî faaliyeti açısından dahi hareketsiz kalan tam bir «ihtiyarlar korosu»durlar*. Bunun böyle olduğunu İ. Bilen'in biyografisini inceleyerek de söyleyebiliyoruz: İ. Bilen'in kendisi ile ilgili Ürün Dergisi'nde çıkan biyografidekileri tümüyle doğru varsaysak bile, sonuç hiç de iç açıcı değildir.

Kendi anlattıklarına dayanarak İ. Bilen'in Mart 1922 yılında TKP üyesi olduğunu saptıyoruz. Bütün yaşantısı boyunca görüyoruz ki İ. Bilen için en olumlu devre 1920-22 yılları ile 1925-28 yılları arasıdır. Bu ta-

---

* Buradaki ihtiyarlık kavramını hem biyolojik hem de siyasi anlamda kullanıyoruz.

rihler arasında; İ. Bilen'in önemli örgütsel görevler yüklendiğini ve yürüttüğünü öğreniyoruz. 1920-22 yılları İstanbul Kasımpaşa'da parti sempatizanı iken askeri ve dağıtım işlerinde çalıştığını; 1925-28 yılları arasında da Adana'nın örgütlenmesi görevini üstlendiğini okuyoruz. Fakat 78 yaşında olan İ. Bilen'in geçmişine şöyle bir baktığımızda olumsuzlukların ağır bastığını görüyoruz. Kaldıki kendi anlattıklarından bile I.Bilen'in yeterli düzeyde, olgunlukta, bilinçte ve sağlamlıkta bir kadro olmadığını hemen çıkartabiliyoruz. Genel olarak gözümüze çarpan en önemli olumsuzluk, hayatının yarısından fazlasını yurt dışında geçirmiş olmasıdır. Bu yurt dışında yaşama belli bir gerekliliğe ve olumluluğa bağlı olsa muhakkak ki bir sözümüz olamaz. Yani yurt dışında yaşamakla ülke içinde devrimci hareketin gelişmesine katkımız oluyor ise ve ülke içinde işler kötü gittiğinde dönebiliyor veya tekrar çıkabiliyor isek; dışarda yaşamamızın bir anlamı var demektir. Bu anlamda istersek hayatımızın %90'ı ülke dışında geçsin, hiç önemi yok; bundan daha büyük bir olumluluk olamaz. Bir devrimci için ülke dışında olma esasında bir zül'dür. Bu, bir görev olarak verilse dahi o devrimci her zaman ülkede sıcak savaşın içinde olmak ister. Genel olarak İ. Bilen'in geçmişinde gördüğümüz en büyük olumsuzluklardan biri de bugüne kadar ideolojik hiç bir ürün verememesi, T'K'P'nin toparlanmasında 1973'lere kadar, tam 40-45 yıl hiç bir belirgin çabasının olmaması ve bugünkü kuşaklara aktardığı esaslı bir deney, tecrübe ve devrimci alışkanlıkların bulunmamasıdır. Kendisine «işçi sınıfının kurmayı», «onun öncü ve savaşkan kolu» denen bir partinin, hikaye yazmaktan öteye geçemeyen genel sekreteri için bu kıstasları aramamız herhalde normaldir. Daha önce de söylediğimiz gibi kendi anlattıklarında da olumsuzluklar sırıtıyor. Adı geçen biyografi, bir kere o dönemi bize kavratmada (ideolojik, örgütsel, politik) yetersizdir. Şefik Hüsnü'ye karşı olduğunu söyleyen İ. Bilen, bu ayrılık ve farklılığın ideolojik ve örgütsel temellerini hemen hemen hiç koymamıştır. Genellikle sınıfsal tesbitler yapmış; onlar küçük-burjuvadır vs. diye geçiştirmiş; ama yine de «ne

mücadeleler verdik» diye laf etmeden de duramamıştır. Fakat görüyoruz ki 1922'den itibaren Ş. Hüsnü partiye hakimdir ve bütün olumsuzluklarına rağmen partiyi yönetebilmektedir. Böyle bir durumda ona karşı «muhalefet» yürütenlerin çapını varın siz hesap edin. İ. Bilen, mücadeleden ne anladığını meşhur «sakal yolma eylemi» ile çok güzel anlatmıştı. Biraz uzunca da olsa bu «sakal yolma» savaşımını kendi ağzından dinleyelim ki, T'K'P Sekreteri'ni daha yakından tanımış olalım: «... Türkiye'li konuklardan üçü bir arabaya bindiler. Birisi keçi sakallı Ahmet Cevat'tı.* İ. Bilen'le Ankara'dan gelen yoldaş onu ortalarına aldılar. Yüksek sesle türkü söylüyorlardı. Motor uğultu koparıyordu. İki yoldaş, aralarına aldıkları kişinin keçi sakalını yoluyorlardı..». (Ürün Dergisi, TKP MK. Genel Sekreteri İ. Bilen Yoldaşın kısa biyografisi, sayı: 48, sayfa: 53.)

Devam edelim. «'Sakal yolma'»nın şakası bir yana, ama bu, aslında partiyi oportünizme iten, işçi sınıfına yabancı, onun ideolojisine *düşman öğelere karşı verilen savaşımın* bir yansımasıydı. Bu, ...savaşımın çok çetin ve uzun süreli olacağının da belirtisi sayılabilirdi». (Age. sayı: 49, sayfa: 21), (abç.)

Yukarıda İ. Bilen'in ağzından dinlediğimiz «Düşman öğelere karşı verilen savaşımı» Lenin'in Narodnikler'e, Ekonomistlere, Menşevikler'e ve «Sol» Komünizme karşı verdiği savaşla kıyasladığımızda Lenin'in adı geçen sapma öğelerinin saçını sakalını neden yolmadığını hayretle tesbit etmiş bulunuyoruz. «Sakal yolma savaşımının» Lenin'in sağ olduğu bir döneme rastlamamasını da ayrıca büyük bir talihsizlik olarak addediyoruz. İnanıyoruz ki Lenin, bu yöntemle (sakal yolma yöntemi) o becerikliliğini de hesaba katarsa kimbilir ne harikalar yaratırdı!!!

İ. Bilen'in «düşman öğelere karşı» verdiği bu savaşım yöntemi ile, bu mantalitesi ile nerelere geldiğini

---

* Komintern'in V. Kongresinde Türkiye'den gelen delegelerden sözediliyor. Bunlar üç kişiydiler, bunlardan biri de Ahmet Cevat idi. Ahmet Cevat, Komintern'de danışman ve İ. Bilen'in ifadesine göre de Şevket Süreyya Aydemir'in adamıydı.

görüyoruz. Bizim hareketimizde herhalde İ. Bilen gibilere yer olmayacak. Hele giyim modasında yürüttüğü öncülüğü öğrendikten sonra kendisi hakkında daha kesin konuşma imkânına kavuşuyoruz: «İ. Bilen, pazardan, yandan, omuzdan, sık beyaz düğmeli, dik yakalı, mavi bir işçi gömleği, bir de Rus kasketi aldı. Bu Rus işçi giysisi çekiciydi. Üniversitede, biraz sonra, bu giyim moda oldu». (age. sayı: 48, sayfa: 45) Komintern'in V. kongresine de «Bilen sırtında bol, beyaz bir Tolstoy gömleği» ile katılmış.

Komintern'de neler konuşuldu, hangi tezler savunuldu ve çürütüldü, kim hangi tavrı aldı ve özellikle de Türk delegeleri ne tür konuşmalar yaptılar; tüm bunlar İ. Bilen'in anlattıkları içinde oldukça cılız kalıyor. Ama bir «sakal yolma savaşımı» ve de «Tolstoy gömleği» o kadar güzel anlatılmış, o kadar güzel tasvir edilmiş ki, diğer anlattıkları ister istemez sönükleşiyor.

İşte T'K'P'nin «en ileri» kadrosunun hali budur. Bu sonuca biz sadece kendi anlattıklarından ve siyasî, ideolojik, örgütsel belli kıstaslardan varmış bulunuyoruz. Bir de geçmişi yaşamış veya bilen unsurlardan İ. Bilen'in durumunu öğrenmeye başlarsak ve de bu öğrendiklerimize inanırsak, adı geçen «kadro»muz tam anlamıyla cılktır diyebiliriz.

Doğru olup olmadıkları konusunda hiç bir fikir ileri sürmeden, Mihri Belli, Hikmet Kıvılcımlı ve İbrahim Topçuoğlu'nun, İ. Bilen hakkındaki düşüncelerini sıralayarak okuyucularımıza yargıya varma konusunda yardımcı olmak istiyoruz.

Mihri Belli, Emekçi Yayınlarından «TKP'nin Tarihsel Konumu» adlı kitabın 49. sayfasında şöyle diyor: «İ. Bilen, İzmir tutuklanmasında en ufak direniş göstermemiş polise tam bilgi vermiştir. Aynı davada işkence altında devrimci şerefini korumasını bilen ve konuşmayan H. Kıvılcımlı'ya düşman kesilişi bu yüzdendir».

H. Kıvılcımlı, Yol Yayınlarından «Kim Suçlamış (Brejnev'e Mektup)» başlığı altında yayınlanan kitapta Laz İsmail başlığı altında uzun bir makalede, İ. Bilen'den bahsetmektedir. Makalenin hepsini aktaracak değiliz. Bazı ilginç noktalar var: «..İsmail'i unutmuşuz.

Kendisi ortalıkta görünmediği için akla gelmemişti. Adana grevini yapanlar da *ondan söz etmemişlerdi.*» (s. 107 abç.) «Laz'ın Adana grevine adının karışması gittikçe *iğreti tesadüfe* benziyordu». (s. 110, abç.) İ. Bilen biyografisinde Adana'yı tamamen kendisinin örgütlediğini söylüyordu*, hatırlatalım.

«Bir gün, yanında kendisi gibi *sarhoş* (ve hâlâ körkütük), ama sempatik Hüssam'la çıkageldiler» (s. 107, abç.). «Fazla içtikleri üzerinde bir şey söylemedim. Kişi özelliği..» (s. 108, abç.) «İsmail Hüssam'la *içip içip* şahbazlaşıyordu» (s. 109, abç).

«Laz İsmail baklayı ağzından çıkardı. Herkes tevkifatla uğraşırken, o pundunu düşürüp «*Yukarı*» kaçmış». (s. 108)

«Kendisinin komiteye alındığını söyledim. Az irkildi, o zaten komitedendi. Hatta «*Yukarı*»dan sorumlu tayin edilmişti». (s. 108).

«O güne dek 5-6 yıllık faaliyetimizde, içimizden hiç kimsenin, böyle kendi kendisini «*Yukarı*»dan tayin ettirdiğini, ne görmüş ne işitmiştik». (s. 108)

«Bir usturuplu, ağır, kürklü manto peydahlandı sırtında. Kadınlarınki cinsinden değil ama epey pahalı olmalı, *Üst baş gittikçe tirinkleşiyor.*» (s. 109, abç.) Kıvılcımlı'nın yukarıdaki anlattıkları ile İ. Bilen'in biyografisinde izlediğimiz giyimdeki öncülük şaşılacak derecede paralellik taşıyor.

«Satırları okudum. İsmail, gerçi TKP Merkez Komitesine dek yükseldiğini, bir çeşit öğünçle anlatıyorsa da, Dr. Hikmet'in kendisini (Laz'ı) Komintern kararı ile komiteden attığını, bu bakımdan artık partili bile sayılamayacağı anlamına gelen şeyleri sıralamıştı». (s. 118).

1929 tevkifatı sırasında içeri düşen İ. Bilen, Kıvılcımlı'nın yukarıda aktardığı ifadeyi vermişti. Yani, kendisinin TKP Merkez Komitesine kadar yükseldiğini söylemiş ve daha sonrada bu komiteden kendisini Hikmet Kıvılcımlı'nın Komintern kararıyla attığını anlatmıştı.

---

* İ. Bilen'in biyografisini kimin yazdığı belli değil. Fakat anlatımdaki açıklık ve ayrıntılar, bizi bu biyografiyi kendisinin yazdığı sonucuna götürdü.

Bu anlatılanları polis, yazılı hale getirmiş ve İ. Bilen'e imzalatmıştı. Hikmet Kıvılcımlı'ya polisin okuttuğu ifade işte budur. H. Kıvılcımlı, İ. Bilen'in kendisine atfettiği iddiaları red etmiş; bunun üzerine polisler İ. Bilen'i Kıvılcımlı'nın karşısına çıkarmışlardır. Bu sahneyi Kıvılcımlı'nın ağzından hep beraber izleyelim:

«Ziya, kızmışça:

— Senin yokların bitmedi..

Diyerek, kapı yanındakilere haykırdı:

— Getirin şu hergeleyi de bu adam kulağı ile de işitsin.

İsmail tökezleyerek eşiği atladı. İşkenceci başı, ona sertçe seslendi:

— Dur olduğun yerde. Çabuk anlat. Doktor Hikmet seni nasıl attı Merkez Komitesinden?

— Komintern kararıyla...

gibi karışık Laz şiveli cümleler geveledi. Bu iddiayı yaptığı belliydi. Uyduruyordu. Sordum:

— Nerede, ne zaman olmuş bu iş?

— Kadıköy vapurunda...

dediler. Ziya ayağa kalktı:

— Hadi defedin şunu.

İsmail getirildiği gibi götürüldü. Eziyet çektiği açıktı.» (age. s. 118)

Hikmet Kıvılcımlı aynı makalesinde İ. Bilen'in mahkemede sorgusu sırasında ifadesinin işkence ile alındığını ve bu yüzden okumadan imza attığını söylediğini belirtiyor. Bunun üzerine hakim: «Zorsa, polis sana da zor kullanmış, Dr. Hikmet'e de, fakat Dr. Hikmet imza atmamış» dediğinde. İ. Bilen'in şöyle bir ifade verdiğini belirtiyor: «İsmail yeniden 'hayatını proletarya davası uğrunda harcamak için, poliste öldürülmekten kurtarmak istediği' yolunda parlak nutuklara kaçtıydı.» (age. s. 126)

İ. Topçuoğlu «Neden İki Sosyalist Partisi-1946» adlı kitabının II. cildinde İ. Bilen ile ilgili şunları söylüyor: «İ. Bilen, Laz İsmail değildir. Uydurulmuş bir kimsedir. Çünkü Laz İsmail beni de, kardeşim Safiye'yi de ve Ali Rıza'yı da iyi tanır ve bilirdi.» (age. s. 96).

«Dönmeyenlerin sözünü etmiş iken, şunu da belirteyim; *Reşat Fuat Baraner, karısını ve çocuğunu bırakarak* parti çağırısına uyarak yurda döndü de, *Laz İsmail Mara* neden dönmedi? Sorulmasının tam zamanıdır... Yıllarca aranıp bulunmadığı ve Nazım Hikmet'in dahi Sovyetler Birliği'nde izini bulamadığı Laz İsmail, Zeki Baştımar öldükten sonra evvela prezidyum üyesi sonra da parti genel sekreteri olarak ve İ. Bilen ismi ile karşımıza çıkarıldı». (s. 95)

T'K'P'nin kadrolarının niteliğini sergilerken «56 yıllık savaşkan geleneklerle» dolu bu partinin sekreterine bu kadar yer ayırmamızın nedenleri var. Bilindiği gibi Komünist parti sekreterleri tüm devrimci faaliyetin ve örgütlenmenin fiilen başında olması gereken unsurlardır. Parti sekreter*liğinin anlamı ve önemi onun tüm* pratik faaliyetlerin başında bulunmasıyla açıklanabilir. Diğer bir ifade ile parti sekreterliğini karakterize eden onun «işin başında» olmasıdır. Lenin eğer yurt dışında kalmışsa (Lenin'in örnek gösterilebileceği ihtimali üzerine bunları söylüyoruz) bu onun parti içindeki yerinden gelmektedir. Lenin partiye pratik faaliyet açısından yön vermekte ve yol göstermektedir. Ancak, o aynı zamanda ve esas olarak partinin teorisyenidir; her açıdan yol göstericisidir. Ama hiç bir zaman yurt dışında iken partinin pratik faaliyetini yönlendirmemiştir. Yurt dışından direktifler, emirler yağdırarak pratik sorunlarda boşboğazlık yapmamıştır. Açıktır ki, partide bu görevi MK'nin yurt içindeki üyeleri ve parti sekreteri üstlenmiştir.

İ. Bilen ise tüm görevleri üzerine alarak parti işlerini ne güzel de beceriyor.

Parti üyeliği sorununa gelince, bunu kadro sorunundan ayırmamakla birlikte yine de ayrı bir değerlendirme yapmak gerekiyor. Parti üyeliği hepimizin de bildiği gibi Menşevik-Bolşevik ayrılığına neden olan önemli bir konudur. 1903 II. Parti kongresi Sosyal-Demokrat (Komünist) Hareket içinde taktik konularda olduğu kadar örgüt sorunlarında da önemli farklılıkların olduğunu gösterdi. Lenin'in geliştirdiği örgüt anlayışı Çarlığı yıkmakta ve yerine yenisini koymakta zorunlu

olan partinin nasıl olması gerektiğini ortaya koyuyordu. Bu anlayışa göre parti, Çarlığın uyguladığı ağır baskı koşulları karşısında varlığını sürdürecek, aynı zamanda sınıfı yönlendirecek, savaşa sürecek kararlılık ve sağlamlıkta olmalıydı. «Böyle bir parti» diyordu Lenin, «ancak kendi üyelerini istediği anda ve istediği yöne sevk edebilmelidir». Bunun için de parti üyeleri belli örgütlülüğü gösteren sınanmış sağlam, ileri unsurlardan oluşmalıydı. Bu üyeler, hem bu niteliklerini devam ettirmek ama esas olarak da belli sorumluluklar yüklenmek, kesin bir denetime açık olmak içinde parti organlarında şahsen yer almalı idiler. Bu, örgütsel çalışmanın, birbirimizi denetlemenin ve geliştirmenin, gücümüzü açıklıkla bilmenin ön koşuluydu. Lenin «Eğer Çarlığı yenmeye muktedir bir partiden söz ediyorsak» diyordu «böyle bir anlayışı tüzüğümüzde maddeleştirmeliyiz». Kongrede bu formülasyona karşı ekonomistlerin de desteklediği Martov'un görüşleri ileri sürülmüştür. Bu anlayışa göre de «her grev yapan» veya her profesör partiye üye olabilir ve de parti adına hareket edebilirdi. Fakat parti organlarından birinde görev almaları gerekmezdi. Bu basit bir farklılık olarak algılanmamalıdır. Burada dikkat edilmesi gereken bu iki ayrı formülasyonda iki ayrı dünya görüşünün yattığıdır. Ve bugün bu, daha açık gözükmektedir. Ne var ki bugünkü koşullarda Lenin'in üyeliğe ilişkin formülüne karşı çıkan hiç kimse yok. Çoğu oportünistler bu formülü aynen tüzüklerine geçirmiş durumdalar. Örneğin İ. Bilen'in açıkladığına göre, Lenin'in ünlü tüzük maddesi T'K'P'nin önünde savaştığı bir ilke. «Partinin tüzüğü (T'K'P'nin demek istiyor) Lenin'in koyduğu kurallara göredir. Hele tüzüğün birinci maddesi..» (İ. Bilen, Çetin Savaş, s. 45) Lenin'de tüzüğün birinci maddesi hepimizin hatırlayacağı gibi şöyle: «..Parti programını benimseyen, üyelik aidatını ödeyen ve parti örgütlerinden birinde şahsen görev alan herkes parti üyesidir». İ. Bilen üyelik sorununda herkese partinin kapılarının açılamayacağını ve oportünistlerin hep bu Lenin'ci ilkeyi çiğnediklerini aynı makalede açıklıyor. Ne gariptir ki T'K'P ile uyuşmayacak (bugünkü koşullar için

söylüyoruz, ileride ne olur bilinmez) tek parti varsa TİKP'dir; fakat o da, İ. Bilen'in benimsediği tüzük maddesini benimsemiştir. İşte TİKP tüzüğü, Madde: 4 s. 26: «4. Parti tüzük ve programını benimsemek, *parti örgütlerinden birinde görev almak,* parti ödentisini düzenli olarak vermek..» (abç.) Görüldüğü gibi bugün hiç bir parti üyelik sorununu Martov'un formülü (Parti organlarının yönetim ve denetimi altında etkin olarak çalışan herkes) şeklinde ele almıyor. Buradan çıkarılması gereken sonuç Lenin'in bu önemli örgütsel ilkesini, «Lenin bunun için ne savaşlar vermiştir» türünden boş yere gevezelik yaparak bayağılaştırmak değil, onun altında yatan ihtilalci özü kavramaktır. Onun için, Parti üyeliği sorununda devrimci ilke ile oportünist ilkeyi ayırdetmek istiyor isek, biraz daha ayrıntıya girmek gerekiyor. Öncelikle parti üyesinin kimlerden oluşacağını kendimize sormak gerekir. Lenin, Bir Adım İleri, İki Adım Geri adlı kitabında partiye katılma koşullarını şöyle açıklıyor: «1 — Belli ölçüde örgütlenme, 2 — Bir parti komitesi tarafından kabul edilme» (s. 83). Bu koşullardan ilki parti saflarına belli bir örgütlülük gösteren unsur veya grupları almak gerektiğini göstermektedir. Asgari de olsa belli örgütlülük gösterenler partiye katıldığı zaman onun işleyişine yabancı olmayan, alınan kararlara uyan, sınanmış, sınıf mücadelesinin değişik aşamalarında az çok sınav vermiş unsurlardır. Sınanmışlık da, oportünizmle aramızdaki farkı yeterince açıklamaz. Her partinin kendi ölçülerine göre sınama eylemi söz konusudur. Bugün T'K'P'de TİKP'de veya SDP'de kendilerine göre üyelerini sınamaktadırlar. Bizi onlardan ayıran, *sınanmanın ölçüsüdür*. Bu ölçüyü belirleyen sınıf mücadelesine bakış açımız ve bu açıya göre sorunlara ve üyelerimize yaklaşmamızdır.

Teorik olarak söz konusu edilse de pratik açıdan imkansız olan barışçıl geçişi reddedip, devrimin şiddetle gerçekleşeceğini söyleyenler; bu amaca uygun yetişmek zorundadırlar. Ayrıca sınıf mücadelesinin bütün belirtilerini (ekonomik, kültürel, ideolojik, siyasî ve askerî) bu amacı gözden kaçırmadan ele almalıdırlar. Gerekli devrimci şiarları ve davranışları, gerekli ajitasyon

ve propagandayı benimsememektedir. Bütün bunlar da onun, kadrolarını ve sempatizanlarını oportünist ve tutarsız kılmaktadır. Özellikle CHP ile ittifak teorisi T'K'P kadrolarını aşırı bir reformizm savunuculuğuna, dolayısıyla da reformcu davranışlara itmektedir. Çoğu zaman bir T'K'P'liyi CHP'liden ayırt etmek mümkün olamamaktadır. Bu ayırt edememe bir T'K'P'linin kitleler arasında eridiğinin değil, (şüphesizki bir T'K'P'linin kendisini ben T'K'P'liyim diye açığa vurmasını istemiyoruz) aksine her yönüyle CHP'lileştiğinin veya reformculuğun tüm belirtilerini gösterdiğinin bir delilidir. Örneğin bugün Maden-İş, Bank-Sen, vb. sendikalardaki T'K'P eğilimli unsurlara bakın. Hemen hemen hepsi düzenle bağı olan (evi, barkı, arsası vs.) onunla uyuşan (yaşantıları, davranışları, mücadele içindeki yerleri vs. gibi) sendikacılardır. Örneğin bir Kemal Türkler'in marifetlerini duymayan kalmadı. Tercüman Gazetesi'nin Kemal Türkler'i önce komünist ilan edip arkasından Kemal Türkler'in kişiliğinde komünizmi küçük düşürmeye kalktığını hepimiz hatırlıyoruz .Eğer henüz kapitalist düzenle yukarıdaki ilişkilere girmemiş ve bizim gözümüzden kaçmış olanlar var ise, emin olun ki onlar da aynı ruhla yetişiyorlardır. Yine aynı şekilde T'K'P eğilimli gençlik örgütlerindeki kadroların yetiştirilmesi de pek farklı değildir. Örneğin bu safları bırakıp devrimci saflara geçen İGD, İLD'de sorumluluklar almış bir arkadaşın anlattıkları gerçeği olduğu gibi açıklıyor. Arkadaşın ilerleme saflarını bırakıp devrimci saflara geçişinin temel sebebi kadroların oportünist bir ruhla yetiştirilmesidir. Diyor ki «faşist bir tehlike belirdiğinde bütün yöneticiler ortadan kayboluyorlardı; ama önceden faşizme karşı kararlı, savaşçı laflar edilmiş olmasına rağmen. Bu, devamlı böyle oluyordu. Bizler hiç bir zaman faşistlere karşı pratik tavır alamıyorduk. Fakat Mao'cular konusunda durum böyle değildi. Onlara karşı hem lafız olarak, hem de pratik olarak harekete geçebiliyorduk. Bu çelişkili durumu yöneticilere açtığımda ve bunda ısrarlı olduğumda goşist damgasını yemekte gecikmedim. Benim için bu hareket hakkında söylenecek tek

söz var, o da; ilerleme siyaseti sözde, lafızda bir MLSPB'dir; ancak pratikte TİKP'den başkası değildir».

T'K'P'nin kadrolara, sempatizanlara yaklaşım sorununda pratik kıstasları ön plana çıkartmamız çok açıktır ki teorik olarak görüşlerini açık ve gelişmiş bir biçimde ortaya koymamalarındandır. Gerçekten T'K'P basınında konuya ilişkin bir makaleyi okuduğumuzda Lenin'in tüm söylediklerini görebiliyoruz. Ama, pratikte, bunları uygulamada T'K'P'nin gerçek kimliği hemen ortaya çıkıyor. Kaldıki 1971 döneminden ne kadar devrimci artığı, ne kadar yılgın kalmışsa bunun önemli bir kesimi ilerleme saflarına geçmiştir. Bu da bizim için pek şaşırtıcı değildir. Özetle Lenin'in 1900'larda dile getirdiği devrimci ilkeleri sürekli tekrarlamak bizim için hiç bir anlam taşımamaktadır. Aynı ilkeleri TİKP'de tekrarlamaktadır. Bu durumda aradaki farkı nasıl bulacağız? Açıktır ki burada temel kriter pratiktir; sınıf mücadelesine yaklaşım ve onu ele alış ve yönlendiriştir. Ve bununla beraber verilen teorik tezlerdir.

Değinmemiz gereken son bir nokta da, partinin parti dışı örgüt ve gruplarla olan ilişkisidir. Partinin kendi örgütleri olmayan sendikalar, gençlik, kadın örgütleri, kooperatifler vb. lerini büyük bir ustalıkla yönetmesi gerekir. Burada temel ilke, ideolojik-politik bağımlılık ve örgütsel bağımsızlıktır. Yani partinin başını çektiği devrimci mücadeleye katılmak fakat, partinin bir örgütü olarak çalışmamaktır. Bu açıdan parti bu gibi örgütleri mücadeleye katabilmek için yönetimini ve tabanını etkilemeli ve parti kadroları bu tür örgütleri yönlendirmelidir. Açıktır ki partinin siyasî çalışmalarına katılmayan kitle örgütleri, devrimci politikadan yeterince etkilenmiyorlar demektir. Biz, partinin çalışmasına onun yürüttüğü mücadeleye ne kadar çok kitle örgütü katabiliyorsak o kadar da geniş kitleleri etkileme imkanına kavuşuruz.

Parti ile kitle örgütleri arasındaki ilişki bir ilke ile hemen açıklığa kavuşmuyor. Pratikte karşımıza bir yığın sorunlar çıkıyor. Örneğin, parti politikasının yönetimde etkin olduğu, fakat, tabanında yetersiz kalındığı bir sendikada işler her zaman istenilen yönde geliş-

miyor. Diyelim ki parti kapitalizmin yarattığı şu veya bu haksızlık karşısında siyasî teşhir kampanyası açtı. Bu kampanyaya örneğimizdeki sendikayı da, yönetiminde etkin olduğumuz için katabiliriz. Fakat tabanında yeterli etkiye sahip olmamamız o sendikanın yürütülen kampanyaya sadece parti sempatizanları ile katılması sonucunu doğuracaktır. Diğer bir örnek de, sendikadaki parti kadrolarının partinin aldığı kararları yanlış bulması sonucu işleyişi aksatmalarıdır. Mutlaka, parti üyesi olanlar alınan kararlara uyacaklardır. Fakat, sendikayı harekete geçirmede, bu oldukça önemli bir dezavantajdır. Bu açıdan denebilirki kitle örgütlerini yönetebilmek, büyük bir ustalık, sabır, bilgi ve tecrübe, devrimci ilkelere sağlam bağlılık gerektiriyor. T'K'P'de yukarıda adı geçen ilkeyi savunmakta ve kitle örgütlerinin Lenin'ci ilkelere uygun yönetilmesi için bir sürü laf etmektedir. Fakat, pratik onun bu ilkelere zerrece inanmadığını göstermiştir.

T'K'P kitle örgütlerini kendi örgütleri gibi yönetmektedir. Kendi kontrolundan çıkacağını veya çıktığını farkettiğinde tüm burjuva oyunlara, baskılara baş vurmaktadır. Hepimizin bildiği son TÖB-DER olayı bu gerçeği anlatmaya yetiyor. Bilindiği gibi örgütten ayrılarak kendilerini gerçek «TÖB-DER» olarak ilan ettiler. Ayrı örgütlenmeye gittiler. TÖB-DER'i ikiye böldüler. Tüm burjuva basını bu olayı komünizmi lanetlemek için tam bir hedef seçmişken ilerlemeci öğretmenler, gazetelere ilan vererek kendi yargıçlarını harekete geçirerek hedefi büyütmekte ısrar ettiler. Bu konuda devrimcilerin söylediklerine kulaklarını tıkadılar. Ancak sonunda söylediklerimize gelerek dükkanlarını kapatmak zorunda kaldılar. Kapatmaları bize kulak verdiklerinden değil, burjuva yargısına olan derin saygılarından oldu. Ayrı örgüt kurma T'K'P'de gelenektir. Örneğin, DİSK içindeki sendikalardan ayrı olarak şu sendikaları kurmuşlardır: Beton-İş, Tüm Has-Iş, Ağaç SEN, Yeni Ges-İş vb.

T'K'P etkili olduğu her kitle örgütünde kendinden olmayana hayat hakkı tanımaz. İGD, IKD örgütleri tümüyle ilerlemeci unsurlardan oluşur. Ozellikle İKD ge-

niş ve hatırı sayılır bir örgüttür. İKD üyeleri arasında düşünce ayrılığı aramayacağını tüzüğüne geçirmesine rağmen hayata geçirmemektedir. Kendisine demokratik kitle örgütüyüm diyen İKD, bugün içinde ilerlemeci düşünceleri benemsemeyen hiç bir ileri düzeyde kadını derneğe üye yapmamaktadır. Kazara üyelik sıfatına nail olanlar hemen atılır. İst. Hisarüstü, Ortaköy, Bursa, Kayseri örnekleri bunu kanıtlamaya yeter. Özellikle sendikalardaki uygulamaları ibret vericidir. Bu uygulamalardan herkes payına düşeni almıştır. Bizler de buradan gereken dersi çıkartmalıyız. Örneğin Maden-İş içinde TİP'li unsurları bile tasfiye etmişlerdir. Onlara bile tahammülleri olmamıştır. Özellikle Bursa operasyonu meşhurdur. Aynı sendika içinde devrimci işçilere karşı başlattıkları kampanyalar tam bir iğrençliğe varmıştır. Topkapı'da I. Bölge'de Patron gibi fabrikalardan işçi atmaktadırlar. PDK, Perfektüp olayları henüz unutulmuş değil; Profilo'daki, Phılıps'deki 14. Bölgedeki ihraçlar tüm fabrikalarda uygulanıyor. Tüm sendika ve temsilcilik seçimlerinde işçiler atılırım korkusu ile hareket etmektedirler. (Bu konularda bak, Kurtuluş gazeteleri). İlerlemeciler sendika olarak örgütlü oldukları hiç bir işyeri ve fabrikada devrimci ajitasyon ve propagandaya imkan tanımamakta, devrimci çalışmaları ısrarla engellemektedirler. Bırakalım devrimcileri, TİP'lilerin bildiri dağıtımı bile kafa göz yarılarak engellenmektedir. Son seçimler sırasında Uzel fabrikasındaki olaylar hatırlanmalıdır. Sonuç olarak denebilirki T'K'P kitle örgütlerini dar grupçu, sekter ve ilkesiz yönetmektedir. Deyim yerindeyse ilerlemeci sendikacılar kitle örgütlerinin can damarı olan iş yerlerinde patron gibi işçi atmakta, sıkıyönetim gibi bildiri ve devrimci ajitasyon ve propagandayı yasaklamakta, devrimcileri polise ihbar etmekte, kimi zaman da kendilerinden olmayan herkesi sendikalardan tasfiye etmektedirler. Bursa'da TİP'li Bölge Başkanı Selim Mahmutoğlu, Profilo'da Baştemsilci Salih Taner, Eski 14. Bölge Başkanı Celal Alçınkaya, Phılıps'teki temsilci Fevzi Bulut ve onlarcası bu sendikadan sırf kendilerinden olmadığı için ihraç edilmişlerdir. Çok söz söylemeye gerek yok. Maden-İş tüzü-

ğü her şeyi çok güzel anlatıyor. Tüzük ilerleme siyasetinin mantığını, kitle örgütlerine bakışını o kadar iyi sergiliyor ki bazı noktalarına değinmeden geçemeyeceğiz. Tüzüğün kavranılması gerçekten zor. Tüzükte sendikalar kanunundaki ne kadar gerici madde varsa hepsi korunuyor. Hatta çoğu maddeler mevcut yasaları daha da gerici bir biçimde aşıyor ve onunla çatışıyor. (TİP'nin bu konuda açtığı davanın sonuçlarını hatırlayalım. Dava sonuçları için bak. Çark-Başak, Yürüyüş vb. TİP yayınları).

Maden-İş tüzüğüne emsalleri içerisinde apayrı yer veren yanı, şube sistemini kaldırmış olmasıdır. Bunu, kaldırmanın sonucu olarak merkezi kongreyi belirleyecek «demokratik sistem» ile, yerel yönetimi oluşturan sistem bilinçli olarak ayrı tutulmuş ve özellikle yerel yönetim (Bölge Başkanlığı) ön plana çıkartılıp, kongreye delege gönderen sistemi oluşturan Lokaller ve onların meydana getirdiği Bölge Temsilciler Kurulu arka plana itilmiştir.

Tüzüğün diğer bir önemli yanı da, yönetime gelecekleri işçilerin saptayamamasıdır. Evet, işçiler yöneticilerini kendileri seçmektedir, tıpkı burjuva demokrasilerinde olduğu gibi. Fakat kendi aralarından bir yöneticiyi seçmek hemen hemen imkansızdır. Bu demek değildir ki, işçiler arasından yönetici seçilmemektedir. Aksine seçilmektedir; ne varki yönetimin benimsediği ve kendilerine zararı olmayan kimselerdir bunlar. Yani işçiler önlerine konan yönetici adaylarını seçmektedirler. Örneğin Maden-İş genel kuruluna delege olabilmek için 1 — 23 yaşını bitirmiş olmak; 2 — Sendika üst kuruluşlarından birinin düzenlediği seminerlere katılıp belge almak; 3 — İki yıllık sendika üyesi olmak; 4 — En az bir yıl temsilcilik veya 6 ay baştemsilcilik veya Bölge temsilciliği vb. görevler yapmış olmak; (Bak: Maden-İş tüzüğü, Madde: 14). Buraya seminerlere katılacakları kendilerinin saptadığını, kazara temsilci olan bir devrimcinin hemen temsilciliğinin alındığını eklemek de gerekmektedir.

Bölge Başkanı olabilmek için de yukarıdakilere benzer şartlar aranmaktadır. Ayrıca staj kurslarından

tam bir başarı belgesi (yani yönetimin iyi hal kağıdını) almak da şarttır. (agy. Madde 57).

Tüzüğe göre kongreye delegeler bir seçim yoluyla, iki tabii delegelik yoluyla gelmektedirler. Tabii delegeler toplam delegelerin %40'ı kadardır. Ayrıca seçimli delegelerin seçildiği Lokalleri Genel Yürütme Kurulu istediği anda lağvedebilir veya istediği zaman kurabilir.

Tüzüğün anti-demokratikliğini burada tümüyle aktarmaya çalışırsak sanırız yazının sınırları buna yetmez. Fakat ilginç bir noktaya daha değinmekte yarar görüyoruz. Baştemsilci «...sendikayı veya YÖNETICİLERİNİ hiç bir surette KARŞISINA ALAMAZ..» (85. madde, 8. fıkra, a.a bendi, abç.) (Bu konuda daha geniş açıklama için, bak: Kurtuluş gazetesi 9. 13. sayıları)

İş bununla da bitmiyor. Bu uygulamalar sendikayı işçilerden tecrit ettiği gibi, aynı zamanda bu tavırlar faşizmi ve Mao'culuğu geliştiriyor. Seydişehir, İskenderun, Bursa, Ereğli, AUER, Demir Döküm olayları buna örnektir.

Oysa T'K'P konferans belgeleri yığın örgütleri konusunda «60 yıllık Lenin'ci İlkelerini» büyük bir titizlikle tekrarlıyor :

«Yığın örgütlerinde *değişik politik* ve dinsel inançlara bağlı emekçiler vardır. Lenin'ci ilkeye göre, bu *inançlarla çatışmamak* gerekir... yığın örgütlerinin bağımsızlığına dikkat edilmelidir. (T'K'P Konferansı, s. 129, abç.) Aynı kitapçıktan son olarak aşağıdaki alıntıyı yaparak iki yüzlülüğü biraz daha sergilemek istiyoruz. «Sendikalara serüvenci, bölücü, bozguncu *görüşleri sızdırmak* isteyen, bunu başaramadığı zaman *ayrı sendika kurma yoluna sapan* Mao'cu ve goşist akımlara, sendikaları kendi *dar parti çıkarları için* sağa, «sola» çekmek isteyen reformist ya da küçük-burjuva sosyalist *akımlara karşı savaş, sınıf sendikacılığını güçlendirmek* savaşından ayrılmaz». (TKP Konferansı, s. 162).

Bir türkü vardır; «at martini Debreli Hasan dağlar inlesin» diye; onun misali T'K'P'de dağları inletiyor. Sözde, kitle örgütlerinde «değişik politik inançların» olacağını ve bunlarla «çatışmamak» gerektiğini kabul

ediyor. Ne var ki pratikte tam aksi oluyor. Bildiriyi, açık faaliyeti yasaklamak, bugün Maden-Iş'in yönetim kararlarına girmiştir. Bugün maden iş kolunda yönetimin marifetiyle işten atılan yüzlerce işçi vardır. PDK, Perfektüp olayları yanında Demir Döküm, MAN, Boronkay, Profilo olayları hatırlanmalıdır.

T'K'P sözde «ayrı sendika yoluna sapanları» «maocu, goşist» olarak nitelerken pratikte Tüm Has-İş, Beton-Iş, Ağaç Sen, Yeni Ges-İş gibi sendikaları kurabilmektedir. Hem de bu sendikaların bağlı olduğu işkollarında DİSK'e üye sendikaların bulunmasına rağmen.

T'K'P konferansından yukarıda aldığımız pasajda «Mao'cu ve goşist akımlar» ile «reformist ya da küçükburjuva sosyalist akımlara karşı savaş»ın «sınıf sendikacılığını güçlendireceği» anlatılmaktadır. Gerçekten adı geçen akımlara karşı verilecek savaş'ın sınıf sendikacılığını güçlendireceğinden kimsenin şüphesi olamaz. Ne varki T'K'P'nin etkinliğinde olan sendikalar nerede Mao'cularla goşistlerle veya TİP'lilerle çatışmaya girse, orada güçlenen sınıf sendikacılığı değil, faşist sendikacılık, sarı sendikacılık olmuştur. Ornek vermek gerekirse Maden-İş yönetimi Seydişehir'de, devrimcilere değil, kendi yöntemlerine (hukuk yoluyla faşistlerin elinden yetkiyi almak) güvendiklerinden Alüminyum fabrikasında faşist Türk-Metal yetki almış ve faşistler ilçeyi üç yıldan beri işgal etmişlerdir. Bursa'da TİP' li Bölge Başkanı Selim Mahmutoğlu'nu görevden alarak TİP'li ve diğer işçileri sendikadan ve fabrikadan uzaklaştırarak «savaşım» vermişler; fakat, TOFAŞ dahil, birkaç fabrika Türk-Metal-İş sendikasına geçmiştir. Yine aynı şekilde İstanbul T. Demir Döküm'de «Mao'culuğa ve goşizme» karşı «savaşım» yürütülmüş, işçiler sendikadan, fabrikadan atılmış sonuç olarak da T. D. Döküm sarı milliyetçi reformist Devrimci Maden-İş'e geçmiştir. Ereğli Demir Çelik, İstanbul AUER, TOFAŞ ve diğer yerlerde onlarca fabrika bu «savaşım» yüzünden «sınıf sendikacılığını güçlendirmek» için Maden-İş'ten kopmuş gitmiştir

İşte parti ile yığın örgütleri arasındaki ilişki konusunda T'K'P'nin gerçek yüzü budur.

Siyasi olarak: İşçi sınıfının gerçek bir partisini tanımlayabilmek, onun siyasi mücadeledeki yerini ortaya koymadan imkansızdır. Siyasi Mücadele, sınıf mücadelesinin can damarı, tüm mücadele biçimlerini çekip çeviren ana unsurdur. Sınıf mücadelesinin o karmaşık yolunda yolumuzu kaybetmek istemiyorsak, bu konuda açık görüşlerimiz, yarattığımız devrimci geleneklerimiz, belirgin taktik adımlarımız ve şiarlarımız olmalıdır. Bunlar da yetmez. Mücadelenin değişik biçimlerin de ve önceden hesap edemediğimiz anlık gelişmelerde, yüzümüzün akıyla çıkmalı ve güven vermeliyiz. Özetle siyasi mücadelenin bizden istediği ve önceden saptanmış ve saptanması imkansız olan tüm biçimlerine gereken cevabı bulmalıyız. İşte tüm bu konularda mutlaka mükemmel değil, ama mutlaka gereken cevapları verirsek biz kendimize gerçek bir parti diyebiliriz. Siyasi mücadeleyi belirlediğimizi ileri sürebiliriz. Bu konuda tam bir başarı şart değildir. Esas olan bu yönde gösterilen çaba ve etkinliktir. Bu çabanın ve etkinliğin derecesi koşullara göre değişecektir. Ne varki, parti olmanın asgari görevleri siyasî arenada gösterilmelidir.

Siyasi mücadelenin, yani «Sosyal Demokrat» bir siyasi mücadelenin gerekliliği 1900 Çarlık Rusya'sında hâlâ kavranmamıştı. Lenin o dönemde, siyasi mücadeleyi liberallere veya aydınlara bırakmak gerektiği yolundaki görüşleri savunan akımlarla mücadele ediyordu. Ekonomizm olarak ifade edilen bu akım en kaba biçimde kendisini sergiliyor ve açığa vuruyordu. Bu tür ekonomizmin yenilgiye uğratılması nisbeten kolay olmuştu. Fakat Menşevik, akım içerisinde ekonomizm eğilimleri giderek güç kazandığında artık Menşevik ekonomizm eski türden ilkel bir ekonomizm değildi. Onlar siyasî mücadeleyi reddetmiyorlardı. Teorik olarak gerekliliğini savunuyorlardı. Fakat savundukları siyasi mücadele işçi sınıfını gerçek bir öncü sınıf haline getirecek, köylü kitlelerini peşinden sürükleyecek, aynı zamanda burjuvazinin liberal eğilimleri karşısında işçi sınıfının bağımsızlığını koruyacak türden değildi. Köylülüğün gücünü küçümseyen, liberal burjuvazinin gücünü abartan ve ona yaslanan bir siyasî anlayış idi bu. Yani, Menşe-

viklerin siyasî mücadelesi, siyasî bir kabukla örülmüş bir ekonomizmden başkası değildi. Birincisi tümden siyasi mücadeleyi yadsıyordu. İkincisi ise (Menşevizm) genellikle işçi sınıfının sorunlarından kalkarak yürütülen bir siyasi mücadeleyi kabul ediyor, köylülüğün değil, aksine, burjuvazinin uğradığı haksızlıklar karşısında daha duyarlı davranıyordu.

Ekonomizmin vardığı üçüncü bir evre de Menşevizm'in düştüğü bariz açığı kapatma yönünde olmuştur. Bu aşamada köylülüğün değerlendirilişi ve onun siyasî mücadeledeki yeri teorik olarak ortaya konmuştur. Köylülüğün uğradığı haksızlıklar için yürütülmesi gereken mücadele benimsenmiştir. Fakat, bu aşamada da liberal burjuvazi ile olan ilişkiler doğru saptanamadığından bu akım genel olarak reformist-revizyonist bir siyasi mücadele yolu seçmiştir. Bu açıdan çağımızdaki reformist - revizyonistlerin siyasî mücadelesi de «Marksist-Leninist» bir kabukla örülmüş ekonomizmden başkası değildir. Bu kabuğu çatlatarak gerçek özü ortaya koymalı «inciler»i ortaya sermeliyiz.

Ekonomizmin geldiği bu son evre hepimizin tahmin ettiği gibi ülkemizde en iyi T'K'P'de somutlanmaktadır.

Kapitalizm şartlarında emekçi kitlelerin maddi, kültürel, ruhsal vb. gibi sorunları vardır. Bu sorunlar adı geçen koşullarda işçi-işveren, üretici-köylü, tekel-banka vs. ilişkileri içinde olduğu kadar emekçilerle devlet arasındaki ilişkilerde de ortaya çıkar. Burada işçi - işveren ilişkisi ekonomik bir ilişkidir. Buradan doğan sorunlarda genel olarak ekonomiktir. Siyasî ilişki ise Devlet ile tüm ezilen sömürülen sınıflar arasındaki ilişkinin tümünü kapsar. Bu ilişki yukarıda saydığımız sorunları da belirleyen daha köklü ve daha gelişkin bir düzeydedir. Kapitalizm ve Feodalizm kendi toplumlarında başta ekonomik olmak üzere kültürel, ideolojik, psikolojik, siyasî, askerî vb. ilişkileri kurarlar ve geliştirirler. Dolayısıyla bu ilişkiler üzerine milyonlarca haksızlık yükselir. Bu haksızlıkların tümünü teşhir etmek ve sonuç olarak haksızlığın kaynağını kurutmak gerekir. Siyasî mücadele esas olarak siyasî iktidarın elde edilmesi

(mevcudunu parçalayıp yerine yenisini kurmak) mücadelesidir. Proletarya diktatörlüğünü kurmak bir anda olmayacağı için kapitalizmi teşhir ederek nihai amaca daha fazla yaklaşmak hem de sağlam bir şekilde (çelik bir disiplin, üstün bir bilinç seviyesi, devrimci gelenekleri, siyasi gelenekleri olan kadrolar) bugün için gerekli olandır. Kapitalizmi emperyalizm aşamasında bütün yönleri ile kavramak ve onun yıkılması mücadelesinde her türlü fedakarlığa atılacak kadroları, öncü unsurları kazanmak yığınların yüzyıllar boyunca edindikleri gerici gelenekleri ve alışkanlıkları gidermek, proleter yığınların isteksizliğini, yılgınlığını ve bilinçsizliğini ortadan kaldırmak zaman meselesidir. Aynı zamanda beceri, devrimci çaba, dikkat, ustalık, uzmanlık, tecrübe, cesaret ve bilinç. Herşeyden önce de siyasî mücadele de yukarıda saydıklarımızın bir sonucu olarak başarı gösterme meselesidir. İşçi sınıfının tüm emekçileri peşine takarak devrime yürüyebilmesi, siyasî mücadelede ve ona bağlı görevler de ekonomizme ve de terörizme düşmemesiyle mümkündür. Bu açıdan devrimci bir siyasî mücadeleyi, onu sağ ve 'sol' oportünizmden ayıran temel çizgileriyle ortaya koymak zorundayız. Bu görev 1902'lerde Lenin'in Ne Yapmalı? isimli kitabının tekrarı olmayacaktır. Çünkü yukarıda da belirttiğimiz gibi Ne Yapmalı'nın karşısına aldığı ekonomizm bir ölçüde açık kaba ve Uluslararası bağları, destekleri bugünkülerle kıyaslanamayacak bir düzeyde idi. Bugün ise ekonomizm siyasî bir kabukla örülmüş, her türlü Uluslararası destekle geliştirilmiştir. Bu açıdan da bugünkü ile aramızdaki farklılıkları ortaya koymak, onu alt etmek her zamankinden daha önemlidir.

İşçi sınıfı partisi için en önemli gösterge onun siyasî mücadele içindeki yeridir demiştik. Bu gerçeği İ. Bilen Çetin Savaş adlı broşüründe «Yeni Tip Parti, Komünist Parti» Lenin'e göre nasıldır derken şöyle kabul ediyor: «İşçi sınıfı partisi... yığınların başında yürüyen, tek parça, savaşa yetenekli bir örgüttür. 2-Bu parti devrimci bir partidir. İşçi sınıfının savaşkan öncüsüdür. Bu sınıfı, egemenliği, erki eline almaya hazırlar, eylemlerini bu ana yolda yürütür.» (s. 45) «Yeni tipte ko-

münist bir partinin» teorik temelleri yanında T'K'P basını kırık plak gibi pratik göstergelerini de sergiliyor. Örneğin, 9 Mayıs 1978 günü Bizim Radyo'nun açıklamaları oldukça ilginç. Coştukça coşmuş bizim radyo: «.. Ama Türkiye Komünist Partisi artık eski Türkiye Komünist Partisi değil.. Gericiliğin zindanlarında, grevlerde, 1 Mayıs alanlarında çelikleşmiş ve bugün fabrikalarda, maden ocaklarında, kooperatiflerde, bürolarda, köyde, kentte, *işçi sınıfının savaşım hattında boy atan* bir Türkiye Komünist Partisi var, bugün her alanda. Türkiye Komünist Partisi, komünistler her yerde işçi sınıfının *etkin bir unsuru olarak en çetin kesimlerde yer aldılar,* alıyorlar». (ÜRÜN S.D. Sayı: 48 sayfa: 18) (abç.). Gördüğümüz gibi T'K'P sınıf savaşının her türlüsünde yer aldığını söylüyor. Bizler de diyoruz ki, T'K'P sınıf mücadelesinin içinde gerçekten yer almıştır, özellikle 1975'lerden bu yana. Bunu inkâr etmiyoruz. Fakat ekliyoruz. T'K'P sınıf mücadelesinin içinde reformist, revizyonist bir biçimde, mücadelenin geri biçimlerine dayanarak, reformcu düşünceleri yayarak dolayısıyla oligarşinin partisi CHP'nin etkinliğini artırarak, onun sol kanadıymışcasına yer almıştır. Aradaki farka lütfen dikkat. Ama T'K'P bu tezimize şöyle cevap veriyor. «İşçi sınıfının, ilerici güçlerin, halkımızın Türkiye Komünist partisinin *izlediği politikayı desteklediği,* 1 Mayıs Alanında yüzbinlerin «T'K'P'ye özgürlük» haykırışlarıyla *kanıtlandı».* (age. s. 17) (abç.)

Evet, «işçi sınıfının, ilerici güçlerin, halkımızın» desteklediği politikanın revizyonist, reformist olması gerçekten çok zordur, hatta imkânsızdır. Ama biz iddiacı insanlarız. Dar kafalılar olarak değil, hayalleri yıkmak, gerçeği yerli yerine oturtmak için inatçıyızdır. Onun için tekrarlıyoruz. T'K'P sınıf mücadelesinin içerisinde, özellikle 50'lerden 1975'lere kadar olamamıştır. 1975'lerden itibaren ise revizyonist, reformist olarak diğer bir ifade ile, Marksist-Leninist kabukla örülmüş bir ekonomist olarak yer almıştır. Bu açıdan gerçeği, siyasî mücadeleden ne anlaşılması gerektiğini anlatarak ülkemizden örnekler sergileyerek göstermek gerekiyor.

Parti, yazımızın başlarında vurguladığımız gi-

bi, kendisini sınıf mücadelesinin değişik aşamalarında ve biçimlerinde ortaya koymalı; işçi sınıfını emekçi kesimleri yönlendirmesinde, oligarşiye karşı bağımsızlığını korumasında titiz davranarak eğitmeli, yol göstermelidir. Parti, belli tarihi dönemler (politikanın, programın doğruluğuna rağmen partinin değişik nedenlerden ötürü kesin bir güçsüzlüğü durumu) ve ülke koşullarının yarattığı durumlar (işçi sınıfının objektif varlığının söz konusu olmadığı, buna rağmen ağır baskı ve sömürü koşullarının silahlı mücadeleyi dayattığı, dolayısıyla halkın muhalefetinin esas olarak siyasî bir partiye değil, askerî organizasyona uygun düştüğü durumlar) hariç her zaman işçi sınıfının ve tüm devrimci muhalefet unsurlarının siyasî olarak en ileri, sağlam kesimlerini bağrında taşır; işçi sınıfı ideolojisini her türlü sapmaya ve burjuvazinin her türlü saldırılarına karşı koruyarak programına yansıtır, sosyalizme kesintisiz geçiş için gerekli olan proletarya diktatörlüğünün gerçekleşmesinde işçi sınıfı ve köylülüğü devrime hazırlar, onların başında yürür. İşçi sınıfının partisi olduğunu iddia edenler için en önemli göstergeler, siyasî mücadelede diğer bir ifade ile şu veya bu olayda alınan tavırda, atılan şiarda, gösterilen çabada ve uygun taktik adımlarda belirir. Tüm bunlar örgütsel ve ideolojik göstergelerinde bir bütünüdür. Bu demektir ki siyasî mücadelenin yani düzenin, kapitalizmin teşhir edilmesinin tutarlılığı ve başarısı aynı zamanda kadroların ve doğru bir ideolojinin de varlığıdır. Sağlam, çelikten disiplinle örülmemiş, doğru hedefler ve adımlar saptamamış bir parti, doğaldırki sınıf mücadelesinde özellikle siyasî mücadelede tökezleyecek ve yok olacaktır.

Siyasî mücadele diğer bir ifade ile siyasî teşhir, ekonomik sorunlardan kalkarak yürütüleceği gibi, kültürel, psikolojik, sportif, askerî ve politik sorunlardan da kalkılarak yürütülür. Ekonomik sorunların teşhir edilmesi ve bu uğurda devlete karşı yürütülen mücadele siyasî mücadelenin ilkel bir biçimidir. Çünkü kapitalizmi ve feodalizmi teşhirde hiç de ekonomik olmayan sayısız haksızlıklar vardır; kaba, insafsız, iğrenç, dehşet verici, yumuşak, iki yüzlü vb. Eğer gerçek siya-

sî bir bilinçten bahsedeceksek, kapitalizmin her türlü haksızlığını anında kitlelere en açık şekliyle iletebilmeliyiz. Eğer gerçek sınıf bilincinden bahsedeceksek, kapitalizmin yarattığı her haksızlık karşısında düşünce olarak değil, bizzat harekete geçerek tepkisini ortaya koyacak işçiler yetiştirmeliyiz. Bu tepki, alışagelmiş legal burjuva sınırları içinde reformist tarzda değil (dilekçeler sunmak, ziyaretler yapmak, demeçler vermek vs.), aksine ve aynı zamanda yasa dışı ve burjuvaziden bağımsız, kendi gücüne güvenen devrimci şiar ve adımları içeren tarzda olmalıdır. Biz, hiç şüpheniz olmasın ki devrimci çalışmamıza, mücadelenin o günkü biçimlerine uygun düştüğü müddetçe dilekçe sunmayı, ziyaretler yapmayı, demeçler vermeyi vb. tarzdaki yöntemleri de benimseriz. Ama esas olan işçi sınıfını, mevcut bilinç ve örgütlülük düzeyini hesaba katarak, kapitalizme karşı mümkün olan her devrimci yoldan harekete geçirmeye ve onu öncü haline getirmeye çalışmalıyız. Bir işçi için bilinç sadece kendi sorunları için harekete geçmek ve bu konuda bilgi sahibi olmak değildir. Bir öğrencinin, bir emekçinin veya bir Kürt köylüsünün sorunları için de harekete geçebilmektir. Sadece bunlarda değil, hiç bir sınıf ve kesimi doğrudan ilgilendirmeyen tüm ezilen sınıf ve tabakalar için ortak olan sorunlarda da tepki göstermek, harekete geçmek gerekir. Bunlar, işsizlik, pahalılık, faşist saldırılar, vergiler vs. gibi çok çeşitlidir. Tüm bunların yanında gerçek bir siyasi bilinçten bahsedecek ise, bir işçinin her türlü haksızlık karşısında devrimci yoldan tepki göstermenin yanında diğer sınıfların ekonomik, psikolojik, tarihsel, politik vb. konumları hakkında doğru açık görüşleri olmalıdır. Bu, savaştığı düşman için de, burjuvazi için de söz konusudur. Bunlar da yetmez; gerçek bir siyasi bilinçle donanmış bir işçi, tüm bu sınıflar arasındaki karşılıklı ilişkiyi ve farklılıkları bilmek ve ona göre davranmak zorundadır.

Bugün ülkemizde işçi sınıfı hareketiyle sosyalizmin çakışmadığı, dolayısıyla örgütsel, ideolojik ve politik olgunluğun parti düzeyinde ifadesini bulmadığını söylüyoruz. Partinin inşaası yönünde önümüzde adı ge-

çen üç yönde görevler olduğunu belirtiyoruz. Bu iddiamızı sınıf mücadelesinin geldiği bu evrede işçi sınıfının bugünkü durumuyla —reformizmin yaygınlığı, sarı faşist reformist sendikacılığın etkinliği, faşist saldırılar, zamlar vb.— ve devrimci hareket içindeki dağınıklık, amatörlük ve ilkellikle açıklıyoruz. T'K'P ise (daha birçok oportünist akım gibi) işçi sınıfı hareketinin gelişmiş bir düzeyde olduğunu ve devrimci hareketin de sağ ve 'sol' olsa da esas olarak kendisi tarafından temsil edildiğini belirtmektedir. Açıkça ilan etmektedir: «TKP işçi sınıfının savaşkan öncü koludur» (Çetin Savaş s. 36). Şimdi sormak gerekiyor; T'K'P gerçekten öncü ise hangi siyasî mücadelenin ve gerçekleri açıklama kampanyasının başını çekmiştir? Sadece tarihsel günlerde değil (1 Mayıs gibi), önceden düşünülmüş, hazırlanmış kampanyalarda değil (Başbakan Ecevit'e dilekçe vererek biten 'anti-faşist' yürüyüşler gibi), herşeyden önce hiç ummadığımız ve aniden gelişen şu veya bu olayda hangi tepkileri göstermiştir? İşçi sınıfını hangi taktik hedefler için, «belgiler» için harekete geçirmiştir? HİÇ! Açıklamak gerekirse ülkemizde ani gelişen toplumsal olaylar mevcuttur. Maraş Katliamı, Kürt köylülerin kırımı, beklenmedik zamlar, çıkartılan anti-komünist yasalar vs. gibi. Örneğin çarpıcı olması açısından Maraş Katliamını alırsak, «işçi sınıfının savaşkan öncü kolu» bu konuda acaba neler yapmalıydı?

Eğer biz kendimizi öncü ve savaşkan kol olarak ilan etseydik, Maraş vahşetini önceden sezerek Maraş halkını ve tüm işçi sınıfını uyararak katliamın önlenmesi yönünde uyarıcı görevimizi yapabileceğimizi söyleyebilirdik. Fakat, «işçi sınıfının öncü savaşkan kolu» parti için bu tür önceden görme gerekli bir şey iken, yine de her zaman mümkün olmayacağını düşünerek yapmamız gerekenleri sıralayacağız. Maraş vahşeti ortaya çıktığında çok açıktırki faşizmin oynadığı rol ön plandadır. Zaten kapitalizmin yarattığı en büyük siyasi haksızlıklardan biri faşizm değil midir? Böyle bir olay onun gözler önüne serilmesinde, ona karşı duyulan öfke ve kinin kabarıp genişlemesinde, derinleşmesinde gerçek bir olgudur. Bu olgudan kalkarak «işçi sınıfının

öncü ve savaşkan kolu» parti, proletaryayı (bilinç ve örgütlenmesini de dikkate alarak) devrimci şiar ve hedefler etrafında harekete geçirir, tepkisini mümkün olan devrimci her yoldan pratiğe aktarırdı. Bunlar neler olabilirdi? Yasal ve yasal olmayan sokak gösterileri, fabrika işgalleri, grevler veya genel grev vb. olabilirdi. Ama görülmüştür ki, goşist denen akımlar özellikle siyasetimiz, Maraş Katliamı karşısında parti olamamanın gerilikleri yüzünden yukarıdaki tepkileri örgütleyememiştir. Fakat yine de gerekli cevabı vermekte gecikmemiştir: Okul direnişleri, faşistleri yıldırma, sokak gösterileri vb. Pekala T'K'P ne yapmıştır? HİÇ! Sadece Maraş katliamı karşısında MHP'yi lanetlemiş ve azıcık da CHP'ye kızmıştır. Proletaryanın en geri unsurlarında bile nefret ve kızgınlık uyandıran bir Maraş katliamının karşısında «işçi sınıfının savaşkan ve öncü kolu», sınıfı harekete geçirmede, tepkisini ortaya koyarak ona siyasî bilinç götürmede, onun öncülüğünü pekiştirmede hiç ama hiç bir şey yapmamıştır. Eğer gerçekten bugün «savaşkan ve öncü bir parti» varsa en azından, bırakalım Maraş türü, herkesin harekete geçeceği ırkçı, vahşi faşist saldırıları, daha sınırlı haksızlıklar için bile işçi sınıfını şu veya bu şekilde harekete geçirebilir ve yönlendirir. Ama görüyoruz ki Maraş olayları sırasında ve sonrasında T'K'P'nin «öncü ve savaşkan bir kol» değil, aksine harekete geçemez, geçse de göstermelik olan (burjuvazinin çizdiği sınırlar dışına taşmayan) takma bir kol olduğu ortaya çıkmıştır. Bu sonuca sadece Maraş olaylarından dolayı varmış değiliz. Yeri geldikçe diğer «haksızlıklar karşısında» T'K'P'yi teşhir edeceğiz. Ama Maraş katliamı sırasında, söylediklerine sıkılmadan kulak verelim ki takma bir kol olduğu daha iyi anlaşılsın. T'K'P'nin Sesi Radyosu 25 Aralık 1978 tarihli yayınında Maraş katliamının hâlâ devam ettiği bir günde yapılacakları şöyle sıralıyor: «Yapılacak iş, emekçi halk yığınlarının ve onların çıkarlarını savunan demokratik örgüt ve partilerin seslerine kulak vermektir (tam bir sessizlik içinde dinliyoruz). Faşist MHP'nin üzerine yürümektir (T'K'P basını da dahil, bu çağrıdan sonra hiçbir basın «MHP'nin üzerine yürüyen»

hiç bir ilerlemeci kitleyi ve kadroyu kaydetmemektedir). Faşist Türkeş'in dokunulmazlığını derhal kaldırıp, tutuklamaktır. Mahkeme önüne çıkarmaktır. Demirel' in yakasına yapışıp hesap sormaktır. *Ulkenin bir İç Savaştan kurtarılması,* faşist dikta tehlikesinin önlenmesi buna bağlıdır. Böylesine tarihsel bir görevle karşı karşıyadır hükümet». (Ürün, sayı: 55, s. 12-13, abç.)

Görülüyor ki T'K'P, TİKP ağzıyla İç Savaş'ın önlemek istiyor. Hatırlanacağı gibi, İç Savaş'a karşı olmak, TİKP'nin temel ilkesidir. Maraş Katliamının hemen arkasından, Aydınlık, İç-Savaş'ı önleyelim sloganı ile yayınlar yapmaya başlamıştı. Yine görüyoruz ki T'K'P yapılacak iş'in Türkeş'i tutuklayıp yargılamak, Demirel' den hesap sormak olduğunu belirtiyor. Ve bu görevi de hükümete ve parlamentoya havale ediyor. Ama dedik ya, biz inatçıyız, soruyoruz: Bu olay karşısında (Türkeş' i tutuklamak, Demirel'den hesap sormak işçi sınıfına havale edilmediğine göre) işçi sınıfı somut olarak ne yapmalı, nasıl davranmalıdır?

Aynı konuşmanın biraz aşağısında şöyle cevap veriliyor: «Bu İç Savaş kışkırtıcısı, faşist tehlike karşısında örgütlü, güçlü anti-faşist yığın eylemleri yükselmelidir. İlerici yurtsever güçlerin örgütlü, anti-faşist çıkışları bu saldırı karşısında tek güvencedir.»

Burada dikkat edilmesi gereken işçi sınıfının politik ifadesi olduğunu, onun öncüsü olduğunu iddia eden bir partinin; içine düştüğü acizlik, iki yüzlülüktür. «Yığın eylemleri yükselmeli» imiş! Gerçek bir parti böyle dediği zaman yığın eylemleri de gerçekten yükselmelidir! T'K'P söylemese de o, kendiliğinden yükseliyor. Ama T'K'P'nin katkısı nerede? Arkasından daha büyük bir gaf yaparak, «işçi sınıfının partisi», gerçek gücü temsil ettiğini iddia ettiği sınıfta, emekçilerde değil, «ilerici yurtsever güçlerin örgütlü, güçlü anti-faşist çıkışları» nda görüyor. (Buradaki «ilerici-yurtsever» kavramı, yazının konusunda ve T'K'P basınının sık sık kullanmasından da anlaşılacağı gibi asker, sivil, aydın ve burjuva kesimleridir). Aynı konuşmanın biraz aşağısında T'K'P'nin artık işçi sınıfıyla devrimci hiç bir ilgisinin olmadığını adeta ispat edercesine «tüm ulusal demok-

ratik güçlere eylem ve cephe birliği çağrısı» yapıyor. Yapılması gereken temsil ettiğin sınıfı gücün oranında harekete geçirmek, onu devrimci ajitasyon ve propaganda ile donatıp Maraş olayından, bu korkunç haksızlıktan kalkarak işçi sınıfını, emekçi sınıfları oligarşiye, faşizme karşı öfke ve kine sürüklemektir. İşte yapılması gereken doğru biricik yol, siyasî gerçekleri açıklama kampanyasıdır. Maraş katliamı karşısında birlik çağrıları yapmak ise ancak bu kampanyayı tamamlayıcı bir yan olabilir. Birlik çağrıları ve bunun hayata geçmesi faşizme karşı mücadelenin sürekliliği ve zaferi için zaten şarttır. Ve biz bu çağrıyı sürekli yapmalıyız. Ama bu çağrıda hükümete yakınmak varsa, bu devrimci bir ajitasyon asla olamaz.

T'K'P'nin Maraş Katliamından kalkarak teşhir edilmesi, başta da belirttiğimiz gibi tek örnek değildir, fakat önemlidir. Bu örnekten sonra daha başkalarına de geçerek sosyal-reformist, diğer bir ifade ile revizyonist siyaset ile devrimci siyaset arasındaki farkı formüle etmek gerekecek. Maraş Katliamı karşısında T'K'P' nin düştüğü durum ile aynı T'K'P'nin mangalda kül bırakmayan şu sözlerini karşılaştırın: «Türkiye Komünist Partisi, komünistler, nerede işçi sınıfının, halkın çıkarları için savaşım varsa, bu savaşımın etkin bir unsuru olarak en çetin kesimlerinde yer aldılar, alıyorlar» (Bizim Radyo, 9 Mayıs 1978). Bu çelişki T'K'P'nin tüm söyledikleri ve yaptıkları ile devam eder gider. Burası dipsiz kuyudur ve bu siyasî akımda çelişkiler yakalamaya daldık mı bir daha çıkamayız. Onun için en açık ve anlaşılır olan bizim için tercih edilir. Devrimci siyaset ile revizyonist siyaseti ayıran temel kriterleri ortaya koymak istiyoruz demiştik. Bu farklılığı sergilerken yine ülkemizdeki örnekleri alacağız.

Devrimci siyaset ile oportünist revizyonist siyaset arasındaki pratik açıdan önemli göstergeleri, ajitasyon-propaganda alanı ile mücadele-örgüt alanında görmek mümkündür. Yürütülen herhangi bir teşhir kampanyası esas olarak bu alanlarda kendini gösterecektir, niteliği hakkında kesin konuşma imkanını bu alanlardaki biçimi ve kapsamı belirleyecektir. Örneğin adı geçen

siyasetin yönlendirdiği bir sendikanın yürüttüğü MESS Grevini ele alalım. Grev 30 Mayıs 1977'de başlamış ve 8 ay sürmüştür. Bu süre içinde T'K'P'nin bu ekonomik haksızlığı ele alıp geliştirme yönünde hiç bir çabası olmamıştır. Aksine MESS grevinin etkilerini sınırlamış ve devrimci etkiye karşı da koruyucu tedbirler almıştır. MESS grevinde burjuvaziye gizli gizli yakınmıştır. Halbuki böyle bir olayda (bu yasal bir olay da olsa) yapılması gereken işçi sınıfının diğer kesimlerini belli aralıklarla ve bir plan gereği giderek harekete geçirmek, dayanışma grevleri, pasif direnişler, yemek boykotları vb. lerini örgütlemektir. Aynı zamanda işçilerle beraber köylülüğü, memurları ve öğrencileri grevin aktif bir destekleyicisi haline getirmek için yasal ve yasal olmayan mitingler, toplantılar, işgaller vb. leri uygulanmalıydı. MESS Grevi karşısında işçi sınıfının sınıf bilinci gelişmeli, onun hiç değilse bazı fedakârlıklara atılması ve bunun için mücadele etmesi gerektiği anlatılmalıydı. Onda burjuvaziye ve kapitalizme karşı kin ve öfke yaratılmalı, kızgınlığı derinleştirilmeliydi. Sadece greve çıkan işçiler olarak değil, işçi sınıfı dayanışması her alanda yükseltilmeli, grevin zaferi için olduğu kadar, sınıf çıkarları için de siyasî ajitasyon ve teşhir sürekli kılınmalıydı. Görüldü ki, MESS Grevi boyunca T'K'P'nin veya Maden-İş yönetiminin yukarıdaki somut çalışmalar yönünde hiçbir çabası olmamıştır. Aksine daha önceden söylediğimiz gibi, tüm çabaları grevdeki işçileri, devrimci ajitasyon ve propagandadan özellikle korumak yönünde gelişmiştir. Grev boyunca İGD, özellikle de İKD'nin kültürel taarruzu dışında işçiler ciddi hiç bir eğitimden, tartışma ve toplantıdan geçirilmemiştir. Hatta denilebilir ki grevin sonuna doğru işçiler arasında bölünmeler, genel bir yılgınlık, kendini içkiye, kumara verme başgöstermiştir. O tarihlerde binkişilik AUER fabrikası kopmuş, işçiler patronla özel protokol imzalamışlardır*. İşte böyle bir ortamda

---

* Maden-İş kongresinde AUER fabrikasının kopuşu şöyle açıklanmıştır: «Fabrika işçilerinin yaşlı olması ve bu nedenle uzun soluklu MESS grevine dayanamamış olmaları.» İnsanın AUER fabrikasında nüfus sayımı yapası geliyor bu açıklamalar (!) dan sonra!

CHP iktidarının kurulması, ile gizli görüşmeler başlamış ve işveren ücretlerdeki belli bir artışın dışında tüm istediklerini kabul ettirmiştir. Maden-İş yönetiminin önceden sevunduğu önemli maddeler 1 — MESS'in taraf olarak tanınması, 2 — Grup sözleşmesinin reddi, 3 — DGM direnişinden atılanların geri alınması, 4 — Kıdem Tazminatının, ikramiyelerin artırılması. MESS grevi, içine hapsedildiği ekonomik mücadele sınırları içinde tutulduğu için işçi sınıfı adına MESS patronlarına peşkeş çekilmiştir. Bu gerçeğin en iyi ifadesini kendilerinin söyledikleri ile yaptıklarında buluyoruz. Örneğin Nisan 1977 sayılı DİSK Dergisi (O tarihlerde DİSK yönetiminde K. Türkler ekibi vardı) şöyle söylüyor: «Tekellerin grup sözleşmesi istekleri, kârlarını artırmaya yöneliktir.» Gerçekten de patronlar kendileri için tek çıkar yolun grup sözleşmesi olduğunda birleşiyorlardı. Bu gerçeği de 12 Temmuz 1977 tarihli Cumhuhuriyet Gazetesi'nden izleyelim. «İZHAL patronu Baysal: Grup Sözleşmelerinden başkaca bizi kurtaracak yol yoktur. Başlıca isteğimiz budur. *Toplu sözleşmelerin bitim tarihlerinin aynı olmasını* istiyoruz.» (abç.) İşte «Tekellerin kârını artıracak olan» ve patronlar için «Tek çıkar yol olan» Grup sözleşmesini Maden-İş Yürütme Kurulu şu ifadelerle kabul ediyor: «...Öte yandan görüşülmesi yapılan 40 bin işçinin çalıştığı 60'a yakın işyerinin *sözleşmelerin bitiş tarihlerinin birleştirilmesini* kabul ettik». (4 Şubat 1978 Politika Gazetesi abç.)

Sorulabilir ki, T'K'P neden sendikalarda «Tekellerin kârlarını artıran» ve «onları kurtaracak» bir siyasî çizgi izliyor. Cevabı açıktır: Oportünizm, revizyonizm burjuvazinin işçi sınıfı içerisindeki uzantısıdır.

Tüm bunlardan sonra formüle edersek: Devrimci siyasî çizginin yürüttüğü teşhir kampanyalarındaki ajitasyon ve propagandanın başta proletarya olmak üzere emekçi sınıfları oligarşiye ve tüm sisteme karşı öfke ve kine sürüklediğini, var olan huzursuzluğu subjektif yönden derinleştirdiğini, devletin parçalanması gerektiği gerçeğinin özellikle propaganda alanında tekrar tekrar vurgulandığını; işçi sınıfına diğer sınıflarla olan

farklılığını göstererek yapması gereken görevlerinin ve atılması gereken sloganlarının tümüyle oligarşiden bağımsız ama demokratik görevleri de içerdiğini belirtebiliriz. Devrimci siyasî çizginin eylem ve örgütlenme alanında da yapması gereken şeyin eylemin alanını genişletmek, *mevcut haksızlığın istisnaî*, daha *gelip geçici ve yerel bir şey olmadığını*, bunun, kapitalizmin çelişkisinden doğan, daha büyük ve sayısız haksızlıklardan biri olduğunu gösterebilmek için, işçi sınıfının bu haksızlık üzerine yürümesini sağlamak, bunu yasal olmayan, açık ve gizli ekonomik ve askerî her türlü devrimci yolu ve militan bir örgütlenmeyi deneyerek gerçekleştirmek olduğunu belirtebiliriz. Bu siyasi çizginin yanında, yukarıdaki örneklerden de rahatlıkla izleyebileceğimiz gibi, T'K'P'nin yürüttüğü oportünist revizyonist çizgi ise ana hatlarıyla şöyledir:

Ajitasyon propaganda alanında; burjuvaziye karşı kin ve öfkeyi körüklemek yerine, huzursuzluğu derinleştirip haksızlığın genel niteliklerini açıklamak yerine, reformist burjuvaziye karşı övgü, gücenme, biraz da kızgınlık, faşist kanada reformist burjuvaziden destek isteyerek «saldırı» ve onun yok edilmesini reformist kanattan istemek.

Örgütlenme ve mücadele alanında; ele alınan veya ortaya çıkan her haksızlığı genişletip genel bir protesto, genel bir tepki biçimine dökmek yerine, eylemin alanını genişletmemeğe, özellikle her yasal olmayan ve askeri mücadele biçimlerine karşı aşırı duyarsızlık. Örgütlenme alanında, gevşek hayata geçmeyen (savunma, can güvenliği vs. komiteleri türünden) adımlar atmak.

Maraş Katliamı ve MESS Grevi örnekleri dışında aslında ele alınıp incelenmesi gereken birçok T'K'P'yi teşhir olayı vardır. Hiç ağızlarından düşürmedikleri DGM direnişi, 1 Mayıs vb. leri gibi. Ama bu kadarının yeterli olacağı inancındayız. 1 Mayıs ve DGM Direnişi' ne yeri geldikçe ilerde ve kısaca değineceğiz.

Bunların dışında T'K'P'nin siyasî mücadeleden ne anladığını en güzel ifade etmesi açısından 1979'un Ağustos ayı son haftasında düzenlenen «faşizme karşı savaşım haftası»na göz atmak gerekiyor. Adı geçen

hafta kendi ifadelerine göre ülkenin dört merkezinden Ankara'ya doğru yürüyüşle başlamış ve Ecevit'e verilen bir dilekçe ile son bulmuştur. Yine kendi anlatımlarına göre, «Savaşım hattı» adı üzerinde «faşizme karşı» imiş. Eylemi, «demokrasi güçleri» başlatmış ve sendikalar, dernekler, CHP'li milletvekilleri desteklemiş. Eylemin ana sloganı ise «MHP, ÜGD kapatılsın, Faşist Yuvalar Dağıtılsın»dan ibaret.

T'K'P Türkiye'de sınıf çelişkilerinin keskinleştiğinden, sınıf mücadelesinin görülmedik boyutlara eriştiğinden, hatta «kanlı ve canlı» bir evreye ulaştığından bahisle, «bizi barikatlara zorluyorlar, barikata çıkacağız», «savaşacağız; düşmana diz çöktüreceğiz» gibi hızlı bir ülke tahliline ve mücadele biçimlerine ulaşmıştı. Özellikle 1977'de ilan ettiği «devrimci durum» ülkemizdeki sınıf mücadelesini nasıl gördüğüne en güzel örnekti. Ne var ki yukarıda kısaca özetlediğimiz «savaşım haftası» bu tahliller ve mücadele biçimleri ile oldukça çelişmektedir. T'K'P'nin başlattığı eylem iki açıdan da sınıf mücadelesinin bugünkü boyutlarına uygun düşmemektedir. Hem ülkede «devrim durumu» olduğu hâlde; hem de olmadığını iddia ettiğimiz bugünkü hâl'de. Açıktır ki bir ülkede devrimci durum var ise orada «delegasyonlar» iş görmez. Kitlelerin bizzat kendisi o işi becerir. Kaldıki Devrim Durumu'nun olduğu bir aşamada dilekçe verme gibi sınıf mücadelesi açısından oldukça kullanışsız ve geçersiz eylem biçimlerine hiç bir devrimci hareket başvurmaz. Devrim durumunun getirdikleri karşısında «dilekçe eylemi» oldukça basit bir eylemdir. Fakat bu dönemlerde de kitleler *kendiliğinden* böyle bir eylemi başlatmış ve dilekçeden önemli sonuçlar bekliyor ise, devrimciler bu eylemin içinde yer alarak onu genişletmeye ve dilekçe vermenin dışında devrimci eylem biçimlerini hakim kılmaya çalışırlar. 1905'teki Çar'a verilmek istenen dilekçe olayı hatırlanmalıdır. Bir papazın başını çektiği bu yürüyüş esas olarak kitlelerin öfkesini yumuşatmaya, geçiştirmeye yönelikti. Bolşevikler bu eyleme önceden karşı çıkmışlarsa da kitlelerin ezici çoğunluğunun yürüyüşe katılması karşısında, içinde yer almışlar; aynı za-

manda da kitleleri muhtemel tehlikelere karşı uyararak, eylemin alanını genişleterek onlara önderlik etmeye çalışmışlardır.

Bir devrim durumunun olmadığı bugünkü koşullarda da «savaşım haftası» uzlaşmacılığı temsil etmektedir. Bir kere, T'K'P'nin önceden planladığı ve yürüttüğü bir kampanyadır. Bu açıdan dilekçe 1905 Çarlık Rusya'sındaki eylemle kıyaslanamaz. İradi bir eylem olmasına rağmen, yürüyüşe hakim olan politik hava Başbakan ile görüşmek, ona MHP'nin, ÜGD'nin kapatılması için dilekçe vermekten ibarettir. MHP'nin, ÜGD' nin kapatılmasını emperyalizmin reformist uşağı bir başbakandan beklemek, faşizmi, devleti, emperyalizmi anlamamak demektir. Faşizme karşı mücadeleyi böyle bir olaya indirgemek özellikle dilekçe vererek bunu istemek faşizme karşı mücadeleden bir şey anlamamak demektir. Dilekçe verme başta da belirttiğimiz gibi sınıf mücadelesinin ilkel, devrimcilerin istisnai olarak başvurdukları bir eylem biçimidir. Bu ilkelliği genelleştirmek ve bunu yüzbinlerin isteğine dayanan anti-faşist gösteri olarak ilan etmek, gerçeği çarpıtmak demektir. Bilindiği gibi yürüyüşe toplam 15 otobüs yani 600 kişi katılmıştır. Denmektedirki bunlar «anti-faşist delegasyonlar»dır. Sormak gerekirse bu delegeleri acaba hangi kitle seçmiştir? Eğer böylesine yüzbinler varsa niye onları yürütmediniz? Veya onlarla niye bulundukları şehirlerde güçlü gösteriler yapmadınız? Denilebilirki kitleler dilekçe verilmesini istiyorlar, fakat eyleme katılmıyorlar. İşte bu tespit doğrudur. Gerçekten de durum tam budur. Başta işçi sınıfı olmak üzere emekçi kitlelerin reformizmin etkisi altında olması, onları devlete karşı mücadelede genel olarak pasifizme itmektedir. Özellikle de faşizme karşı mücadele onların kafasında ancak dilekçe verme biçiminde şekillenmektedir. Daha ötesi yok. Bu açıdan dilekçe verme eylemi kitlelerin ortalama bilincini yansıtıyor. Fakat eyleme bizzat katılmıyor; böyle bir yürüyüşü, gösteriyi göze alacak olgunluğa ulaşmış değil. «Faşizme karşı savaşım haftası» dolayısıyla kitlelerin reformist düşüncelerini hayata geçirmekten başka bir anlam taşımıyor.

İşçi sınıfının «öncü ve savaşkan kolu», «onun kurmayı» T'K'P, görülüyor ki MHP'nin ÜGD'nin kapatılmasını «temsil ettiği sınıf»tan değil, burjuvaziden istiyor. Tıpkı Türkeş'in tutuklanmasını istediği gibi.

Söylediklerimizi toparlarsak işçi sınıfının gerçek bir partisi siyasî mücadelede her yönüyle (ajitasyon ve propagandası, taktik adımları, işçi sınıfını harekete geçirişi ve yönlendirişi vb. ile) kendisini hissettirir. Ve sınıfın politik bir ifadesi olmanın gereklerini yerine getirir. Bırakalım Maraş Katliamını ve MESS Grevini, günlük yaşantımızı derinden etkileyen zamlar karşısında T'K'P hangi fabrikayı, hangi iş yerini harekete geçirmiştir? Hergün faşist saldırılarda hayatlarını yitiren halkın yardımına hangi dayanışma eylemini sürdürerek koşmuştur? Özellikle son çıkartılan yasalar karşısında alacağı tavır her bakımdan önem kazanıyor. CHP-AP-MHP işbirliği ile çıkartılan yasalar içerisinde 141-142'nin cezaları daha da artırılıyor. 141-142'yi kaldıracağını ilan eden CHP'nin böyle anlamlı bir çelişkiye düşmesi bir yana, T'K'P'nin 1973'lerden bu yana CHP'yi destekleyerek neyi desteklediği de ortaya çıkmıştır. Çok açıktır! CHP'yi desteklemek 141-142'yi daha da ağırlaştırmak demektir.*

T'K'P, lamı cimi yok, yıllardır kaldırılması için uğrunda mücadele ettiğini söylediği 141-142. maddelerin ve diğer yasaların çıkmasını önlemek için harekete geçmelidir! «Öncü ve savaşkan kol» olduğunu dosta düşmana göstermelidir! DGM yasasının çıkışını engellediğini iddia eden T'K'P'nin bu yasaların da çıkışına karşı durması gerekir. DGM direnişinde olduğu gibi, uzlaşmacı, aldatıcı reformist tarzda değil, devrimci tarzda «yığın eylemleri»ni yükseltmelidir. Bu satırların yazıldığı şu sıralarda bu yönde T'K'P kampında en ufak bir kımıltı görülmüyor. Halbuki yasalar millet meclisinde kabul edildi.

«Parti»yim demek «işçi sınıfının öncü, savaşkan

---

* CHP'yi desteklemek sırayla zamları, hayat pahalılığını, işsizliği, karaborsayı, zulmü, işkenceyi yani tekelci burjuvaziyi, kapitalizmi, emperyalizmi desteklemek demektir.

kolu»yum demek kolay, ama parti olmanın gereklerini yerine getirmek oldukça zor; tabii ki, tüm bu söylediklerimizden partinin her haksızlık karşısında kitleleri sokağa dökmesi gerektiği anlaşılmasın. Haksızlığın niteliği, yeri ve zamanı, ayrıca partinin gücü yürütülecek «siyasî gerçekleri açıklama kampanyası»nın kapsamını ve doğrultusunu belirleyecektir.

Parti olmak ciddi bir iştir. Hergün artan faşist tehlike karşısında «savaşkan ve öncü kol»un birlik çağrıları yapması tek kelime ile gülünçtür. Örneğin T'K'P' nin UDC'si her derde devadır. Tam 12 yıldır ileri sürmektedirler. Fakat henüz hayata geçmiş değildir. (Bak: S. Üstüngel, Günümüzde TKP, ilk makale). Açıktır ki, faşizm karşısında cephe taktikleri gerçekten gereklidir. Ama ille de T'K'P'nin dümeninde bir UDC tuttursan, değil 12 yıl, devrime kadar beklersin. Ayrıca kurulması gereken Ulusal Cephe değil, anti-faşist cephedir. Bu cephede de CHP'nin yeri, belli tarihi anlarda mümkün olacaktır. Halbuki T'K'P tüm umudunu CHP' ye bağlamıştır: «..eğer CHP yöneticileri TKP'nin önerdiği faşizme karşı ulusal demokratik cephe çağrısına düşmanca karşı çıkmasalardı, iç gericilik, militarist klik bugün bu *sıkıyönetimi dayatamazdı.* Eğer TKP'nin önerdiği anti-faşist birlik çağrısı gerçekleşmiş olsaydı.. bugün gerici faşist güçler sıkıyönetime ayak yaptıkları *Kahramanmaraş Katliamını tertipleyemezlerdi*». (TKP' nin Sesi Radyosu, 27 Aralık 1978, Aktaran Ürün s. 55 sf. 15 abç.)

Gördüğünüz gibi T'K'P artık falcılığa başlamış. «CHP kabul etseydi» şöyle olurdu, «anti-faşist birlik çağrımız kabul edilseydi» böyle olmazdı, türünden tekerlemeler gerçekten «işçi sınıfının savaşkan ve öncü kol» una yakışmıyor!!!

T'K'P'nin siyasî mücadele içindeki yerini ortaya koyarken ülkemiz üzerine geliştirdiği «devrimci durum» teorisine de değinmeden edemeyeceğiz. Son günlerde «moda haline gelen «devrimci durum» tahlilleri en sağından en «sol»una kadar siyasî arenada boy göstermeye başladı. Devrimci Yol'un meşhur «kriz» teorilerinden sonra, Halkın Kurtuluşu siyasetinin de ülkemizde «hal-

kın ayaklandığından, barikat savaşları verdiğinden» bahsetmeye başladığına tanık oluyoruz. Birlik Yolu'nun da devrimci durum üzerine biraz çekingen de olsa teoriler düzdüğünü söylemeden geçemeyeceğiz.

T'K'P, ülkemizde «devrimci bir durum» olduğunu 1977 yılında Merkez Komite yayın organı aracılığı ile şöyle ilan ediyordu: «Devrimci durumun giderek olgunlaştığı bu ortamda örgütlü savaşım gerekmektedir». (Atılım Ocak 1977). Yine bu tarihten tam 1.5 yıl önce de İ. Bilen 29-30 Haziran 1976 tarihinde Avrupa Komünist ve İşçi Partileri konferansında, Türkiye'nin «emperyalizmin zayıf noktası» olduğunu açıklıyordu. (Bak: Komünist ve İşçi Partilerinin 4. Toplantısı, Ürün, yay.). Yine, Türkiye'de sınıf çatışmalarının hızla geliştiğini açıklayan İ. Bilen, o kadar kendinden geçmişki, T'K'P konferansı kapanış konuşmasında şöyle haykırıyordu: «.. Oraya barikata çıkacağız, barikata zorluyorlar bizi. Bizim savaşımız kan ve ateş içinden geçiyor». T'K'P her konuyu ele aldığı gibi bu konuda da sorunu ciddi bir araştırma konusu yapıp, teorik ve pratik dayanaklarını açıklayacağına işi geçiştirmiştir. Sonuç olarak da bu tahliller şurada burada ve esas olarak da kadrolarına gaz vermek için söylenen sözler biçimine bürünmüştür. Fakat işler T'K'P'nin düşündüğünden daha farklı gelişmeye başladığında «devrimci durum» üzerine teorik çözümlemeler (!) e girişmişlerdir. 1978 Aralık'ında «Emperyalizm'in Zayıf Halkası Türkiye» adlı kitabında R. Yürükoğlu, devrimci durum üzerine ayrıntılı tahliller geliştirdiğinde, geçtiğimiz yazdan itibaren, T'K'P basınında adı geçen yazara ve görüşlerine katılan İşçinin Sesi gazetesine görülmedik saldırılar başlatılmıştır. R. Yürükoğlu anlatıldığı kadarıyla T'K'P içinde sorumluluğu olan birisi; yazılar yazdığı İşçinin Sesi'de T'K'P paralelinde bir organdır. Bu kitap çıkana kadar adı geçen yazar ve gazete ile T'K'P yöneticileri arasında su sızmadığını söyleyebiliriz. Bunun için kitaptaki İ. Bilen'e düzülmüş methiyelere bakmak yeterli olur sanırız. R. Yürükoğlu'nun «su koyvermesi», «mızıkçılık» yapması, T'K'P yöneticilerini o kadar kızdırmış olacak ki adı geçen yazar ve gazete anında aforoz edilmişler-

dir. Acaba R. Yürükoğlu ne yapmıştır? Yürükoğlu başta T'K'P yöneticilerinin de hep birlikte kabul ettiği bir tesbitten kalkarak, bunun, teorik ve pratik dayanaklarını bulmaya yani, işi sonuna kadar götürmeye çalışmıştır. Bu ise T'K'P'ye iki açıdan ters gelmiştir. Birincisi, bu derece geniş kapsamlı, hem de ülke gibi somut bir konuda tahlil çekmek tehlikelidir. Çünkü Sovyet tezlerine her an ters düşülebilir. (Bunun dışında T'K'P' nin hep başından beri belirttiğimiz gibi görüşlerinin «civa gibi» olmasındaki ısrarı hatırlanmalıdır). İkincisi, T'K'P'nin resmi görüşleri dışında görüş geliştirmek hem tehlikelidir, hem de onun «tamamlanmışlığı»na gölge düşürür.

T'K'P'nin örgüt sorunlarında teşhir edilmesi bir bakıma siyasî mücadele anlayışının ve bu yöndeki pratiğinin bilinmesiyle daha mümkün hale gelmiştir. Bu görevin diğer bir bir kısmını da çalışma tarzı bölümünden sonra yerine getireceğiz. Aslında T'K'P' yi örgüt sorunlarında teşhir etmede yüzlerce örnek, yine yüzlerce teorik çelişki ve hata sıralamak mümkündür. Bu görevi yeri geldikçe yapmaya çalışacağız. Fakat gelinecek nokta aynıdır. T'K'P'nin programı, ideolojisi, siyasî hattı işçi sınıfının görüşlerine uymamakta, ona aykırı yolda ilerlemektedir. Uluslararası alanda sosyalizmden etkilenmekte fakat, ülkemiz koşullarında bu, tam bir bilgiçlik olan küçük-burjuva beğeniye bürünmektedir. Bizim eksikliklerimiz devam ettiği müddetçe T'K'P''nin işçi sınıfının «öncü ve savaşkan kolu» olarak caka satması süreceğe benzer. Fakat sınıf mücadelesinin o hiç beklenmedik gelişmeleri, eğer biz vermezsek, ona gereken dersi mutlaka verecektir. Ama bizler bu dersin verilmesinde görev alabilirsek bu, devrimci mücadele açısından büyük bir kazanç olacaktır.

T'K'P kendisine «öncü ve savaşkan kol» demiştir. Ama görülmüştür ki bu nitelikleri yoktur. Bu açıdan biz T'K'P'yi çalışma tarzında da izleyerek yazımızın sonuç bölümünde «öncü ve savaşkan kol» olmadığını daha rahat haykırabilelim. Farklılığımızı daha net formüle edebilelim.

KURTULUŞ

Tekel Direnişi Üzerine

NİÇİN BÖYLE BİR YAZI HAZIRLADIK?

21 Ocak sabahı Cibali Tekel fabrikası, Gıda-İş iş yeri temsilcisi Sabahattin ÇAKMAK'ın faşist çetelerce katledilmesi üzerine direnişe geçti. Cibali fabrikası işçilerinin direnişi sıkıyönetim ilânından günümüze değin antifaşist mücadelenin en önünde yer alan Cevizli Tekel işçilerince anında aktif olarak desteklendi. Direniş, çeşitli evrelerden geçerek iki aya yakın bir süre devam etti. Direniş süresince direnişçi işçiler, hükümetin, sıkıyönetimin, Tek Gıda-İş'in, faşist çetelerin baskı ve tehditlerine, provokasyonlarına, işkencelerine kahramanca göğüs gerdiler. Fakat tüm bu özveriye rağmen direniş, işçilerin lehine sonuçlanmaksızın sessiz bir biçimde sona erdirildi. Direnişin olumsuz bir biçimde sona ermesi, daha doğru bir deyimle kırılması, çok doğal olarak işçiler üzerinde olumsuz bir etki bıraktı. Direniş sırasında işten atılan öncü işçilerin konumlarının belirsizliği, bu olumsuzluğu daha da derinleştirmekte. Ayrıca, bu olumsuz havayı dar grup çıkarlarından başka hiç bir şeyi düşünmeyecek kadar gözleri kararmış küçük burjuva sosyalist grup ve grupçuklar alabildiğine körüklemektedirler. Sözün kısası direnişin kırılmasıyla birlikte dağınıklık ve umutsuzluk gözle görülen bir olgu. Bu durum Tekel işçilerini faşist çetelerin, hükümetin ve sıkıyönetimin saldırılarına karşı zayıf düşürmektedir.

Bunun böyle sürüp gitmesine müsade etmek işçi sınıfına ihanettir. Direniş kırıldı, fakat mücadele sona ermedi. Bundan ötürü de direnişle ilgili doğru bir değerlendirme yapmak ve dersler çıkarmak önümüzdeki temel görevlerimizden biridir. Ancak, tekel işçilerinin geçmişten bu yana vermiş oldukları mücadele ve son durum birlikte ele alınarak doğru ve tam bir değerlendir-

me yapılabilir ve yenilgiden dersler çıkarmak, yeni mücadeleler örgütlemek yerine, demagoji yolunu seçenlere gereken cevap verilebilir.

Bu yazı, sıkıyönetim dönemi boyunca anti-faşist mücadelenin en önünde yer alan ve sıkıyönetime rağmen 3 direniş tecrübesi geçiren binlerce Tekel işçisinin mücadele deneylerini özetlemek ve bu mücadelelerden dersler çıkarmak, bu dersleri genelleştirip Türkiye işçi sınıfına aktarmak ve Tekel işçilerinin önümüzdeki günlerde girişecekleri mücadelelere daha örgütlü ve daha bilinçli girişmelerini sağlamak amacıyla hazırlanmıştır.

SINIF MÜCADELESİNDE KİT'LERİN YERİ.

Tekel işçilerinin sınıf mücadelesinde aktif bir şekilde yer alışlarını incelerken, genel olarak Kamu İktisadi Teşekküllerinin (KİT) geçirdikleri evrelere kısa bir göz atmakta yarar vardır. 1973 ve sonraki yıllar, KİT'lerin için için kaynadığı ve çeşitli mücadelelere sahne olduğu bir dönem oldu. 1971 yılına, yani muhtıra darbesine kadar ki dönem, Türkiye'de nispi ekonomik ve siyasi istikrarın olduğu bir dönemdi. Siyasi iktidarların arpalıkları olan KİT'ler, Amerikancı sarı sendikacılığın da büyük ölçüde etkisiyle işçi sınıfı mücadelesi açısından oldukça durağan bir konumdaydı. Siyasi iktidarlar KİT'lere Türk-İş dışında sendikaların sızmasını zor yoluyla engellemekte ve özellikle DİSK'e karşı kesin bir mücadele vermekteydiler. Ayrıca sosyalist hareketin sınıfla bağlarının cılız oluşu ve sınıf mücadelesinin boyutlarının KİT'lerde çalışan işçileri sarıp sarmalayacak boyutlarda gelişmemişliği başlıca faktörlerdi. Siyasi iktidarların istikrarlılığı da KİT'lerde sık sık işten atma, atama ve siyasi partiler arası çekişme alanı olmasını olanaksız kılmaktaydı.

1970'li yıllarda oligarşinin içine düştüğü ekonomik kriz, sınıf mücadelesinin o güne dek görülmemiş bir biçimde yükselmesine ve oligarşinin askeri bir darbeyle

1971 yılında toplumsal muhalefeti ezmesine yol açtı. Bu dönem zarfında, oligarşinin toplumsal muhalefeti ezmede kullandığı en son araç olacak olan faşist hareket beslenerek güçlendirildi. Bunun yanında da CHP, yeni Genel Başkanı Ecevit'le birlikte kabuk değiştirerek sosyal-demokrat çizgiyi benimsedi. İşçi ve emekçilerin düzene olan tepkisini etkisizleştirmek, sosyalist hareketin ezilmesiyle birlikte doğan boşluğu doldurmak, geniş emekçi yığınları peşine takmak amacıyla Ecevit, partisinin yeni politikasıyla yığınlara «umut» olarak gösterildi.

Toplumsal muhalefetin büyük oranda ezilmiş olması, oligarşinin kitleleri peşinden sürükleyecek alternatiflere sahip olması ve geniş bir demokratik kamuoyunun oluşması seçimlerin yapılmasını getirdi.

1973 yılında seçimler yapıldı. Kapitalizmin dışa bağımlı çarpık gelişimi doğal olarak bunalımlara yol açmakta, ekonomik istikrar ve buna bağlı olarak da siyasi istikrar bir türlü sağlanamamaktadır. 1973'ten günümüze değin hükümetler ard arda değişmekte ve her değişen hükümet, bunalımın yükünü işçi ve emekçilere yıkmakta, açlığa ve sefalete sürüklemektedir. Bu süreç içinde «umut» balonları da sönmüş ve sosyal-demokrat CHP büyük ölçüde prestij kaybetmiştir.

Bu süreç içinde sosyalist hareket geçmişe oranla daha da parçalanmasına rağmen yığınlar arasında geniş bir etkinliğe sahip olmuş ve sınıfla bağlar kurma doğrultusunda önemlice adımlar atılmıştır.

Ekonomik ve politik istikrarsızlık işçi ve emekçi yığınların mücadelesini yükseltmiş ve faşist terör doruk noktasına ulaşmıştır. Bu süreç içinde sık sık yeni hükümetlerin kurulması, daha önceki hükümetlerin yaptıklarının tasfiyesini beraberinde getirmiştir.

Özellikle MC hükümetleri döneminde devlet daireleri ve KİT'ler iktidar ortağı faşist MHP tarafından işgal edilmiş, KİT'lerde işçiler üzerine azgınca saldırılmış, işçiler sindirilmek istenmiştir. İşçilerin DİSK'e geçmeleri faşist çetelerin saldırı ve baskılarıyla engellenmek istenmiş ve zorla TÜRK-İŞ ve MİSK'e üye edilmek istenmişlerdir. Ayrıca KİT'lere üslenen faşistler çevre

halkına da terör estirmişler ve KİT'ler cinayet yuvaları haline getirilmişlerdir.

MC'nin düşürülmesi ve CHP ağırlıklı hükümetin kurulmasıyla birlikte reformist CHP, faşist MHP'nin ele geçirmiş olduğu arpalıkları, müdürlük, genel müdürlük vb. ele geçirmeye çalıştı. Ve bir kısım faşist idarecileri yerinden etti. Fakat yerleştirilen faşist militanlarla işçileri ve memurları karşı karşıya bıraktı. Bu durum KİT'lerde sınıf mücadelesinin keskinleşmesine, anti-faşist mücadelenin yükselmesine yol açtı. Faşistler mevzilerini terk etmemek için daha da saldırganlaştılar, azgınlaştılar. Bu durum da KİT'lerde mücadelenin sertleşmesine yol açtı. Faşistlere karşı mücadele eden işçiler Ecevit'ten gereken dersleri aldılar. «Umut», faşistlere karşı direnen işçilere polisle, jandarmayla saldırdı. Faşist MHP'nin dört elle sarıldığı sıkıyönetimi ilân etti. Sıkıyönetim de işçilere ve devrimci harekete gaddarca saldırdı.

KİT'lerde dişe diş mücadele sürerken CHP ağırlıklı hükümet düştü. AP azınlık hükümeti kuruldu. MHP destekli AP hükümetinin ilk işlerinden biri KİT'lerde gelişen mücadeleyi bastırmak ve KİT'leri yeniden faşistlerin işgaline sunmak için harekete geçmek oldu. AP hükümetinden iyice cesaret alan faşist katiller saldırılarını yoğunlaştırdılar. KİT'lerin başına AP hükümetince atanan yöneticiler, provokasyonlar tertipleyerek toplu işten atma hazırlıklarına giriştiler. Sarı Türk-İş ve faşist sendikaların, işçileri açıkça işverene satmaları ve enflasyondan işçilerin büyük oranda etkilenmeleri, açlık ve sefalete sürüklenmeleri yanında bir de işlerinden atılma kaygusu KİT'lerde çalışan işçilerin eskiye oranla çok duyarlı hale gelmelerine ve sosyalistlerle bağlar kurmalarına yol açmış ve bu durum da mücadelenin sertleşmesine neden olmuştur. CHP ağırlıklı hükümetin düşmesiyle birlikte KİT'ler sınıf mücadelesinin önemli bir parçası haline gelmişlerdir. Artık KİT'lerde 1960'lı yılların durağanlığını aramak nafile.

KİT'lerde başlayan ve yaygınlaşan işçi direnişleri yalnız değil. Tekstil ve Metalurji iş kollarının da toplu sözleşme döneminde olması, oligarşinin bunalımın yü-

künü işçi sınıfına yıkma çabası, bu iş kollarında geniş çaplı grevleri gündeme getirmektedir. Önümüzdeki bu grev dalgası KİT'lerde çalışan işçilerin mücadelesine güç katacak ve düşmana karşı mücadelede dayanışmasının en somut ve en geniş biçimine yol açacaktır.

Bugün KİT'ler anti-faşist mücadelenin önemli bir mevzisi konumundadır. Ve kıyasıya mücadelelere sahne olmaktadır. Tekel işçilerinin mücadelesi de ancak böylesine bir çerçeve içinde değerlendirilerek yerli yerine oturtulabilir. Ve tekel işçilerinin mücadelesinden çıkarılan dersler doğru bir biçimde özümlenerek gelecekteki mücadelelerin başarısına hizmet edebilir.

Tekel işçilerinin 3 direniş tecrübesi, Tariş işçilerinin kahramanca mücadelesi, Antbirlik işçilerinin direnişi bu tesbitin canlı kanıtlarıdır.

CEVİZLİ'DE ANTİ-FAŞİST MÜCADELE VE TEKEL PROLETARYASIYLA KAYNAŞMA

2. MC'nin hükümet olmasıyla birlikte faşist MHP belli başlı tüm KİT'lerde mevziler ele geçirmiş ve KİT' leri faşist işgal altına almıştı. Özellikle MHP'li faşist Gün SAZAK'ın Gümrük ve Tekel Bakanı olmasıyla birlikte Tekel işyerleri alabildiğine faşistleştirilmiş ve buraları faşistlerin saldırı üssü haline getirilmiştir. Cevizli Tekel sitesi de bu faşistleştirmenin önemli noktalarından biridir. Onbine yaklaşan işçinin bu sitede çalışması, aynı zamanda bu sitenin sanayi merkezi Kartal' da bulunuyor olması, faşist MHP'nin buradaki işgalinin önemlice bir yanını oluşturmaktadır. Her şeyden önce on bin işçi zaptu rapt altına alınacak, bu büyük sitenin olanakları faşist MHP'ce değerlendirilecek, faşist militanlar istihdam edilerek kadrolaştırılacak ve burdaki güçlenmeye paralel olarak, çevrede terör estirilerek bu sanayi merkezinde faşist sendikacılık geliştirilmeye çalışılacak, DİSK yıldırılacak, tek cümleyle özetlersek, gelişen işçi sınıfı mücadelesi, Tekel sitesi üs olarak kullanılıp ezilecek, işçi hareketi saptırılacaktı. Bu dönemde

yerden biter gibi Ülkücü işçi dernekleri oluşturulmakta idi.

Nitekim faşistler Cevizli semtini öylesine etkinlikleri altına almışlardı ki, devrimci ve ilericilerin dolaşması, ilerici gazetelerin okunması olanaksız hale gelmişti. Cevizli sitesinde çalışan kadın ve erkek işçilere saldırılmakta, tehdit edilmekte ve sindirilmekteydi. Bir avuç faşist militan binlerce işçiyi tehdit altında tutuyor ve sindiriyordu. Cevizli sitesine üstlenmiş bulunan faşist militanlar bölgede de azgınca terör estiriyor, halktan haraç alıyor ve tüm bunlara örgütsüzlükten ötürü boyun eğiliyordu.

Tek Gıda-İş sendikası da egemenliğini garanti altına almak, Gıda-İş'in örgütlenmesini engellemek amacıyla faşist militanlarla kol kola Tekel işçilerine saldırmakta ve açıkça işverenle birlikte işçilere karşı mücadele etmekteydi.

Bu dönem içinde proletarya sosyalistlerinin dışında hemen hemen tüm sol siyasetler bölgede varlıklarını sürdürüyor olmalarına ve işçilerin yardım taleplerine rağmen «faşistleri ordan atmak güç», «bunlar temizlenemez» diyerek anti-faşist mücadeleyi omuzlama cesaretini gösterememişlerdir. İşçi sınıfının devrimci insiyatifine ve gücüne olan inançsızlıkları sonucu Tekel işçisinin sosyalizme kazanılamayacağına, örgütlenemeyeceğine ilişkin teoriler üretilmekte idi.

Sonuç olarak binlerce Tekel işçisi, faşist katiller, Tek Gıda-İş ve idare tarafından öndersizlikten ve örgütsüzlükten ötürü sindirilmişti. Ayrıca, Tekel işçilerinin geçmek için can attıkları DİSK'e bağlı Gıda-İş sendikası da reformistlerin yönetiminde olduğundan ötürü, Tek Gıda-İş zincirinin kırılması doğrultusunda hiçbir ciddi çaba harcamıyordu. Yetki sorununu reformist CHP iktidarının çözmesini bekliyorlar ve işçileri oyalıyorlardı. Faşistlerle kol kola olan Tek Gıda-İş sendikasına karşı burjuva mahkemelerinin insafına sığınmaktaydılar. Burjuva reformistlerin yönetiminde olduğu Gıda-İş sendikasından daha ileri bir davranış da beklenemezdi zaten.

İşte böylesi koşullar söz konusuyken proletarya sosyalistleri 1978 yazında Cevizli bölgesinde anti-faşist mücadeleyi sabırla örgütlemeye başladılar. Bölgenin faşist işgalden temizlenmesi, proletarya sosyalistleri açısından ilk adımı oluşturuyordu. *Esas olan bu mücadeleden kalkarak fabrikalara ulaşmak ve işçi sınıfının faşizme karşı mücadelesinin fabrikalarda yükseltilmesi idi. Tekel proletaryasının aktif siyasi mücadeleye çekilmesi* idi. Proletarya sosyalistleri kitle çizgisinden kopmadan Cevizli halkına, Tekel işçilerine faşizmi teşhir ettiler. Faşist çetelere karşı amansız bir mücadele yürüttüler. Proletarya sosyalistlerinin yürüttüğü mücadeleye bıyık altından gülen, en sağdan en sola kadar oportünist siyasetler, proletarya sosyalistlerinin faşist çetelerce tepeleneceklerini ve bölgeden çekileceklerini bekliyorlardı. Yaptıkları propaganda da hep bu yöndeydi. Fakat beklediklerinin tersi oldu. Cevizli semtinden faşist işgal sökülmüştü.

Önemli bir adım atılmıştı, artık bölgede faşist işgalin kırılması ile mücadele daha farklı boyutlara bürünmeliydi. Sözün kısası Cevizli sitesinde çalışan **10 bine** yakın işçi, proletarya sosyalizminin önderliğinde mücadeleye çekilmeli ve site anti-faşist bir kale haline gelmeliydi.

Bu amaçla proletarya sosyalistleri, Tekel'de propaganda ve örgütlenme çabalarını hızlandırdılar. Bu çabalar fabrikada ve bölgede bulunan siyasetler tarafından kuşkuyla izleniyordu. Proletarya sosyalizminin başarılarına akıl sır erdiremiyorlardı. İşçi sınıfının ve emekçi yığınların gücüne güvenemeyenlerin şaşkınlığıydı bu. Tekel işçilerinin proletarya sosyalistlerine, Cevizli mücadelesiyle güveni artmıştı, fakat fabrika içindeki yılgınlık devam ediyordu. Bu yılgınlık adım adım yıkılmalı ve fabrikada örgütlü bir güç oluşmalıydı. İşçilere, bu mücadelenin siyasi bir mücadele olduğu ve bu mücadelede faşizmin ve faşist katillerin teşhir edilmesi ve süratle örgütlü yapılar kurulması gerektiği anlatılıyordu. Tek Gıda-İş'e karşı verilecek mücadele, faşistlere karşı verilecek mücadeleden ayrı değildi. Faşizme karşı mücadele verilmedikçe Tek Gıda-İş'in de kovulamayacağı

açıktı. Bu gerçekler sistemli bir biçimde yazılı ve sözlü olarak anlatıldı. Ajitasyon yükselince Tekel işçilerinin faşizme karşı nefreti daha da arttı.

Daha da önemlisi, artık Tekel proletaryası öndersiz değildi. Proletarya sosyalizmi Tekel işçilerinin önünü aydınlatıyordu artık. Proleter sosyalist hareketin merkezi yayın organları ve diğer yazılı ajitasyon malzemeleri fabrika içinde elden ele dolaşıyor, eğitim grupları kuruluyor ve tüm bunlara paralel olarak Tekel işçileri örgütleniyorlardı.

Faşistlerin fabrika içindeki etkinlikleri hâlâ sürmekteydi. Mücadelenin yükselmesi ve Tekel işçisinin örgütlenmesi faşistlerin yüreğine korku saldı. Bu gelişme durdurulmalıydı. Önlerinde örnek vardı. Bir süre önce Tekel işçilerini iyice sindirmek için Muammer Karan'ı katletmişlerdi. Ve örgütsüz olan Tekel işçilerini yıldırmayı başarmışlardı.

Bu kez yine aynı metoda baş vurdular ve 29 Mayıs 1979'da Hamit Akyıldırım'ı katlettiler. Fakat, faşist katiller yanıldıklarını kısa zamanda anladılar. Proletarya sosyalistleri önder işçileri örgütleyerek anti-faşist ajitasyonu yükselttiler, faşizme karşı mücadelede tek yol' un sinmek değil, faşizmin üzerine yürümek ve direnmek olduğunu anlattılar. Ve Tekel işçileri iki gün süreyle direndiler. Direnişin örgütlenmesine aktif olarak katıldılar. Ekipler, komiteler kurarak direnişi örgütlediler. Sıkıyönetime rağmen Akyıldırım'ın cenazesi güçlü bir anti-faşist gösteriye dönüştürüldü. Çevre fabrikaların işçileri yığınsal olarak cenaze törenine katılarak Tekel işçilerinin yanında olduklarını vurguladılar. Somut bir sınıf dayanışması sergilediler. Tekel işçilerinin yılgınlığı cesarete dönüştü ve faşist katillere nefretini haykırdı.

CEVİZLİ TEKEL PROLETARYASININ 1979 HAZİRAN DİRENİŞİ VE ÖĞRETTİKLERİ

Cevizli Tekel proletaryasının Haziran 1979 direnişi işçi sınıfının gücüne güvenmeyen oportünist grupların

yüzünü açığa çıkardı. Tekel proletaryasının örgütlenemeyeceğine dair üretilen teorileri pratikte iflas ettirdi.

Sıkıyönetimin baskılarına rağmen ilk büyük siyasi işçi direnişi oldu. Ve işçi sınıfının mücadelesine güç kattı. Cenazelerin, anti-faşist gösteriye dönüşmesini engelleyen sıkıyönetim yasağını yıkarak cenaze töreni güçlü bir işçi gösterisi oldu. Sıkıyönetime ve faşist teröre karşı işçi sınıfının mücadelesine ışık tuttu.

Örgütlü mücadeleyle faşist baskılara ve katliamlara boyun eğilmeyeceğini ispatladı.

Ve en önemlisi doğru bir önderlikten yoksun olan işçi sınıfının mücadele yeteneğinin gelişemeyeceğinin ve kısırlaşacağının göstergesi oldu. Direniş proleter sosyalist hareketin sabırlı ve sistemli çabalarının doğal bir ürünüydü. Ve yeni mücadelelerin habercisiydi.

Direniş sonunda proleter sosyalist hareket büyük bir sıçrama kaydetmiş, işçilerin kendilerine güveni artmış ve faşist hareket gerilemişti.

DAHA ÖRGÜTLÜ DİRENİŞLERE.

Proletarya sosyalistlerinin Cevizli sitesinde sürdürdükleri sistemli politik çalışma, faşist katillerin ani saldırısına anında direnişle cevap vermeyi birlikte getirdi. Bu direniş Tekel işçileri açısından büyük bir öneme sahipti. Güçlerini pratikte denemişler ve görmüşlerdi. Faşist militanların işten atılması için mücadelenin yükseltilmesi can alıcı bir sorundu artık. Ve aynı zamanda direniş, Tek Gıda-İş'e de sert bir şamar olmuştu.

Proletarya sosyalistleri; direnişin öğrettiklerini doğru bir biçimde özümseyerek daha örgütlü bir direniş ve mücadele hazırlığına başladılar. Direniş sonrası sıkıyönetimin ve faşist zorbaların saldırıları yoğunlaştı. Fakat proletarya sosyalistleri fabrika içinde ve dışında mücadeleyi yükselttiler, saldırıları göğüslediler.

Tüm baskılara rağmen faşist militanlar artık sistemli bir biçimde tecrit ve teşhir ediliyordu.

Adım adım daha örgütlü bir direniş örülüyordu. Ve faşist militanlar umutsuzca bir çıkış yaptılar. Saldırı-

lar. Saldırının hedefi fabrikadaki proletarya sosyalistleri idi.

Bu saldırı üzerine direniş başlatıldı. Direnişin tek bir talebi vardı: Faşist militanların fabrikadan atılması.

Sigara fabrikasında başlayan direniş 7. gününde tüm siteyi kapsadı ve bütün işçiler, proletarya sosyalistlerinin önderliğinde direndi. Bu direniş çok sayıda işçiyi siyasi mücadele içine çekti. Çok sayıda işçiyi çeşitli ekip ve komitelerde aktif siyasi mücadeleye kattı. Tekel proletaryasının kendine ve proletarya sosyalistlerine güveni bir kat daha pekişti.

Reformist Gıda-İş yönetimi direnişe sahip çıkmak istemedi. Ve direnişi sendikal bir olay gibi yansıttı. Oysa Tekel işçilerinin talebi faşist militanların işine son verilmesiydi. Tamamen siyasi bir talepti. İşçi sınıfının siyasi mücadeleye katılmasından ve sosyalistlerle kaynaşmasından rahatsız olan uzlaşmacılar direnişin amacını saptırmaya çalıştılar ama güçleri yetmedi. DİSK yöneticileri de bu direniş karşısında suskunluğu tercih ettiler. Reformizmin doğal bir davranışıydı bu.

CHP iktidarı direnişin yaygınlaşmasından ve aynı zamanda uzayıp işçiler için bir okul olmasından ürktüğünden ötürü, işçilerin tüm taleplerini kabul etti. Sonuç tam bir zaferdi.

CEVİZLİ TEKEL PROLETARYASI ANTİ-FAŞİST MUCADELENİN ÖN SAFLARINDA.

MC hükümetleriyle birlikte faşist hareketin önemli gelişmeler kaydetmesi, KİT'lerin faşist işgal altında tutulması ve faşist çetelerin azgınca terör estirmelerine karşı tutarlı bir mücadele sürdürmek ve faşist hareketi geriletmek, güncel bir görevdi. Toplumun en ilerici ve devrimci sınıfı proletaryanın bu baş belası faşizme karşı mücadelede öncülük etmesi, kararlı ve bilinçli mücadeleye atılması başarının temel koşuludur.

İşçi sınıfı hareketi böylesi bir görevle karşı karşıyayken bu görevi yerine getirecek bilince, örgütlülüğe ve

önderliğe sahip değil. Daha önce de belirttiğimiz gibi, sosyalist hareket sınıf hareketiyle çakışamamıştır ve bağları cılızdır. Bu da olumsuz bir durum yaratmaktadır.

Nedir bu olumsuz durum? Faşist terörün azgınlığı ve bunalımın yükünün MC'ler aracılığıyla işçi ve emekçilerin sırtına yıkılması sonucu, gelişen toplumsal muhalefeti, kendisine alternatif olacak bir hareket aramaya itmektedir. Sosyalist hareketin dağınıklığı ve sınıfla bağlarının cılız oluşu, toplumsal muhalefetin önderliğini alamamayı beraberinde getirmektedir. İşte bundan ötürü de, CHP, başta işçi sınıfı olmak üzere ezilen geniş emekçi yığınların taleplerini dile getirir görünerek «umut» oldu. CHP'nin «umut» olmasında, sosyalist hareket içindeki TKP, TİP, TSİP gibi revizyonist siyasetlerin büyük etkisi söz konusu olmuştur. Öyleki o zamanlar üst yönetiminde TKP'lilerin olduğu DİSK açıkça CHP'nin yanında yer almış ve işçi sınıfına CHP'yi «kurtarıcı» olarak sunmuştur. Bunlar faşizme karşı mücadeleyi CHP'nin iktidara gelmesine bağlamışlar ve bu görevi yerine getirmesini beklemekteydiler.

İşçi sınıfı hareketinin içinde bulunduğu genel durum bu iken, onbine yakın işçinin çalıştığı Cevizli Tekel sitesi, faşist işgal altında inlemekte, kendi iradesine rağmen Tek Gıda-İş zincirine hapsedilmekte, mücadele yerine CHP iktidarıyla birlikte kurtulacağına dair işçilere reformist afyon yutturulmaktaydı. Başta Gıda-İş yöneticileri olmak üzere, T'K'P'liler umudu CHP iktidarında görmekteydiler. Fakat CHP iktidarı da birşey çözmedi. Keskinler ise başta DEVRİMCI-YOL olmak üzere, taleplere rağmen mücadeleyi omuzlamaktan çekinmişlerdi.

Yılgınlığın ve örgütsüzlüğün egemen olduğu Cevizli sitesinde çalışan onbine yakın işçi nasıl oldu da faşist işgali kırdı ve bir yıl gibi bir süre içinde sıkıyönetime rağmen iki siyasi direnişe çıkarak anti-faşist mücadelenin ön saflarında yer aldı.

Cevizli Tekel proletaryası anti-faşist mücadelenin ön saflarında yer aldı. Hem de reformist hayallerin en

güçlü olduğu zamanda ve devamla «Demokrasi havarisi» Ecevit'in ilân ettiği sıkıyönetim koşullarında. Cevizli Tekel proletaryası siyasi direnişleriyle başta işçi sınıfı olmak üzere tüm ezilen yığınlara, reformist aldatmacalara, sahte umutlara kanmamalarını, sıkıyönetime ve faşist teröre karşı acımasızca mücadeleye atılmaları gerektiğini ortaya koydu. İşçi sınıfının kurtuluşunun kendi eseri olacağını ortaya koydu. Cevizli Tekel proletaryası yürüttüğü mücadeleyle diğer Tekel işyerlerinde faşist baskılara ve Tek Gıda-İş zincirinin kırılmasına karşı mücadeleyi isteklendirdi. İşçilerin faşizme karşı mücadelesinde cesaret ve azim kaynağı oldu.

Cevizli Tekel proletaryasının iki siyasi direnişi işçi sınıfı hareketine böylesine önemli bir damga vurdu. Ve yeni bir dönemin açılışını müjdeledi.

Cevizli Tekel proletaryasının aktif siyasi mücadeleye atılışı, anti-faşist mücadelenin öncüsü konumuna gelişi doğrudan proleter sosyalist hareketin önderliği ile bağlantılıydı. Cevizli Tekel proletaryası proleter sosyalist hareketle kaynaşması ve onun doğrudan çabaları sonucu, reformist aldatmacalara karşı uyanık, faşist teröre ve sıkıyönetime karşı kararlı bir mücadele yürüttü. Sınıfının gücünü kavradı, bilincine vardı. Burjuvaziden bağımsız sınıf savaşına atılmanın kendi sınıf politikası doğrultusunda savaşmanın gereğini kavradı. Tüm bunlar acaba kendiliğinden kavranan ve başarılabilen olgular mıdır? Bu soruya aklı başında hiçbir sosyalist olumlu cevap veremez. Ve zaten sosyal pratik proleter sosyalist hareketin bakış açısının hayatta doğrulanışının canlı örneği olmuştur. Bu da Cevizli Tekel proletaryasının siyasi direnişleri ile reformist hayallere ve sıkıyönetime, faşist terörün kalbine sapladığı hançerdir.

Tüm bunları burada bir kez daha toparlayıp anlatmamızın nedeni son direnişle birlikte oportünist grupların, proletarya sosyalistlerine giriştikleri çamur kampanyası ve spekülasyonları açığa çıkarmaktır. Oportünizm, olayları geçmiş ve gelecekleri ile bir bütün olarak değerlendirmek yerine, tek başına günü birlik olarak değerlendirir. Ve sonuç olarak da kendisini haklı çıkarmaya çalışır. Kendisinden başka doğru olmadığını ka-

nıtlamaya çalışır. Hayatı bir bütün içinde objektif olarak değil, kendi keyfine göre görmeye ve yorumlamaya çalışır. Fakat güneş balçıkla sıvanmaz! Proleter sosyalist harekete attığınız her çamur kendi yüzünüzü kirletmekte. Çirkin yüzünüz teşhir olmakta. Tekel proletaryası sizi daha iyi tanımakta. Dün mücadeleden kaçan sizler, şimdi mücadele şampiyonluğu yapıyor ve gerçekleri karartmaya, Tekel proletaryasının önünü bulandırmaya çalışıyorsunuz. Fakat tüm bunlara meydan vermeyeceğiz. Olumsuzlukları olumluluğun anahtarı yapacağız, Bugüne dek nasıl başardıysak aynı kararlılık ve azimle tüm bu engelleri de, Tekel proletaryasıyla birlikte aşarak başaracağız.

CEVİZLİ TEKEL'DE MUCADELE YENİ BİR EVREDE.

Proleter sosyalist hareketin kararlı ve sistemli çabaları sonucu fabrikadaki örgütlenmesi ve gücü daha da pekişti. Tekel işçilerinin mücadele içinde önderliklerine güveni daha bir arttı. Bu, pratikte, mücadele içinde oluşan bir güvendi. Şimdi sorun artık sosyalist işçilerin Gıda-İş yönetimine gelmeleri ve işçilerin güvenini sağlamış önderlerin sendikal mücadeleyi omuzlamaları idi. Bu amaçla delege seçimlerine hazırlanmak gerekiyordu. Bu doğrultuda yoğun bir çaba sarfedildi. Proletarya sosyalistleri Tek Gıda-İş zincirini kırmak doğrultusunda önemli bir adım teşkil eden Gıda-İş delege seçimlerine adaydılar. Soyut bir birlikten yana değil, mücadele eden işçilerin birliğinden yanaydılar. Mücadele kaçkınları ve sınıfın gücüne güvenmeyenler, herkesin eşit bir şekilde yer almasını öngören bir liste önerdiler. Böyle bir öneri kabul edilemezdi. Mücadeleyi omuzlayacak olanlar aday olmalıydılar. Ve öyle oldu. Bu durum karşısında birbirlerini sosyal-faşistlikle suçlayanlar, Partizan ve İlerleme bir araya geldiler, ortak liste çıkardılar proletarya sosyalistleri karşısında. Fakat bu girişimleri hüsranla sonuçlandı. Niye? Çünkü Tekel prole-

taryası mücadele etmeye, faşist teröre ve Tek Gıda-İş'i başından def etmeye kararlıydı. Bundan ötürü de tercihini proletarya sosyalistlerinden yana kullandı. Ezici bir çoğunlukla alındı delegelikler. Artık reformist, uzlaşmacı şube yönetimleri dönemi sona erecek ve sosyalist işçilerin başında olduğu şube yönetimi oluşacaktı. Sosyal reformist Gıda-İş yönetiminin, birçok yerde yaptığı seçimsiz şube atama yöntemini, Cevizli'de gerçekleştiremedi. Çünkü karşılarında mücadele etmeye kararlı proleter sosyalist hareketin önderliğinde bilinçli Tekel işçisi vardı.

Daha kararlı mücadele için daha örgütlü ve daha bilinçli davranmak gerekmekteydi. Proletarya sosyalistleri bu gerçeği gözönüne alarak daha fedakârca bir çaba içine girdiler. 14 Ekim 1979 seçimlerini Tekel proletaryası için bir okul, bir mücadele alanı haline çevirdiler. Öncü işçiler seçim kampanyasına aktif bir şekilde katılarak güç verdiler. Deney kazandılar. Fabrika dışında da doğrudan siyasi mücadeleye atıldılar, mücadeleyi yönettiler. Cevizli Tekel işçileri seçim gösterilerine yığınsal olarak katıldılar. Proleter sosyalist harekete güç verdiler.

Cevizli Tekel proletaryasının proleter sosyalist hareketin önderliğinde aktif siyasi mücadeleye katılması ve işçi sınıfı hareketine mücadeleleriyle örnek teşkil etmesi, oligarşiyi ve sıkıyönetimi rahatsız etti. Sosyal-demokrat CHP, seçim yenilgisinin acısını çıkartmak amacıyla proletarya sosyalistlerine saldırdı. Saldırının odağını Cevizli bölgesi ve Tekel işçileri oluşturuyordu. Polis saldırı üzerine saldırı düzenleyerek onlarca proletarya sosyalistine işkence ederek, proleter sosyalist hareketi ezmeyi ve Tekel'de gelişen mücadeleyi durdurmayı hesaplıyordu.

Fakat bu polis saldırısı ve işkenceler, Tekel proletaryası ile kaynaşmış proleter sosyalist hareketi ezemedi. Yok edemedi. Fakat proleter sosyalist hareket bu darbeden oldukça önemli yaralar aldı. Belli bir zaafa uğradı. Buna rağmen polis darbesine denk düşen Gıda-Iş şube seçimi çalışmalarını yürüttü.

Şube seçimi yapıldı. Sosyalist işçiler yönetime geldiler. Artık Tekel proletaryasının mücadelesinde yeni bir dönem açılmıştı. Bir yandan Tek Gıda-İş zinciri kırılarak Türk-İş'in en büyük sendikalarına ve sarı sendikacılığa darbe indirilecek ve Gıda-İş merkez yönetimine alternatif olunarak, DİSK içinde önemli bir mevzi elde edilerek işçi sınıfı hareketine doğru müdahale olanakları doğacaktı. İşçi sınıfının DİSK'te birliği yolunda oldukça önemli bir adım atılacaktı. Proletarya sosyalistleri önlerindeki görevleri böyle tespit etmişlerdi. Mücadele zordu. Bir yandan sıkıyönetimin baskılarına, faşist teröre karşı mücadele, bir yandan Tek Gıda-İş ve Türk-İş'in provokasyonlarını boşa çıkarmak ve bu zinciri kırmak, diğer yandan da reformist Gıda-İş yönetiminin yüzünü teşhir ve şube yönetimine karşı girişecekleri tertipleri boşa çıkarmak söz konusuydu. Ve tüm bu görevlerin hakkından gelebilecek yeterince tecrübeli bir kadro yoktu. Bu anlamda fabrikadaki öncü işçiler ve dolayısıyla Tekel işçileri bu zorlu savaşa hazırlanmalıydı. Tüm Tekel iş yerlerinin gözü, Cevizli Tekel'deki sınıf kardeşlerindeydi. Zaferlerini sendika yönetimine gelmekle tamamlamışlardı. Cevizli işçileri, Tekel işyerleri için umut ışığıydı. Ve onları sarı Tek Gıda-İş'e karşı mücadelede isteklendiriyordu.

Öte yandan bütün görevler, polis darbesiyle daha da ağırlaşmış ve zorlaşmıştı. Fakat görevin ağırlığı mücadele azmini daha da bilemekte ve daha sağlam temeller atmamızı sağlamaktaydı. Bu anlamda da sistemli bir biçimde toparlanmalı, fabrika içinde sağlam temeller atılmalı ve öncü işçiler, sınıf bilinçli tecrübeli önderler düzeyine yükseltilmeliydi. Polis darbesinin, işçiler üzerindeki etkisi kırılmalı ve işçiler böylesi bir mücadelede de deney sahibi kılınmalıydı. Siyasi polise karşı mücadele.

Ayrıca önümüzdeki günlerin yüzbinlerce işçiyi kapsayan toplu sözleşme dönemi olduğu da gözönüne alınarak gelişecek işçi hareketiyle birlikte Tekel proletaryasının yeni mücadelelere hazırlanması gerekiyordu. Önümüzdeki grev dalgası Tekel işçilerinin taleplerini öne süreceği ve mücadeleye atılacağı olumlu koşulları

yaratmaktaydı. Böylesi bir olay karşısında Tekel proletaryası da hazırlıklı olmalıydı.

Objektif durum bu iken, CHP hükümeti seçim sonucundan etkilenerek istifa etti. Ardından MHP destekli AP azınlık hükümeti oluşturuldu. AP hükümetinin kurulmasıyla birlikte faşist MHP daha da azgınlaştı ve kaybettiği mevzileri hükümet olanaklarıyla ele geçirme savaşını yoğunlaştırdı.

AP azınlık hükümeti, sosyal-demokrat CHP'nin açmış olduğu sıkıyönetimli ve anti-demokratik baskıların yolundan daha da ileri adımlar atarak ilerledi. Saldırılarını yoğunlaştırdı.

AP'nin hükümet olmasıyla birlikte faşistler hemen işe koyuldular. Ve Tekel işçilerine saldırıyı başlattılar. Bu saldırının kökeni, hükümetin Tekel Bakanlığı'nda başlattığı provokasyonda yatmaktadır. Tekel Bakanı' nın gayretleriyle başlatılan Bakanlık olayları Tekel işyerlerine girişilen saldırının işareti olmuştur. Bu kez saldırıyı daha örgütsüz bulunan Cibali Tekel fabrikasına yönelttiler. 21 Aralık'ta Gıda-İş, iş yeri temsilcisi Sabahattin Çakmak'ı sabah işe giderken kahpece katlettiler.

CİBALİ TEKEL DİRENİŞTE

Bu olay üzerine Cibali Tekel fabrikası işçileri bu faşist cinayeti protesto etmek amacıyla direniş başlattılar. Üretim durdu. Cibali işçileri faşist teröre karşı saflarını sıklaştırarak cevap verdiler. Proletarya sosyalistleri açısından Cibali direnişi büyük bir önem taşıyordu. Çünkü sarı Tek Gıda-İş zincirinin kırılması için Cevizli'deki mücadelenin hemen yanında Cibali fabrikasının yer alması bir zorunluluktu. Cevizli Tekel'den sonra en büyük iş yeriydi Cibali. Proletarya sosyalistleri Cibali fabrikası içinde ciddi bir örgütlenmeye sahip değillerdi, fakat hem bölgede sürdürdükleri anti-faşist mücadele ve bu güne değin Cibali işçilerinin faşist çetelere karşı mücadelelerinde aktif olarak yer almaları ve

yardımlarına koşmaları, Cevizli'de yürütülen mücadelenin sağladığı saygınlık proletarya sosyalistlerinin Cibali fabrikasında da örgütlenme faaliyetlerine güç katmaktaydı.

Nitekim, Sabahattin Çakmak'ın katledilmesi, proletarya sosyalistleri ile Cibali işçileri arasındaki bağı güçlendirdi. Proletarya sosyalistleri var güçleriyle Cibali direnişinin yanında yer aldılar. Cibali işçilerinin yardımına koştular ve öncülük yaptılar. Dahası bugün spekülasyon şampiyonluğu yapanları direnişe güç katmaları için eyleme çektiler. Direnişin ilk günlerinde duyarsız kalan ve proletarya sosyalistlerinin dürtüleriyle direnişi destekleyenler bugün kahraman kesiliyorlar! Tekel işçilerinin bugüne dek yürüttükleri mücadeleyi bir çırpıda karalayıvereceklerini zannediyorlar. Zavallılar!

Bu direniş, bugüne kadar örgütsüz ve öndersiz olan Cibali işçilerine doğru bir önderlik kazandırmalı ve işçi sınıfı hareketine bilinçli katkılarda bulunmasına yol açmalıydı. Proletarya sosyalistleri direnişten böylesine bir anlam çıkarıyorlar ve çabalarını yoğunlaştırıyorlar.

Cibali işçilerinin, faşist çetelere karşı giriştiği direniş eylemi, sosyalist işçilerin henüz yönetime geldiği Kartal Gıda-İş şubesi tarafından desteklendi. Cevizli Sigara fabrikasındaki işçiler yemek boykotu yaparak Cibali işçilerinin yanında olduklarını gösterdiler. Bu davranış Cevizli Tekel işçilerinin faşist teröre karşı ne denli duyarlı olduğunun bir göstergesiydi.

Direnişin ertesi günü Gıda-İş merkezi, Cibali ve Cevizli işçileriyle bir toplantı yaparak direnişi desteklediğini bildirdi. Ayrıca direniş başlamışken sürdürülmesinden yana olduklarını ve 14 fabrikayı daha direnişe geçirerek direnişi yaygınlaştıracaklarını belirttiler. Fakat kesin bir karar iletmediler. Direnişin diğer fabrikalara da yaygınlaşacağı haberi işçiler tarafından olumlu karşılandı. Genel merkez yöneticileri kararın 24 Aralık'ta iletileceğini bildirdiler.

Proletarya sosyalistleri, polis darbesiyle zaafa uğramış yapılarını onarmaya çalışırken diğer yandan da direnişi yönetmek ve 24 Aralığa tekabül eden K. Maraş

faşist katliamını yığınsal bir biçimde protesto etmek için güçlerini seferber ettiler. Cevizli ve Cibali'de öncü işçilere durum kavratılarak, işçi sınıfından bu faşist katliama aktif bir tepki örgütlenmesi gerektiği ve sınıf bilinçli işçilerin toplumdaki tüm haksızlıklara tepki göstermeye alışmaları, bu bilinçle hareket etmeleri gerektiği vurgulandı.

24 Aralık günü K. Maraş katliamını protesto eylemi ve genel merkezin direnişin sürdürülmesi kararı çakışarak iki fabrika direnişe geçti. Kahraman Maraş faşist katliamı Cibali ve Cevizli işçilerince siyasi grev hareketiyle protesto edildi. İşçi sınıfının diğer kesimleri ya sessiz kaldılar veya daha yumuşak eylemlerle protestoya katıldılar. Tekel işçilerinin Maraş katliamını protesto grevi ilerlemeciler vb. oligarşi ve sıkıyönetim tarafından unutturulmaya çalışıldı. Sanki böyle bir şey olmamış gibi davranıldı. Oligarşi ve sıkıyönetimin bu tavrı anlaşılır bir şey, çünkü onlar işçi sınıfının politik eylemlerinden ürkmekte, işçi sınıfının diğer kesimleri etkilememesi için ört bas etmektedirler. Ya sosyalist geçinen baylarımızın maruzatı ne acaba? Tek cümleyle özetlersek «sınıfı temsil etme» iddialarına rağmen sınıf hareketinin çok gerilerine düşmeleri ve bunu gizlemeye çabalamaları...

Cevizli ve Cibali proletaryasının içinde bulunduğu potansiyeli ve faşizme karşı nefretinin kabardığını gören Gıda-İş Genel Merkezi direnişi sürdürme kararı aldı. Bu kararın hayata geçmesinde en önemli faktör direnişin 14 fabrikaya daha yaygınlaştırılması idi. Gıda-İş Genel merkezinin, direnişe sonuna kadar sahip çıkacağına kararlı gözükmesi idi.

İşte böylece proletarya sosyalistlerinin önüne geçemediği büyük hata yapılmış oldu. Proletarya sosyalistleri polis darbesinin hâlâ sürüyor olmasından ötürü direnişi doğrudan üstlenememişler ve dolaylı bir şekilde yürütmekteydiler. Ve bundan dolayı direnişin sürdürülmesi biçimindeki karara müdahale edilemedi. Ve karar alındıktan sonra da direnişten vazgeçmek doğrultusunda çalışmak doğru bir davranış olamazdı. Artık görev, direnişin başarıya ulaşması için çalışmaktı.

Proletarya sosyalistleri bu kararın yanlışlığına rağmen direnişin başarıya ulaşması için var güçleriyle çalıştılar. Fakat bu kez diğer direnişlerde olduğu gibi, proleter sosyalist hareket direnişe sağlıklı bir müdahalede bulunma olanağı bulamadı.

Gıda-İş Genel Merkezini bu kadar aceleci kılan, hatta DİSK'e dahi danışmadan bu kararı aldıran şey neydi? Neye göre, nasıl ve hangi güçle 14 fabrikayı daha direnişe geçireceklerdi? Herşeyden önemlisi böylesine bir direnişi yönetmek için ne türden hazırlıklar yapılmıştı? İşçiler böylesi bir direnişi yürütmek için hazırlanmışlar mıydı? Direnişin sürdürülmesi için hangi şartlar tahlil edilerek zaman böylesine çabuk seçildi? Tüm bu sorular Gıda-İş Genel Merkezinin bu kararının kuşkuyla karşılanmasını beraberinde getirmektedir. Yoksa Gıda-İş Genel Merkezi «klasik sendikacı» anlayışıyla böyle bir direnişin ardından kendisine alternatif olan bir hareketin de tasfiyesini mi düşünmüştür? Böyle bir düşünceyle hareket edildiyse yanıldıklarını çok çabuk anlayacaklar. Proleter sosyalist hareket, Tekel işçileriyle güçlü bağlarla, mücadele içinde pişerek bağlanmıştır. Tekel işçileri arasında ciddi köklere sahiptir. Mevzi bir geri çekilme bu bağları koparmayacak, aksine bu zaafın kökleri araştırılarak daha sağlam ve hatalara düşmeksizin yeni mücadelelerin örgütlenmesini beraberinde getirecektir.

Gıda-İş Genel Merkezi direniş kararını aldı ve talepler birer ikişer gün arayla saptanarak tamamlandı. Sadece bu bile, yani direnişin taleplerinin ortaya çıkması bile, Gıda-İş Genel Merkezi'nin direnişi başlatmasındaki ciddiyeti, hazırlığı göstermeye yeterlidir. 2 fabrikada 15 bine yakın işçi direnişe geçiyor fakat direnişlerinin nedeni olması gereken talepler ancak direniş başladıktan 10 gün sonra nihai halini alıyor. Ve gene o talepler Gıda-İş Genel Merkezi'nden çok Cevizli ve Cibali'nin öncü işçileri tarafından saptandı. Bu konuda Direniş günlerindeki Gıda-İş haber bültenlerinin okunması yeterlidir.

Direnişin ilk haftasından itibaren Gıda-İş Genel Merkezi şaşkın ördeğe döndü. Direnişin ağırlığı altında

eziliyor, proletarya sosyalistlerinin baskısıyla bunalıyordu. Çünkü proletarya sosyalistleri Genel Merkezin işçilere danışmaksızın herhangi bir adım atmasını engellemekte ve Genel Merkezin davranışlarını sınırlamaktaydı. Genel Merkezin yaptığı görüşmelere her iki fabrikadan işçi temsilcilerinin katılarak görüşmelerde söz sahibi olmalarını vurgulamaktaydı.

Cibali ve Cevizli Tekel işçilerinin direnişleriyle birlikte Üsküdar, İzmir, Adana, Diyarbakır yaprak tütün ve Bomonti bira fabrikaları işçileri bu mücadeleden isteklenerek direnişe geçtiler. Hazırlıksız ve kendiliğinden olan ve daha da önemlisi doğru önderlikten yoksun olan bu direnişler, kısa zamanda faşist çetelerin ve sıkıyönetimin saldırılarıyla kırıldı. Fakat bu mücadele girişimleri hükümetin, sıkıyönetimin ve sarı Tek Gıda-İş'in demagojilerine sert bir şamar oldu. Tekel işçilerinin bir anda yaygınlaşan bu direniş hareketleri bir referandum niteliğindeydi. Tekel işçilerinin sarı Tek Gıda-İş'e karşı nefretlerinin ve bu zinciri kırmaya kararlı olduklarının göstergesiydi. Tekel işçilerinin, işçi sınıfının birliğinin DİSK'te sağlanması yolundaki isteklerinin somut bir ifadesiydi.

Fakat böylesine güçlü bir eğilime karşın DİSK'in ve Gıda-İş Genel Merkezi'nin tavrı oldukça olumsuzdu. Bu güçlü isteğe sahip çıkmak ve onu yönlendirmek, işçi sınıfının ve demokrasi güçlerinin yoğun desteğini sağlayarak direnişleri geniş kamuoyu desteğine sahip kılmak doğrultusunda kararlı bir çaba içine girmekten çekindiler. Bu davranış, DİSK ve Gıda-İş'in uzlaşmacılığının, gelişen işçi sınıfı hareketinin yükselmesinden duydukları korkunun bir ifadesiydi. Sıkıyönetime, faşist teröre karşı mücadele etmeye yetenekli olmadıklarının göstergesiydi.

DİSK ve Gıda-İş Genel Merkezi somut dayanışma eylemleri örgütleyecekleri yerde basın bildirisiyle görevlerini savuşturmaya çalıştılar. Bu durumda Cibali ve Cevizli direnişlerinin kamuoyundan ve işçi sınıfı hareketinden gerekli desteği görmemesini beraberinde getirdi. Bu da direnişçi işçileri olumsuz bir biçimde etkilemekteydi.

Ayrıca, sıkıyönetim, Genel Müdürlük, faşist çeteler ve Tek Gıda-İş'in saldırıları artmakta ve doruk noktasına ulaşmaktaydı. Sıkıyönetim, Cibali ve Cevizli işçilerine sistemli saldırılar yapmakta, genel müdürlük işçilerin ücretlerini ödememekte, üniteler arası giriş çıkışı yasaklamakta, yemek çıkartılmamakta, fabrikalar soğuklara rağmen ısıtılmamaktaydı. Kreşlerde binlerce çocuk hasta olma tehlikesiyle karşı karşıyaydı. Cibali ve Cevizli fabrikaları jandarma karakolu haline getirildi. Özellikle Cevizli fabrikasında faşist çeteler saldırılar düzenlemekte ve terör estirmekteydiler.

Direniş böylesi koşullarda sürerken, Cevizli Ambalaj fabrikasına atanan faşist müdür 12 Ocak günü onlarca işçinin iş akitlerini feshetti. İşçilerin atılmasıyla birlikte direniş yeni bir safhaya büründü. Işten atılanların geri alınması can alıcı bir sorundu. İşten atmalar, direnişi moral olarak etkilemiş ve devamını tehlikeye düşürmüştü.

Bu olay karşısında Gıda-İş Genel Merkezi tamamen duyarsız ve kararsız davrandı. Müdahale etmedi. Proletarya sosyalistleri işçiler arasındaki moral bozukduğunu hemen hissederek direnişin kırılmaması için yoğun bir çabaya girdiler ve tavır aldılar. 12 Ocak günü bir toplantı düzenlendi ve bu toplantıya Gıda-İş Genel Merkez yöneticileri de çağrıldı. Hayati bir karar alınması gerekiyordu. Fakat Genel Merkez bu toplantıya katılmadı. Proletarya sosyalistleri durumun bilincinde olduklarından direnişin fabrika içine girmeden sürdürülmesini önerdiler. Çünkü işten atılmanın yarattığı olumsuz durum aşılmadan fabrikaya girmek direnişin kırılmasını beraberinde getirecekti. Toplantıda öneri kabul edildi. Proletarya sosyalistleri, öncü işçilerle birlikte seferber olarak yoğun ajitasyon çalışmalarına giriştiler. Ev ev dolaşıldı. Servis duraklarında durum işçilere anlatıldı. Bu çalışmalar sonucunda durum düzeltilerek 14 Ocak akşamı fabrikaya girildi ve direniş fabrika içinde sürdürüldü.

Tüm bu olaylara seyirci kalan ve müdahale etmeyen Gıda-İş Genel Merkezi, direnişin fabrika dışında sürdürülmesini eleştirerek, proletarya sosyalistlerinin Ge-

nel Merkezi atlattığını (!) ve dinlemediğini spekülatif bir biçimde yaymaya çalıştı. Olaylar karşısındaki tutarsızlığını ve kararsızlığını spekülasyonla örtbas etmeye çalışarak zaten varolan olumsuzluğu derinleştirmeye çalıştı. Fakat proletarya sosyalistleri kararlı çabaları sonucu bu spekülasyonları boşa çıkardılar.

Polis, jandarma baskısı, açlık ve soğuğa, işten atılmalara karşı direnişi kararlı bir biçimde sürdüren Cevizli işçileri sonunda Kartal Tek Gıda-İş şubesini dize getirdi. İşçilerin kararlılığı karşısında dize gelen Kartal Tek Gıda-İş şubesi, Kartal Gıda-Iş şubesine bir çağrı yaparak görüşme talep etti. Ve görüşme yapıldı. Bu görüşmede işçilerin tüm taleplerinin haklılığını kabul eden Tek Gıda-Iş Şube yönetimi ortaklaşa hazırlanan bir protokol imzaladı. Cevizli işçileri için bu protokol önemli bir adımdı .Önemli bir kazançtı. Artık Tek Gıda-İş Genel Merkezi'nin köşeye sıkıştırılması kalıyordu.

Daha sonraki süreçte Cibali ve Cevizli işyerlerinden katılan öncü işçilerle birlikte iki sendikanın genel merkezleri düzeyinde yapılan görüşmeler ve Genel müdürlükle yapılan görüşmeler somut bir sonuç alınmaksızın sona erdi.

Cevizli ve Cibali işçilerinin direnişlerinin başarıyla sonuçlanmasının önemli koşullarından biri, yaygın destek eylemlerinin konulmasından ve demokratik kamuoyu oluşturularak hükümete baskı yapılmasından geçmekteydi. Sözün kısası hükümet köşeye sıkıştırılmalıydı. Fakat ne yazık ki, ne DİSK ne de Gıda-İş genel merkezi kararlı bir tutum takınmıyor ve Tekel işçilerinin direnişinin uzamasından paniğe kapılıyorlardı. Direnişin başarısı için somut destek onları ürkütmekteydi.

Proletarya sosyalistleri bu durumun bilincinde hareket ederek güçleri oranında Tekel işçileriyle dayanışmayı yükseltmeye çalıştılar. Tüm siyasetlere ve kamuoyuna çağrılarda bulunarak dayanışmanın gerekliliğini ve hayatiyetini vurguladılar. Bu doğrultuda Türkiye'nin birçok yerinde aktif eylemler örgütlediler. Herşeyden önemlisi 14 Ocak günü Ankara Bira fabrikası işçilerini direnişe geçirerek Cevizli ve Cibali işçilerinin yalnız ol-

madığını gösterdiler. Fakat direniş sıkıyönetimin azgınca saldırısıyla bastırıldı.

Daha güçlü eylemlerin konması ve Tekel işçilerinin mücadelesinin bu tecrit olmuşluktan kurtarılması Gıda-İş ve DİSK'in alacağı kararlı tavra bağlıydı. DİSK ve Gıda-İş böyle bir tavır almaya zorlanmalıydı. Söz konusu olan, basın açıklamaları yapmak değil, gelişen işçi sınıfı hareketinin bir kıvılcımı olan Tekel direnişçilerine aktif dayanışma eylemleriyle arka çıkmaktı. Böylesine kararlı ve korkusuzca destek gerekliydi. Bu amaçla Cevizli ve Cibali işçilerinden oluşan bir grup, Gıda-İş genel merkezine giderek bu durumu ve taleplerini ortaya koydular.

İşçiler, Gıda-İş Genel Merkez yöneticilerine sorunu şöyle koydular :

«Direnişin bu boyutlarda sürmesi başarıyı engellemektedir. Başarıya ulaşılabilmesi için bir takım adımların atılması gerekmektedir.

«1 — Direniş baştan belirtildiği gibi 14 fabrikaya, bu olmazsa bir takım kritik fabrikalara (Rakı gibi) sıçratılmalı ve genişletilerek sürdürülmeli, genel merkez bu konuda büyük çaba sarfetmelidir.

«2 — DİSK bu eylemi üstlenmeli, işçi sınıfının dayanışması konusunda en geniş çabayı harcamalıdır. DİSK bölgeleri aracılığıyla bölgelerdeki fabrika temsilcilerine durum anlatılmalı, onlar duyarlı bir hale getirilip yardımlaşma sağlanmalıdır.

«3 — Tek Gıda-İş bu direniş boyunca yeterince sıkıştırılmamıştır. Bunun için bir takım önlemler alınmalı, işçiler 200-300 kişilik gruplar halinde Tek Gıda-İş'e gönderilmeli ve baskı kurulmalıdır. DİSK aracılığı ile direniş en geniş kamuoyuna duyurulmak üzere afiş, bildiri vb. basılmalı, sıkıyönetim illeri dışında mitingler düzenlenmelidir.

«4 — İşçiler ekonomik olarak sıkışmıştır. Bu, direnişin sürmesinin önünde engeldir. Gereken mali imkânlar çeşitli yerlerden (DİSK vb.) sağlanmalıdır.»

Sorunun böyle konuşu karşısında Gıda-İş Genel Merkezi bu konuda fazla bir şey yapamayacaklarını ve

DİSK yönetimiyle bu sorunun işçiler tarafından tartışılmasını önerdiler. Bunları söylerken direniş kararını aldıklarında sorunu nasıl koymuş olduklarını unutmuş olsalar gerek!

DİSK yürütmeden katılan bir üye de; «DİSK'in yalnız bu sorunu yok. Bu devede kulak kalır. Baskı yasaları, Muhtıra gibi sorunlar var» diyerek geçiştirme yolunu seçti.

Sonuç olarak Gıda-İş Genel Merkezi ve DİSK, Tekel işçileriyle somut bir dayanışma içine girmek istememekteydiler. İşçilerin direnişiyle baskı yasaları, muhtıra karşı karşıya getiriliyor. Bu ne mantık! Tüm bunlara karşı kitle hareketliliğini yükseltmek, aktif kitle mücadeleleri örgütlemek gerekmez mi? Ayrıca Tekel işçilerinin direnişi kitle hareketliliğinin bir kıvılcımı değil miydi? Tekel işçilerinin direnişi temel alınarak mücadele yükseltilmeliydi. Fakat uzlaşmacıların böyle bir sorunu olamaz. Onlar gelişen işçi hareketinden vebadan korkar gibi kaçarlar. Onlar denetleyebilecekleri, yani burjuvazinin pek rahatsız olmayacağı pasif hareketlerden yanadırlar. Onlar işçi sınıfı hareketini en az direnme noktasında tutmaya çalışırlar.

Fakat uzlaşmacılar tarafından bilinçli bir biçimde yaygınlaşması engellenen işçi hareketliliği, kendi sorunlarından kalkarak direnişe geçen Tariş ve Antbirlik işçilerinin mücadeleye atılmasıyla yeni bir boyuta vardı. Tekel işçilerinin başını çektiği anti-faşist direniş, Tariş ve Antbirlik işçilerinin direnişiyle daha bir ön plâna çıktı. Tekel işçileri böylece anti-faşist mücadelede yalnız değillerdi. Ve proletarya sosyalistleri bu her üç direniş içinde aktif olarak rol almakta ve önderlik yapmaktaydılar. Böylece belki de Türkiye'de ilk kez olarak işçi sınıfı, başta proletarya sosyalistleri olmak üzere diğer devrimci-demokrat hareketlerle birlikte bir mücadeleye atılmış ve kararlıca direnmekteydi. Bu önemli bir dönüm noktasıdır. İşçi sınıfı böylesine kararlı ve aktif siyasi direnişlere katılmaktaydı. Bu direnişler, Türkiye işçi sınıfına derin izler bırakmış ve gelecekteki mücadelelerine ışık tutmuştur. İşçi sınıfını en az direnme noktasında tutmaya çalışan revizyonist reformist zincire ağır

darbeler indirilmiştir. İşçi sınıfı hareketine yeni ufuklar açmıştır.

Cibali ve Cevizli Tekel işçileri onlarca önderlerinin işten atılmalarına rağmen direnişi kararlı bir şekilde sürdürdüler. Hükümet ve sıkıyönetim, direnişi cepheden bir saldırı yerine işten atma, baskı ve işkence yöntemiyle sinsice kırmaya çalıştı. Genel Merkez yöneticilerinin kararsızlığını da değerlendirerek onlara teslim almaya çalıştı. Hükümet, İzmir'de Tariş işçilerine giriştiği saldırıyı Tekel işçilerine uygulamaktan çekindi. Çünkü, Türkiye proletaryasının kalbinin attığı ve en militan kesimini barındırdığı, ayrıca binlerce işçinin greve hazırlandığı İstanbul'da, böylesine bir saldırı hükümetin göğüsleyemeyeceği bir yaygın işçi hareketine dönüşebilirdi. Bugüne kadarki süreçte İstanbul'un böylesi kıvılcımlarla nasıl tutuştuğunu ve büyük boyutlara ulaştığını bilmekteydiler. Bundan ötürü böyle bir yöntem yerine sinsice çökertmeyi ve sindirmeyi plânlamaktaydılar. Ve esas olarakda Cevizli direnişini kırmak amacıyla sistemli baskı ve provokasyonlara baş vurdular.

4 Şubat günü işçilerin oturduğu kahveyi faşistlerin basması üzerine proletarya sosyalistleri ve işçiler, bu saldırıyı püskürttüler. Fakat jandarma ve polis, işçilerle proletarya sosyalistlerini çember altına alarak 80 kişiyi göz altına aldı. Göz altına alınanlara 4 gün boyunca işkence yapıldı. Özellikle proleter sosyalist işçiler saptanmaya çalışılarak işkence yapıldı. Bu olayın ardından fabrika içinde ve dışarda sendika çevresinde jandarma terörü alabildiğine yoğunlaştırıldı. Sendika ve kahvehaneler sürekli basılıyor, işçiler bu çevrede dolaştırılmıyor, dolaşırlarsa hakaretler yağdırılarak yol ortasında dövülüyordu.

Baskılar bir yandan yoğunlaşırken diğer yandan da faşistlerin içeri girerek 16 saat çalıştığı Ambalaj fabrikasında direniş kırıldı. Ambalaj fabrikasına atanan faşist müdürün en çok öncü işçiyi bu bölümden atması, faşistlerin poşet basan makinayı çalıştırmaları, faşist militanların sıkıyönetimin ve faşist müdürün baskıları direnişin kırılmasının önemli nedenleriydi. Diğer Tekel işyerlerine direnişin yaygınlaşmaması, Genel Merkez ve

DİSK'in tavrı önemli bir moral bozukluğu yaratmıştı. Tüm bu nedenler Ambalajda direnişin kırılmasına neden oldu. Ambalaj fabrikasında direnişin kırılması hükümet açısından önemli bir başarıydı, çünkü poşetsizlikten tüm Tekel fabrikaları duracaktı. Direnişin kırılmasıyla böyle bir tehlike ortadan kaldırılmış oldu.

9 Şubat günü gece yarısı işçilerin evleri basılarak 5 öncü işçi göz altına alındılar. Göz altına alınan işçi arkadaşlara insanlık dışı işkenceler yapılarak yıldırılmaya çalışıldı. Bölgede baskılar doruk noktasına ulaştı. Sistemli bir terör uygulanmaktaydı.

Tekel işçileri üzerinde baskı ve terör sürerken İstanbul valisi direnişi sonuçlandırmakla görevlendirildiğini ve taraflarla görüşeceğini açıkladı. 11 Şubat günü valiyle bir görüşme yapan Gıda-Iş genel merkez yöneticileri, görüşmenin hemen ardından basına bir açıklama yaptılar. Açıklamada bir takım talepleri geri çekebileceklerini fakat atılan işçilerin geri alınması ve ücretlerinin ödenmesi söz konusu olursa direnişi bitirebileceklerini belirttiler. Bu görüşmede zaten kararsız olan Gıda-İş Genel Merkezi iyice sindirilmiş ve teslim alınmıştı.

13 Şubat günü Cevizli Sigara Fabrikasına giren sıkıyönetim kuvvetleri Kartal Gıda-İş Şube Başkanını gözaltına aldılar. Sistemli bir şekilde göz altına almalar, işkenceler ve yoğun baskı sonucu öndersiz bırakılan Cevizli işçileri üzerinde uzlaşmacı genel merkez insiyatif koyarak başlarına bela olan bu direnişi bitirebilirdi artık.

14 Şubat günü akşam üzeri Genel Merkeze çağrılan Cevizli ve Cibali işçilerine direnişi bırakmaları belirtildi. İşçiler direnişi bitirebilmeleri için en başta işten atılan işçi arkadaşlarının aynı işyerlerinde işbaşı yapmaları, direniş süresinde ödenmeyen ücretlerinin verilmesini, direnişle ilgili olarak hiçbir işçi hakkında soruşturma açılmaması gerektiğini bildirdiler. Fakat Genel Merkez yöneticileri işçilerin aleyhine olan ve muğlak protokolü göstererek bu biçimde sona erdirilmesini, bu amaçla da hazırlanan bildirilerin alınarak dağatılmasını ve ertesi gün iş başı yapılmasını belirttiler.

Toplantıya katılan işçilerin böyle bir zorunluluğu üzerlerine alamayacaklarını ve işçilere danışmadan böyle bir karar veremeyeceklerini, ayrıca protokolün çok muğlâk ve aleyhte olduğunu belirtmeleri üzerine bir Genel Merkez yöneticisi hakaret ederek direnişi bitirmelerini bir kez daha vurguladı. Bunun üzerine işçiler toplantıyı terk ettiler.

Aynı akşam bildiriler Kartal Gıda-Iş şubesine getirilerek bir toplantı yapıldı. Öncü işçiler, polis nezaretinde olmayan öncü işçiler, bildirilerin getirilmesine kararlı bir şekilde karşı çıkamadılar. Toplantıda işçiler öndersizlikten, baskıdan, soğuk ve açlıktan, daha da kötüsü, Genel Merkezin tavrından iyice etkilenerek, iş başı yapmayı kabul ettiler.

Daha sonra proletarya sosyalistlerinin ve diğer işçilerin sigara fabrikasında direnişi sürdürme çabaları da sonuç vermedi. Ve iş başı yapıldı. Aynı gün direnişin sona erdiğini bildiren Mıhlacı'ya Cibali işçileri gereken dersi verdiler ve hesap sordular. Fakat Cibali fabrikası iş başı yapmak zorunda kaldı. Cevizli işçilerinin desteği olmaksızın direniş yürüyemezdi.

Tüm bu olaylar olurken göz altına alınan 5 işçi serbest bırakıldı ve akşama Kartal Gıda-Iş şube başkanıda, serbest bırakıldı! İçerde tutulmalarına artık gerek yoktu. Direniş sessiz bir biçimde uzlaşmacıların gayreti sonucu kırılmıştı. Bu ihanetlerine ses çıkaracak ve engel olacak olanlar, kırılma aşamasında işçilerin önünde olmamalıydı. Ve öyle oldu.

Tüm bu anlatılanların ışığında direniş olayına baktığımızda böylesine kapsamlı ve zorlu bir direnişin gelişi güzel başlatılması olumsuzluklar zincirinin ilk halkasını oluşturmaktaydı. Daha sonraki süreçte DİSK ve Gıda-İş Genel Merkez'lerinin tavrı, direnişi olumsuz bir şekilde etkilemiş ve hazırlıksızlık, olumsuz sonuca en büyük etkisi olan bir faktör olmuştur.

Direniş sürecini doğru bir biçimde tahlil edip doğru dersler çıkarmak yolunu seçmeyen oportünist siyasetler proletarya sosyalistlerine saldırarak, spekülasyonlar yaparak reformist Gıda-İş yönetimini bir kenara

koyarak adeta onu akladılar. Direnişin niçin böyle sonuçlandığına dair hiç bir ciddi analiz yapmamışlardır. Bu davranışlarıyla işçi sınıfına karşı sorumsuzluklarının en belirgin örneğini ortaya koymuşlardır. Dün olduğu gibi bugün de proleter sosyalist harekete karşı ağız birliği yapmaktadırlar. Bunu yapmalarının tek cevabı, dar grup çıkarlarını, Tekke çıkarlarını her şeyin üstünde tutmalarıdır.

Proleter sosyalist hareket, tüm bunları göğüsleyecek ve işçi sınıfı hareketinin sorumluluğunu üstlenecek olgunluktadır. Bu türden spekülasyonlarla uğraşma ve cevap yetiştirme yerine, direnişten dersler çıkararak yeni mücadeleler örgütlemek Tekel işçilerinin birliğini pekiştirmek, işten atılan işçi arkadaşların haklarını sonuna kadar savunmak için mücadeleyi yükseltme görevini yerine getirecektir.

21 ARALIK DİRENİŞİNDEN ÇIKARILACAK DERSLER NE OLMALIDIR?

İşçi sınıfının emperyalizme ve oligarşiye karşı mücadelesi dümdüz bir hat izlemeyen zorlu bir mücadeledir. Bu mücadele sürecinde proletarya kısmi yenilgilere uğrayabilir. Ama bu yenilgilerden doğru dersler çıkarılırsa yenilgiler zafere hizmet eder. İşçi sınıfı bu mücadeleler içinde pişecek, dersler çıkaracak ve düşmana daha örgütlü saldırılarını yönelterek onu çökertecektir. Tabii ki işçi sınıfının öncü müfrezesi de böylece mücadele içinde çelikleşecektir. Devrim mücadelesinin düz bir hat izlemediği, inişli çıkışlı ve hatta geriye adımlar atılabileceği açıktır. Sorun tüm bu evrelerden gerekli dersleri çıkarmak, olumsuzlukları olumlulukların aracı yapmakdır. Direnişin olumsuz bir biçimde sona ermesi mücadelenin bittiği anlamına mı gelmelidir? Bin kere hayır! Böyle bir davranış teslimiyetçilik ve ihanet olur. Öyleyse bu olumsuzluktan ne gibi dersler çıkarmamız gerektiğini toplu bir şekilde ortaya koyup gelecekteki mücadelelerimize ve tüm işçi sınıfına ışık tutmak görevimizdir.

• Bir işçi direnişinin veya grevinin başarıya ulaşabilmesi için temel koşul, işçilerin doğru bir önderlikle mücadeleye atılmaları, taleplerini doğru bir biçimde formüle etmeleri ve sosyalsitlerle sıkı bağlar kurmalarıdır. Böylesi bir önderlik söz konusu olmaksızın kalıcı başarılar elde etmek ve kararlı bir mücadele olanaksızlaşır. İşte MESS direnişi, işte DGM direnişi... Uzlaşmacı revizyonistlerin önderliğinde sürdürülen bu direniş ve grevler işçi sınıfı hareketine derin yaralar açmışlar ve olumsuz bir şekilde etkilemişlerdir.

Bu tespitten kalkarak 21 Aralık direnişini incelediğimiz zaman sorunu şöyle koymak gerekir: Bu direnişte proleter sosyalist hareket en etkin hareket olmasına karşın önderlik fonksiyonunu yeterince yerine getirememiştir. Tekel işçilerine mücadelenin başlangıç anında böylesi bir direnişin yanlış olacağını kavratmak için müdahale olanağı bulamamış, direnişi yönetmekten ziyade kuyruğuna takılmıştır. Bu direnişte işçilerle sıkı bağlar kurulamamış ve direniş yeterince bir mücadele okulu haline getirilememiştir. Yeterince propaganda ve ajitasyon yapılamayarak işçilere sosyalizmin bilimi aktarılamamamış, bu görev güdük kalmıştır.

Böylesi bir durumun ortaya çıkması, oligarşinin proleter sosyalist harekete saldırıları ve yapısını zaafa uğratması sonucu söz konusu olmuştur.

• Yapısının zaafa uğraması sonucu önderlik fonksiyonlarını yeterince yerine getiremeyen proletarya sosyalistlerinin direnişin önderliğini yeterince ele alamamaları ve bu durumu tüm çabalara rağmen aşamamaları doğal olarak tüm direniş sürecine yansımıştır. Direnişin gelişi güzel başlatılmasına müdahale edememek, direnişin en büyük zaaflarından birini oluşturmuştur. Hazırlıksız direnişe geçmek...

Böylesine kapsamlı bir direnişe başlamadan önce sistemli bir biçimde bu direniş örülmeliydi. İşçilerin uğrunda mücadele edecekleri talepler önceden tespit edilmeli, bu doğrultuda ajitasyon yükseltilmeli ve bu duruma uygun örgütlenmelere gidilmeliydi. Ayrıca direniş anı, hükümetin en zayıf olduğu ve işçi sınıfı hareketi-

nin kabardığı bir noktada seçilmeli ve diğer Tekel işyerleri de hazırlanarak direniş sistemli bir biçimde yaygınlaştırılmalıydı. Gelişecek olan metalurji ve tekstil işçilerinin grev dalgasıyla çakıştırılmaya çalışılmalıydı. Fakat Gıda-İş Genel Merkezi'nin kuşku verici tavrı, yani direnişi olup bittiye getirmesi, proleter sosyalist hareketin de polis darbesinden dolayı oluşan durumu, tüm bunları hesaplayacak bir zemini yok etmişti.

• Fabrikalardan direnişi yürütmekle görevli yaygın komiteler ya oluşturulamamış veya daha önceden oluşturulanlarla sürdürülmüştür. Cevizli işçileri geçmiş direnişlerden kalan seçilmiş organlara sahiptirler, fakat bunlar yeterli değildi. Bu tür organlar daha da yaygınlaştırılmalı ve daha çok işçi, örgütlü mücadele içine çekilerek sivriltilmeliydi. Cibali fabrikasında ise tek bir organ, direnişi yürüten komite söz konusuydu. Onun altında hiçbir örgütlenme oluşturulamadı. Bu durum, Cibali direnişi açısından büyük bir olumsuzluğu beraberinde getirmiştir. Halbuki direniş başlar başlamaz direniş komitesinin altında çeşitli organlar kurulmalı ve işçiler örgütlü çalışmanın içine çekilerek en geniş şekilde direnişin sorumluluğunu üstlenmeli ve bu süreç *içinde deney birikimi sağlanmalıydı.*

Ayrıca her iki fabrika işçilerinden meydana getirilen bir koordinasyon komitesi oluşturulmaya çalışılmasına rağmen, sağlıklı müdahaleler olmadığından ötürü başarıya ulaşılamadı. Zaman zaman bir araya gelinmesine rağmen tesadüfi bir biçimde çalışmaktaydı. Bu durum da direniş açısından olumsuz bir durum yaratmıştır.

• Sarı Tek Gıda-İş'e karşı işçiler daha uyanık kılınır ve bu doğrultuda ajitasyon yükseltilirken, reformist Gıda-İş yönetiminin yüzü, gereğince teşhir edilmemiş ve bu durumdan işçilerin Gıda-İş yönetimine büyük oranda bel bağlamalarına yol açmıştır. Halbuki reformizm ve uzlaşmacılık teşhir edilerek işçiler uyanık tutulmalı ve işçi sınıfının başına çöreklenmiş bulunan sendika ağalarına karşı da mücadele etmenin sınıfın birliği açı-

sından gerekliliği vurgulanmalı, bu doğrultudaki görevler de ön plâna çıkarılmalıydı.

Genel Merkezin ve DİSK'in uzlaşmacı, kararsız davranışlarından kalkarak revizyonist akımlar işçi sınıfının birliğinin DİSK'te sağlanması sorununa saldırmışlar ve DSM gibi «alternatifler» sunarak sorunu çarpıtmaya çalışmışlardır. Ayrıca Gıda-İş Genel Merkezi' nin kararsız tavrı da işçiler arasında DISK'e geçme eğilimini etkilemiş ve isteksizlik belirmiştir. İşçi sınıfının birliğinin DİSK'te sağlanması olgusu doğru bir biçimde işlenmeli ve burdaki görevin de; sosyalist işçilerin yönetime gelerek DİSK'i gerçekten sınıf sendikacılığının odağı, reformist ve revizyonistlerin egemenliklerinin kırılarak sınıfın gerçek temsilcilerinin eline geçmesi olduğu ortaya konmalıydı.

İşte direnişin olumsuz bir biçimde sonuçlanmasının belli başlı temel faktörleri bu eksikliklerdir. Ve bu eksiklikler çabalarımızla aşacağımız eksikliklerdir. Yeter ki bu konuda kararlı olalım. Mücadele azmimizi bileyelim.

YİGİT TEKEL İŞÇİLERİ

Bugüne değin giriştiğiniz mücadelelerde ve son direniş tecrübenizde dostunuzu, düşmanınızı daha iyi tanıdınız. Faşizme karşı giriştiğiniz mücadelelerde, işçi sınıfı mücadelesinde bir gelenek yarattınız. Türkiye işçi sınıfının mücadelesine ışık tuttunuz. Şimdi duraksamaya, sendelemeye vakit yok. Gün derlenip toparlanma ve daha örgütlü mücadelelere atılma günüdür. Gün işten atılan sınıf kardeşlerimizle dayanışma içine girme ve arkadaşlarımızın aynı işyerlerinde göreve başlamaları için mücadele etme günüdür. Direnişin kırılması soluk almamız için verilen bir mola olmalıdır. Tek Gıda-İş zincirine ve faşist teröre karşı mücadelede derlenip toparlandığımız an olmalıdır.

Bugün binlerce tekstil işçisi ve metalurji işçisi greve çıkmış durumda. Önümüzdeki günler binlerce işçi-

nin daha hakları için mücadeleye çıkacakları günler. Sınıf kardeşlerimizin mücadeleleri bizlere cesaret kaynağı, yeni mücadelelere hazırlanmamız için esin kaynağı olmalı. Bu mücadeleye aktif destekler sağlamalıyız. Bu mücadelelere yapacağımız en aktif destek toparlanıp, grevlerin yaygınlaştığı önümüzdeki günlerde kendi taleplerimizi yeniden öne sürerek mücadeleye atılmak ve grev dalgasıyla kaynaşmak olmalıdır. Bu kez daha güçlü olacağız. Çünkü binlerce sınıf kardeşimiz mücadele içinde, grev çadırlarında. Gücümüzü birleştirerek daha etkili olmalıyız. Gelişen grev hareketleriyle çalışmak için, daha örgütlü ve bilinçli direnişe çıkmak haklarımızı almak için yüz kat, bin kat kararlılık ve cesaretle öne atılalım. Mücadele bayrağımızı daha yükseklerde tutmak için ileri atılalım.

KURTULUŞ

Partinin Köylülük İçinde Askeri Çalışması

DEVRİMCİ GERİLLA YÖNTEMLERİ

Kırsal ve yarı-kırsal ülkelerde devrimci proletarya, köylü kitlesi tarafından aktif bir biçimde desteklenmedikçe, proleter devrimin zaferi imkansızdır. Bu, hem burjuva demokratik devrimi, hem de proleter devrimi için tartışmasız bir gerçektir. Burjuva demokratik devrim döneminde, proletaryanın şiarlarını hayata geçirme ve burjuva demokratik devrimini proletarya devrimine doğru geliştirme mücadelesi, proletarya ve köylülüğün devrimci bloğu oluşturulmadan ve ezilmiş köylü kitlesinin, devrimin şiarlarını hayata geçirmede aktif katılımı olmadan başarıya ulaşamaz. Üç Rus devrimi, büyük Çin devrimi ve diğer ülkelerdeki sayısız devrimci mücadele, bu gerçeğin açık kanıtıdır. Bu temel Leninist ilke, bugün her gerçek devrimci için mutlak olarak karşı konulamaz bir olgudur. Çin'de, Hindistan'da, Latin Amerika'da, bir çok Avrupa ülkesinde (Balkan ülkeleri, Romanya, Polonya, İtalya, Fransa, İspanya, vs.) devrimde proletaryanın en kararlı müttefiki köylü kitlesi olacaktır. Devrim, ancak devrimci dalga, proletaryanın önderliğinde, köylü kitlelerini harekete geçirdiğinde başarıya ulaşabilir. Bu nedenle, köylük bölgelerde Parti ajitasyonu son derece önemlidir.

Çin'de gördüğümüz gibi (bir ölçüye kadar bugün de görebiliriz) köylülük içindeki her ciddi devrimci hareket başlangıçta, toprağın kamulaştırılması ve bölüştürülmesi, kiraların indirilmesi, borçların iptali ve köylü örgütlerinin ele geçirilmesi amacıyla, büyük toprak sahiplerine, kulaklara, tüccarlara, tefecilere, vergi toplayıcılarına, kısacası köyde ve şehirde varolan bütün idari ve politik güçlere ve varolan rejime karşı gerilla grup-

larının izole, kendiliğinden ve örgütsüz isyanı şeklinde olur.

Köylüler, devrimci hareketin ilk safhasında toprak devrimiyle ilgili kesin şiarları nadiren ileri sürerler; yalnızca kötü toprak ağalarını protesto ederler ve kiraların, vergilerin, vs. indirilmesini talep ederler.

Köylü devriminin ilk safhasının ana özelliği kendiliğindenliğidir: izole, koordinasyonsuz eylemler; tüm bölgelerde geçerli ortak siyasi programın yokluğu; kararlaştırılmış şiarların yokluğu.

Proletarya partisinin köylülük konusundaki tavrı açıktır. Parti hareketin önderliğini kazanmalı, hareketi örgütlemeli, köylü kitlelerini devrimin karakterine uyan belirli sınıf şiarları çevresinde harekete geçirmeli, ve kısacası tüm hareketi bu şiarların hayata geçirilmesi doğrultusunda yönetmelidir. Proletarya partisi, devrimci amaçla köylü hareketini ve sanayi merkezlerindeki proletaryanın faaliyetini koordine etmelidir.

Köylü hareketi, ne kadar büyük olursa olsun, işçi sınıfı harekete geçmedikçe tam bir başarıya ulaşamaz. Bu, devrimci parti için aşikâr olmalıdır. Aynı şey devrimci partinin (kırsal ve yarı-kırsal ülkelerde) köylülüğün güçlü devrimci faaliyetiyle desteklenmeyen, faaliyetleri için de geçerlidir. Kentlerde ve kırda bileşik eylemleri mümkün olduğu ölçüde eşzamanlı olarak hazırlamak ve örgütlemek, kırsal ve yarı-kırsal ülkelerdeki devrimci partinin temel hedefi olmalıdır .

Çin'de, köylü hareketi Uzun Yürüyüş'ün sonucu olarak büyük ölçülere ulaştı. Çin Komünist Partisi'nin Beşinci Kongresine (Mayıs 1926) gelindiğinde, ülkenin Merkezinde ve Güneyinde on milyona yakın köylü, köylü ligalarında örgütlenmişti. Büyük bir çoğunluğu 1927' de, esas olarak Güney'de, Yangçe havzasında, toprak devrimi şiarı altında bilinçli olarak savaşıyordu. Çin Komünist Partisi (o dönemdeki önderliği) köylülük içinde Komünist Enternasyonal'ın direktiflerine uygun bir ajitasyon sürdürmek yerine; köylü kitlesini, kendileri için bir siyasi program ve eylem planı hazırlamalarına ve örgütlenmelerine yardım ederek, devrimci eylem yoluna çekmek yerine; hareketi kendi etkisi altına almak

ve bu hareketin stratejisini toprak devrimini genişletmek ve derinleştirmek doğrultusuna yöneltmek yerine, köylü hareketinin önüne engel olarak dikildi ve Kuomintang'la birlikte sözde fazlalıklara (ki bunlar gerçekte köylü örgütlerinin devrimci insiyatifleriydi) savaştılar. Bu, o dönemin komünist önderliğinin en büyük hatasıydı.

Komünist Partisi'nin köylülüğe karşı bu politikasının ve Kuomintang ile oluşturulan bloğun sonuçları pek şaşırtıcı değildir; 1 Ağustos 1927'de Yeh T'ing ve Ho Lung'un önderliğinde harekete geçen ayaklanmacılar Güney'e doğru yola çıktıklarında silah ve diğer savaş malzemelerini nakletmek için yeterli miktarda hamal bulamadılar.* Köylüler, orduya katılmamak için köylerini terkettiler. Bu nedenle, Yeh T'ing'in ve Ho Lung'un orduları çok miktarda silahı geride bırakmak zorunda kaldılar ve düşmanın eline düştüler. Bu devrimci ordunun komünist ve sol Kuomintang komutanları, Statow bölgesinde köylüleri saflarına katılmaya kandırmak ve fazla silahları dağıtmak istediklerinde benzer şeyler oldu. Köylüler devrimci orduyu, militarist ordulardan ayırdetmedikleri için, bu orduya katılmadılar. Doğrusu pek de bir ayrım yoktu, çünkü; bazı tümenlerin (24. ve 25.) tüm alay komutanları ve tüm subaylarının yüzde yirmisi komünist olmasına rağmen ve Devrimci Askeri Komite'de komünistlerin de bulunmasına rağmen, ordunun köylülüğe yönelik siyaseti (diğer tüm konularda olduğu gibi) Sol Koumintang'ın siyasetinden zerrece farklı değildi. Devrimci Komite, köylü ligalarının attığı «Kahrolsun büyük toprak ağaları!», «Toprağı kamulaştıracağız!» vs. gibi şiarlar yerine, «Kahrolsun kötü toprak ağaları!», «20 mou'dan büyük arazileri müsadere edeceğiz!», «Kiralarda yüzde elli indirim!», vs. gibi şiarlar attılar. Köylü kitlesinin Devrimci orduya sırt çevirmeleri ve ordunun yaklaştığı haberi gelir gelmez köylerini terkedip dağa çıkmaları bu açıdan hiç şaşırtıcı

---

* Güney ordusunun özel konvoyları yoktu: Tüm savaş malzemelerinin tüm nakliyatı hamallar, yani, ya bu amaçla harekete geçirilmiş ya da iyi para ödenmiş köylüler, tarafından yapılıyordu.

değildir. Aynı şekilde, Yeh T'ing ve Ho Lung'un ordusunun Lin-ch'uan kentinde ortada tek bir köylü dahi yokken, tüccarlar tarafından dostça karşılanması da şaşırtıcı değildir.

Bu köylülerin, Kuzey seferi başlangıcında ve süresi boyunca, Koumintang'ın onlara toplumsal ve ekonomik kurtuluş gitereceği umuduyla, eski düzenin savaş ağalarının (Sun Ch'uan-fong, Wu P'ei-fu ve diğerleri) ordusunu ezmek için Kuomintang'a elinden gelen yardımı yaptığını hatırdan çıkarmamalıyız. Köylüler Kuomingtang'a yardım etmek için bu orduya arkadan saldırdı; gerilla saldırılarıyla bunalttı ve subayları, büyük toprak ağalarını öldürttü, kısacası ordunun arkasındaki hayatı parçaladı.

Komünist Parti'nin köylülük sorunundaki kötü politikası Çin Devriminin 1927'deki yenilgisinin hayati nedenlerinden biridir.

Köylü hareketine karşı alınmaması gereken tavırlar konusundaki bir diğer örnek, Bulgaristan'da 1923'de gerçekleşen olaylardır. Burada, 1923 sonbaharında bir dizi bölgede kendiliğinden köylü ayaklanmaları başladı. *Buna rağmen Bulgaristan Komünist Partisi,* tam bir hafta süreyle hareketin önderliğini kazanmak için kılını bile kıpırdatmadı. Köylü ayaklanmaları, örgütlenme ve koordinasyon yokluğu, izole oluşları ve Komünist Partisi'nin doğru bir önderliğinin yokluğu nedeniyle karşı-devrim tarafından bastırıldı.

Diğer taraftan, eğer Bolşevik Parti, köylü kitlesini kendi şiarları etrafında harekete geçirmeyi ve burjuvazinin iktidarını yıkmak ve proletarya diktatörlüğünü kurmak için savaşa sokmayı başaramasaydı, Ekim devriminin zaferi imkansız olurdu. Bolşevik Parti'nin köylülük politikası doğru olmasaydı, Çar'ın ordusunu devrime kazanmak diye bir sorun olmazdı; Bolşevik Parti'nin cesur köylülük politikası, Çar'ın ordusuna —ki esas olarak köylülerden oluşur— devrime kazanmak için büyük olanaklar sağladı.

Kanton ayaklanmasının yenilgisinin sebeplerinden biri de, şehir içinde proletarya harekete geçtiği anda çevre bölgelerde ciddi bir devrimci köylü hareketinin ol-

mayışıdır. Diğer taraftan, Çin'in çeşitli eyaletlerindeki (örneğin Şantung) sayısız köylü ayaklanmalarının yenilgisinin temel nedeni, sanayi merkezlerindeki devrimci işçi sınıfı hareketinden izole olması ve kentlerdeki proleterlerin eylemiyle desteklenmemesidir .

Köylülüğün büyük bir kısmı, Rusya'lı proleterlerin 1905'deki aktif devrimci mücadelesi sırasında, hâlâ az bir devrimci faaliyet gösteriyordu. Rusya'daki köylü hareketi zirvesine, şehir proletaryasının devrimci dalgasının sönüşünden hemen hemen bir yıl sonra, yani 1906-07'de ulaştı. Kentteki ve kırdaki devrimci hareketin çakışmaması, birinci Rus devriminin yenilgisinin temel sebebiydi.

Proletarya Partisi, proletaryanın ve köylülüğün eylemlerini mümkün olan en yüksek düzeyde eşzamanlı duruma getirmek için, dikkatini köylülük içinde siyasi ve örgütsel (ki askeri çalışmayı içerir) çalışmaya hasretmelidir. Bu çalışma, ne şansa bırakılmalıdır, ne de tüm ülke için plansız; muntazam bir tavırla sürdürülmelidir. Partinin, verili bir bölgede ya da eyalette mümkün olabilecek çeşitli devrimci eylemlerin sırası ve tarihiyle ilgili perspektifi içinde değerlendirilmelidir. Muntazam siyasi ajitasyon ve örgütsel çalışma, Çin gibi büyük bir ülkede, kaçınılmaz olarak insan gücünün ve kaynakların dağılmasına yol açacaktır. Çeşitli eyaletlerin, Çin'in (benzer ülkelerde olduğu gibi) siyasi yaşamındaki farklı önemi, köylülük içindeki Parti çalışmasının her birindeki yoğunluğu belirlemelidir. Bu nedenle, Kansu, Kweichow, Kwangsi ve bu tür diğer eyaletlerin siyasi önemi, büyük sanayi ve ticaret merkezleri olan ve kalabalık bir proleter kitlesine sahip olan Kwantung, Hupeh, Hunan, Kiangsu, vs. gibi eyaletlerin siyasi önemiyle karşılaştırılamaz. Devrimci ajitasyon, doğal olarak köylülük içinde her yerde sürdürülmelidir, ama *esas ağırlık* özgül bir eyalete ya da eyaletler grubuna verilmelidir. Bu ilke herkesçe bilinen şu gerçekten türer: devrim (proletaryanın köylülük ve şehirli fakirlerle ittifak halinde iktidarı ele geçirmesi) son derece farklı coğrafik, ekonomik ve siyasi koşulların birarada bulunduğunu Çin gibi ülkelerde tek bir hamlede (yani, birkaç hafta-

lık ya da aylık bir sürede) gerçekleştirilemez; çeşitli eyaletlerde ya da sanayi ve siyaset merkezlerinde az çok uzun bir devrimci hareketler dönemini kapsamak zorundadır.

Çin'de Sovyet iktidarının ilk olarak büyük bir sanayi ya da ticaret merkezine sahip bir eyalette ya da eyaletler grubunda kurulacağı ve devrimin daha sonraki gelişiminde bir üs görevi yapacağı tüm kuşkuların ötesindedir. Bu devrimci üsse yeni bölgelerin katılacağı tarih, devrim ve karşı-devrim arasındaki kuvvet dengesinin, yalnızca Çin'deki durumuna değil, tüm dünyadaki durumuna da bağımlı olacaktır. Bu, mücadele tarafından çözülecek bir sorundur. Ama durum ne olursa olsun, Çin'in bütünleşmesi ve devrimci birliğinin gerçekleşmesi, Petrograd ve Moskova'daki Ekim devriminden sonra, karşı-devrimci kuvvetlerin Rusya'dan kovulması için gereken süreden çok daha fazla zaman alacaktır.

Bu nedenle, devrimci parti yakın zaman içinde bir devrimci durum ihtimalini gördüğü anda, (işçi sınıfını eğitmeye ve harekete geçirmeye devam etmekle birlikte) köylülük içinde ajitasyon yapmak açısından hangi eyalet ya da bölgelerin önemli olduğunu belirtmeli ve dikkatini bu yöne çevirmeli ve kaynaklarını bu eyaletlerde yoğunlaştırmalıdır. Parti, köylülük içinde ajitasyon çalışması yapmak için, herşeyden önce ana sanayi ve siyaset merkezlerini çevreleyen alanları dikkate almalıdır. Bu bir dizi Avrupa ülkesi (Polonya, Fransa, Romanya, vs.) için de aynı derecede doğrudur.

Proletaryanın yenilgisinin ardından güçlü bir devrimci köylü hareketi başladığında, (örneğin, Rusya'da 1905 devriminin ardından, ya da Çin'de proletaryanın 1927'deki yenilgisinin ardından), Parti hiç kuşkusuz köylü hareketinin başına geçmeli ve onu yönetmelidir. Köylülüğün özellikle önemli sanayi ve ticaret merkezleri bulunan bölgelerde başarılı bir gelişim gösteren devrimci mücadelesi güçlü bir silahtır, yenilmiş ve irticanın pençesine düşmüş olan işçi sınıfını, insiyatifi ele almaya ve harekete geçmeye teşfik eder.

Köylü kitlesinin herhangi bir ciddi devrimci hare-

keti, toprak ağalarının, tefecilerin ve devlet memurlarının keyfi gücüne karşı, silahlı eylemler (yani, köylü müfrezelerin aktüel askeri eylemleri) biçimi aldığı durumlarda, Partinin köylülük içinde çalışmasını enine boyuna tartışmak kesinlikle gereklidir.

Fabrikalarda kızıl muhafızların oluşturulması her istendiğinde mümkün olmadığı gibi, silahlı köylü müfrezelerini oluşturma girişimi de her anda mümkün değildir. Köylülüğün silahlı mücadelesi, bir kitle mücadelesi biçimi olarak, özgül siyasi koşullarda ortaya çıkar, egemen sınıfların boyunduruğunun dayanılmaz hale gelmesi ve köylü kitlesinin devrimci bir çoşku içinde bulunması ve yerleşik düzene karşı aktif bir biçimde mücadeleye hazır olması. Silahlı köylü müfrezelerinin kendiliğinden eylemleri, 'sömürülen ve ezilen kitlelerin eskisi gibi yaşamanın imkansızlığını farketmelerinin ve değişiklik talep etmelerinin' (Lenin) ve ülkenin kısa zamanda devrimci bir duruma gireceğini gösteren belirtilerdir. Devrimci gerilla hareketi, toplumun iki bölümü arasındaki açık iç savaşı temsil etmesi nedeniyle, 'normal ve barışçıl' bir durumda mümkün değildir.

Çeşitli ülkelerdeki gerilla savaşının tarihsel tecrübesi, bu savaşın ilk başta yalnızca yerel önemi olan küçük eylemlerle tanımlandığını gösterir. Bu, gerilla birimlerinin zayıflığının ve sınırlı olan sayının ve köylülüğün kendi hedefleri hakkındaki farkındalığının düşük düzeyinin bir sonucudur. Farkındalığındaki bu düzey düşüklüğü, devrimci tecrübe yokluğuna ve Proletarya Partisinin kırsal bölgelerdeki etkisinin yetersizliğine bağlıdır. Bu dönemde, gerilla müfrezelerinin esas amacı bulundukları bölgeyi gerici otoritelerin saldırısına karşı, ordunun (savaş zamanında) keyfi isteklerine, vs. karşı savunmaktır. Bu amaçla, gerilla birimlerinin mücadelesi sık sık, köydeki resmi görevlilere, tüccarlara, toprak ağalarına, subaylara, faşist ya da kara-yüz örgütlerinin önderlerine yönelik bireysel terör ya da sabotaj eylemleri; cezalandırma seferine çıkan izole birimler ya da silahlarını almak ve elindeki tutsakları serbest bırakmak için küçük birlikler üzerine saldırı, kara ve demiryollarının tahribi; büyük miktarlarda paranın ele

geçirilmesi ve 'kamulaştırılması'; çiftliklerin yakılması, vs. biçimlerini alabilir.

Siyasi iktidarın ele geçirilmesi, çeşitli bölgelerdeki gerilla eylemlerinin koordinasyonu, ya da bu eylemin şehir proletaryasının siyasi ve ekonomik mücadelesine uyarlanması kırsal bölgelerdeki iç savaşın ilk döneminde genellikle sorun olarak ortaya çıkmazlar. Gerilla savaşının şiarlarının açık sınıf karakteri henüz yoktur.

Buna bağlı olarak, kırsal bölgelerdeki devrimci kabarma arttığında, köylülük içindeki sınıf antagonizması yükseldiğinde ve proletaryanın köylülük üzerindeki etkisi büyüdüğünde, gerilla eylemleri büyük bir hızla artar. Müfrezelerin sayısı artar ve sürekli olarak yeni bölgelere yayılır. Eylemleri, yayılacakları alanın büyüklüğü konusunda giderek daha hırslı olur. Ezilen köylülüğün gericiliğe karşı silahlı mücadelesi, kitle karakteri kazanmaya başlar; eylemin niteliği, savunmadan saldırıya doğru ilerleyen bir değişim gösterir ve otoriteleri sürekli olarak sürpriz baskın korkusu içinde yaşatır.

Bu dönemde, gerilla müfrezeleri artık kendilerini kuruldukları bölgeyle sınırlamazlar. Kendi bölgesinin ve köylerinin dışına çıkıp kademeli olarak farklı kuvvetlere sahip uçan birlikler haline gelirler, komşu bölgerin müfrezeleriyle birleşirler ve daha büyük ölçekli eylemlere girişme cesaretini kazanırlar. Hedeflerinin menzili önemli ölçüde artar. Ambarlara düzenledikleri küçük baskınlara, büyük toprak ağalarının, gericilerin ve polis memurlarının öldürülmesine ek olarak, şimdi de polise, birliklere ve onların artçı birimlerine karşı düzenli saldırılara ve küçük kentlere karşı sürpriz saldırılara başlarlar.

Tüm dünyadaki köylü mücadelesi tarihi, gerilla hareketinin kendisi, yavaş yavaş küçük bir kuvvetten ciddi bir kuvvete; uygun önderleri olduğunda büyük önemi olan devrimci görevleri yerine getirebilecek kapasitede bir kuvvete dönüşmesinin zengin örnekleriyle doludur.

Kanton hükümetinin devrimci ordusu (ki Kwontung eyaletinden ayrıldığında 90.000 askerden oluşuyordu), Kuzey seferi sırasında, 1926'da ve 1927'nin başın-

da, kendisinden defalarca büyük olan ve Çin standartlarına göre de büyük sayılan Wu P'ei-fu, Sun Ch'uanfond ve Chong Tsung-Ch'an yönetimindeki orduları yendi. Sayıca küçük, silahca fakir ve teçhizat bakımından kötü Kanton ordusunun bu büyük askeri başarısı, yalnızca köylü müfrezelerinin düşman hatları ardındaki *aktif eylemleri* sayesinde mümkün olmuştur. Kuzey seferinin tüm süresi boyunca ve özellikle başlangıcında, o dönemde ulusal devrimci orduya, büyük toprak ağalarına, dolandırıcılara, emperyalistlere, savaş ağalarına ve genelde tüm gericilere karşı mücadele eden tek güç olarak kabul eden güney ve merkez eyaletleri köylüleri, gerilla eylemleri, isyanla savaş ağalarının ordularının ricat hatlarını sabote etmek, birlikler üzerine sürpriz saldırılar yapmak yoluyla ulusal orduya çok büyük yardımlarda bulundular. Savaş ağalarının orduları, önde devrimci birliklerin saldırısına dayanmak, arkada köylü müfrezelerinin saldırılarına direnmek durumunda kaldılar. Doğal olarak, hiçbir ordu bu koşullar altında etkili bir mücadele sürdürme kapasitesine sahip değildir. Güney ve Merkezi Çin'in savaş ağalarının ordusu, emperyalizm tarafından şiddetle desteklenmesine rağmen, ulusal ordunun ve arkadan saldıran köylü müfrezelerinin birleşik ve koordineli darbeleri karşısında kaçınılmaz olarak parçalandı.

Komünist Partisi ve Kuomintang, savaş ağalarının elinde bulunan eyaletlerdeki köylüler arasında sürdürdüğü çalışma yoluyla, savaş ağalarının ordusunun arkasını parçalayan köylü müfrezelerin örgütlenmesinde ve yönetilmesinde önemli bir rol oynadılar.

Çin'deki devrimci mücadele tarihi, ayrıca, gerilla müfrezelerinin karşı-devrimci amaçlarla kullanımı konusunda iyi bir örnek verir. 1926 başında, Hunan eyaletinde üslenmiş olan Feng Yü-hsiang yönetimindeki ikinci Halk Ordusu, Wu P'ei-fu'nun ordusuyla savaş halindeydi. Savaş ağası klikleri arasındaki kesintisiz savaş sonucu, Hunan eyaleti harebeye dönmüş ve köylüler dilenciliğe mahkûm olmuşlardı. Kırsal nüfusun fakirleşmesi, ikinci ordunun konukluğu sırasında da sürdü. 200.000 kişi ora halkı tarafından beslenmek zorunday-

dı. Bu fakirleşme yüzlerce köylünün *t'ufei* (haydut) çetelerine katılmasına yol açtı. Diğerleri dinsel ya da yarıdinsel köylü ligalarında örgütlendiler ki, bunların sayısı 1925 ve 1916'da büyük ölçüde arttı.

Hunan köylülerinin huzursuzluğu Wu P'ei-fu tarafından sömürüldü. Wu P'ei-fu'nun ajanları ikinci Halk Ordusuna karşı becerikli bir ajitasyon yürüttüler. Çeşitli köylü örgütleri ('Kızıl Mızraklar', 'Uzun Bıçaklar', 'Boş Mideler', vs.) Hunan'da ikinci Ordu tarafından empoze edilen rejime karşı aktif bir biçimde savaştılar, ordunun geri hatlarına, daha küçük birimlere sistematik baskınlar yaparak askerleri çöle çekerek ve köylü müfrezelerinin arasına dalarak, saldırdılar ve bu hatları bozdular.

Yarı-askeri köylü örgütlerin düşmanlığının ikinci orduda yarattığı moral bozukluğu o denli büyük oldu ki, 200.000 kişilik bu ordu Wu P'ei-fu'nun sayıca önemsiz kuvetlerinin ilk saldırılarının hemen ardından, iskambil kağıdından yapılma evler gibi yerle bir oldu.

Wu P'ei-fu, Hunan köylülerinin devrimci potansiyelini karşı-devrimci amaçlar için sömürmeyi başarmıştı. Bununla birlikte, Wu P'ei-fu'nun kendi birlikleri eyalete girdiğinde, aynı köylüler silahlarını bu kez Wu P'ei-fu'ya çevirdiler. Wu P'ei-fu'nun ordusuna gerilla müfrezelerinin düşmanca eylemleri sonucu, Kanton ordusuna karşı giriştikleri bu mücadelede ağır yenilgilere uğradılar.

Rus iç savaşı tarihinde, Sibirya'da, Ukrayna'da, Don bölgesinde, Kuzey Kafkasya'da, ülkenin karşı-devrimci kuvvetlerden —Çarcı generaller, toprak ağaları ve burjuvazi— temizlenmesi için Kızıl Orduya yardım etmiş kahramanca gerilla eylemlerinin sayısız örneğini bulmak mümkündür.

Gerilla müfrezelerinin kalıcı başarısının püf noktası, köylü kitlelerle kurdukları ilişkinin sağlamlığıdır. Gerilla eylemi, devrimci durum olmadan, köylü kitleleri arasında devrimci kabarış olmadan düşünülemez. Gerilla mücadelesi geniş köylü kitlelerinin çıkarlarını yansıtmalıdır ve zafere ulaşmalarının mümkün olması için kısa bir zamanda ortaya çıkacak bir devrimci durum olmalıdır. Rusya'nın çeşitli bölgelerinde iç savaş

sırasında karşı-devrimci partiler tarafından yapay olarak yaratılan kulak müfrezeleri, kalıcı bir başarı elde edemediler. Zaten edemezlerdi, çünkü Sovyet iktidarına karşı savaşmayı kesinlikle reddeden köylü kitlesinin özlemlerini yansıtmıyorlardı. Geçici başarılar— örneğin 1920'de Tambov eyaletinde elde ettikleri başarı, yerini kısa zamanda yenilgiye ve köylü kitlelerin kendi karşı-devrimci önderliğine karşı giriştikleri isyanlara bıraktı.

Mücadele koşulları; kırsal bölgedeki devrimci hareketin boyutları; köylü kitlelerin kendilerine koydukları hedefler, bunlar gerilla mücadelesinin herhangi bir verili andaki, herhangi bir verili ülkedeki biçimini belirleyen unsurlardır. Bu biçimlerde gerilla müfrezelerinin örgütlenmesi ve yapısını türetir. O anın somut koşullarını hesaba katmak her zaman proletarya partisinin görevidir; bunu yapmakla gerilla hareketine, o özel koşullara tekabül eden biçimi verme ve eylemlerini yönlendirme durumunda olur.

Örgütlenme ve taktik için genel reçeteler ve evrensel formüller, köylü gerillaların mücadelesi için kesinlikle geçerli değildir. Bu mücadelenin, sözgelimi, Çin'de aldığı biçimler, Fransa'da alacağı biçimlerden temelden farklıdır. Herşeyden önce, diğer tüm farkları ve özellikleri gözönüne almasak bile, sadece eylem sahnesinin farklı oluşu bu sözümüzü doğrulayacaktır. Eğer kişi, Marksizmin sınırları dışına düşmek ve soyutlamaya düşme riskine girmek istemiyorsa, gerilla müfrezelerinin biçimleri ve yapısı hakkında genel olarak konuşmayı, yalnızca ilke sorununu ana hatlarıyla ortaya koyma çerçevesinde başarabilir.

Gerilla savaşında şöyle ya da böyle bir örgüt biçimini ileri sürmeden önce, söz konusu bölgedeki siyasi durumun ayrıntılı bir analizi yapılmalıdır. Kitlenin yaşam biçiminin ve kültürünün tüm özellikleri köylülüğün halen sahip olduğu sınıf mücadelesi tecrübesiyle birlikte ele alınmalıdır.

Sınıf mücadelesinin tümü gözönüne alındığında, gerilla hareketleri yardımcı bir unsur rolü oynarlar; kendi başlarına tarihsel hedeflere ulaşamazlar, ancak yalnızca diğer bir kuvvet-proletarya, tarafından sağla-

nan çözüme katkıda bulunabilirler. Bundan, devrimci eylemlerin özgül hedefinin gerici kuvvetleri yarmak ve karışıklığa sürüklemek ve proletarya tarafından yönetilen emekçi sınıfların ortak zaferini kolaylaştırmak olduğu sonucu çıkar. Gerilla hareketinin, örgütlenme sorunu çerçevesinde, uyması gereken temel koşullar şunlardır: (a) örgütlenme esnek olmalıdır ve birbirinden bağımsız olarak eyleme geçebilecek çeşitli düzeyleri olmalıdır; (b) hareketli olmalıdır; hızla eyleme geçebilmelidir; koşullar zorunlu kıldığında hızla legal mücadeleden illegal mücadeleye ve illegal mücadeleden legal mücadeleye geçebilmelidir ve legal, yarı-legal ve illegal yöntemleri akıllica birleştirebilmelidir; (c) yapısı, Partinin siyasi ve eylemsel önderliğini uygulamasına uygun olmalıdır; (d) yeni kuvvetlerin sürekli bir katılımını güvence altına almak için, basit kitlelerce anlaşılabilir ve geleneklerine uygun olması gerekir.

Hareketin amacının, yöreyi gericilerin keyfi yönetimine karşı savunmak olduğu başlangıç döneminde, gerilla müfrezeleri (yani küçük temel gruplar) bölge sınırları boyunca oluşturulurlar. Ilke olarak gizlidirler. Bu temel gruplar, daha sonra kırsal bölgelerdeki sınıf mücadelesi keskinleştikçe ve açık bir iç savaşa dönüştükçe, daha büyük ölçüde bölgesel müfrezeler (komünler, bölgeler) oluşturmak üzere birleşirler.

Söylemeye pek gerek yok, gerilla müfrezeleri köydeki en ileri unsurları içermelidir (zaten olan da budur). Bununla birlikte, başlangıç döneminde, gizlilik ihtiyacı ve ajanların sızması ve provakasyon yapmalarının önlenmesi amacıyla, temel gruplara üye kaydı sıkıca denetlenmelidir. Hareket, büyük ve güçlü bir akıntı haline geldikten ve köylerdeki tüm ileri ve aktif unsurları saflarına çektikten sonra, gizlilik ilkesi ve üyelerin perdelenmesi, önemini biraz yitirir. Siyasi olarak güvenilir ve askeri olarak yeterli eğitim görmüş önderler konusunda iyi bir seçim yapılması her zaman önemli bir sorun olacaktır; bu noktadaki herhangi bir ihmal kaçınılmaz olarak tüm örgüt için hayati sonuçlara yol açacaktır.

Proletarya partisinin gerilla hareketine iyi önderlik

edebilmesi yalnızca parti, köylüler üzerinde etkiye sahipse ve köylüler onun şiarlarını kabul eder ve onları hayata geçirmek için mücadele ederse, mümkündür. Parti, köylülüğün kitle örgütlerinin bulunduğu ülkelerde, bunları etkilemeyi ve gerilla hareketini hem doğrudan hem de bu örgütler yoluyla yönetmeyi amaçlamalıdır. (çünkü, gerilla müfrezeleri kesinlikle bu köylü örgütleri tarafından yönetilmektedir) Parti, böyle kitle örgütlerinin olmadığı yerlerde, köylülülğü siyasi olarak yönetmek için gerilla örgütlerini araç olarak kullanmalıdır. Gerilla örgütünün kendisi, ezilen köylülüğün öncüsü —onun aktif, döğüşken ve önderlik eden kesimi— olmalıdır, zaten de öyledir.

1923'deki Bulgar ayaklanmaları, gerilla müfrezelerinin silahlı kuvvetlerinin ve önderlik aygıtının tam olarak *örgütlenmemesinden oldukça olumsuz* biçimde etkilendiler. Çeşitli birimlerin eylemlerinin kötü koordine edilmesinin ve onların üzerine gönderilen birliklerin göreceli olarak kolay bir başarı elde etmesinin nedeni budur.

Komünist Partisi, önderlik aygıtının inşaasına ancak 1924 başında başladı. Köylülüğün silahlı kuvvetleri aşağıdaki modele göre kurulacaktı, ya da daha doğrusu yeniden kurulacaktı: temelde altı kişilik gruplar (bir önder ve beş silahlı kişi) olacaktı; üç ya da dört grup bir *cheta* oluşturacaktı ve üç-beş arası *chety* bir *druzhina*'yı oluşturacaktı. İhtiyaç olursa, üç-beş arası *druzhiny* daha büyük bir müfreze oluşturmak için birleştirilecekti.

Köylülüğün savaş örgütü, komün düzeyinde komün (siyasi ve askeri) karargâhı, mıntıka düzeyinde mıntıka karargâhı tarafından yönetilir ve *druzhiny* bunlara bağlıdır.

Bulgar *druzhina*'sının oldukça açık bir işlev ayrışmasına dayandığı belirtilmelidir: *druzhina* savaş birimlerini ek olarak, keşif kollarını, makinalı tüfekçileri, kuryeleri, vs. içerir.

Eğer böyle bir örgüt tümüyle gerçekleştirilebilseydi ve kendisini, savaş alanının seçilmiş hedeflerinin, gizlilik ihtiyacının empoze ettiği koşullara uyarlamayı ba-

şarmış olsaydı, Bulgar ayaklanmacıları onlara emanet edilen görevleri etkili bir biçimde yerine getirebilirdi. Ne yazık ki, Komünist Partisi gerilla kuvvetlerinin bu modele uygun olarak yeniden örgütlenmeyi öylesine geç ele aldı ki, pratikte hiçbir yerde gerçekleşmedi. Çünkü Partinin köylerdeki silahlı kuvvetleri örgütlenme sorununu, ciddi olarak ele alışı ancak devrimci dalganın zaten sönmüş olduğu Eylül 1923 yenilgisi sonrasında oldu.

Çin'de, köylü kitlesinin savaş örgütlerinin ('Kızıl Mızraklar' ve diğerleri) yapısı Bulgaristan'dakinden farklıdır. Temel grup on kişiliktir, bu gruplar yüz kişilik gruplar oluştururlar ve bunlar da normal olarak daha da kuvvetli müfrezeler oluşturmak üzere birleşirler.

Almanya'da, 1923 sonunda ve 1924 başlarında, Pomeraya'nın ve Doğu Prusya'nın köylü müfrezeleri, kentlerde Proleter Yüzler ile aynı biçimde örgütlenmişti: onbeş kişiden oluşan gruplar; üç ya da dört gruptan oluşan kıtalar; iki ya da üç kıtadan oluşan yüzler.

Alman Proleter Yüzlerin örgütlenmesi fazla ilerlemediği için, bu yapının ne derecede etkili olduğunu yargılamak zordur. Parti, bunların kurulmasına ancak devrimci dalga sönmeye başladığında başlamıştı ve bunlar kısa zamanda parçalandılar. Bununla birlikte, bu yüzlerin esasen imparatorluk ordusundaki bölük yapısını (ki kitleler bu yapıyı savaş tecrübesi nedeniyle tanıyorlardı) kopya etmesi ve bunun da ötesinde Proleter Yüzlerin 1923 yılı süresince (ve hatta daha önce) yaygın popülerlik kazanması gözönüne alınırsa, bu yüzler halinde örgütlenmenin Almanya'nın koşullarına en uygun biçimde olduğu kabul edilebilir.

Gerilla hareketi, Rusya'daki iç savaş sırasında, genellikle düzenli ordunun daha küçük birimleriyle aynı biçimde örgütlendi: kıta, takım, bölük, tabur, süvari ve piyade alayları. Bu nedenle Kızıl Ordu'nun önden ve gerillaların arkadan saldırısı bütünleşerek düşmanı mevzilerinden sürdüğünde, gerilla müfrezeleri ya Kızıl Ordu birimleriyle birleştiler, ya da, genellikle olduğu gibi, Kızıl Ordu'nun bağımsız birimleri olarak varlıklarını sürdürdüler bu bağımsız birimler, komuta eden subaylarını ve malzemelerini Kızıl Ordu'nun genel yedeğin-

den alıyordu ve yüksek komuta kademesinin emrinde savaşıyordu.

Çeşitli ülkelerdeki gerilla hareketinin yapısıyla ilgili olarak yukarda verilen örnekler, esas itibariyle, düzenli ordunun temel birimleriyle aynı ilkelerin geçerli olduğunu göstermektedir *ancak her ülkenin özgül koşullarını, gerilla hareketinin her dönemdeki amaçlarını, elde bulunan (ya da mücadele sürecinde elde edilebilecek) silahları ve nihayet gizliliği korumak ihtiyacını hesaba katmak da zorunludur*. Eğer tüm bu koşullara uyulursa, gerilla müfrezelerinin özgül bir yapısına ulaşırız: başlangıç döneminde, küçük, az çok komplocu, köy köy oluşturulmuş ve komutanlar aracılığıyla komün ve mıntıka komitelerine ve bunların köylerdeki temsilcilerine bağlanmış beş, sekiz ya da on kişilik gruplar. Hareket, fakir köylülerin mücadelesinin keskinleşmesi nedeniyle geliştikçe, bu küçük gruplar daha büyük müfrezeler (kıta, *druzhiny,* tabur) oluşturmak üzere birleşirler. Ve bunlar da daha küçük birimler oluşturmak üzere birleşebilirler.

Küçük gerilla müfrezelerinin daha büyük birimler oluşturmak için birleştiği bu süreçte askerlik biliminin, hiç bir önderin komutasında dört ya da beşten fazla birimin bulunmaması gerektiği yolundaki yerleşmiş ilkesini gözetmek gereklidir; çünkü komutasında daha çok sayıda birimin bulunması, önderlik görevini çok daha zorlaştıracaktır ve nihai sonuç olumsuz yönde etkilenecektir. Bu ilkeye gerilla müfrezeleri söz konusu olduğu zaman daha sıkı sarılmalıyız, çünkü özgül karakteri ve gerillaların içinde iyi önderlerin kaçınılmaz olarak yokluğu, önderlik sorununu her zaman onlar için en zor sorun haline getirir.

Müfrezelerin oluşumu, askeri eğitimleri, komün, mıntıka, eyalet ya da tüm ülke çapındaki eylemleri, doğal olarak Komünist Partisi'nin uygun bir komitesine bağlı askeri komisyonun sorumluluğundadır, çünkü Partinin askeri çalışması bu komisyonların görevidir. Köylülük içinde çalışmada uzmanlaşmış yoldaşlar bu komisyonlara dahil edilmelidir. Mıntıka ve komün komisyonları her köy ya da köy grubundaki köylüler için-

de kendi askeri temsilcilerini kesinlikle bulundurmalıdır. Bu temsilcilerin görevi; köylü müfrezelerinin oluşmasını ve askeri eğitimlerini, alt-düzey gerilla birimlerinin ve diğer köylü örgütlerinin bulunduğu bölgelerde bu örgütlerin ayrı ayrı önderleri (komutanları) aracılığıyla yönetmektir.

Gerillaların askeri eylemler için eğitilmesi ve herşeyden önce silah kullanmanın öğretilmesi örgütleyicilerin ve önderlerin en baş görevlerinden biri olmalıdır. Bu görev, herşeyden önce, köylülerin savaş sanatını düzenli ordu içinde öğrenme imkanının olmadığı ülkelerde (yani profesyonel ordusu olan ya da silah kullanmanın sınırlandırıldığı ülkelerde; son dünya savaşına ya da diğer savaşlara katılmamış ülkelerde) önem kazanır. Gerillalara sadece o an ellerinde bulunan silahları kullanmayı öğretmek yeterli değildir; daha sonra düşmanın elinden alabilecekleri silahları da kullanmayı öğrenmelidirler. Burada püf noktası, her gerillanın tüfekle iyi atış yapmayı, çeşitli tiplerdeki tabancaları kullanmayı, el bombası atmayı ve göğüs göğüse döğüşlerde (mızrak, kılıç, vs.) başarılı olmayı öğrenmesi gerektiğidir.

Her birimin yeterli sayıda, iyi yetişmiş keşifçilere, makinalı tüfekçilere, kuryelere, mühendislere ve hemşirelere sahip olması da büyük önem taşır. Bu uzmanlardan yeterli sayıda yetiştirilmesinden gerilla müfrezelerinin önderliği sorumludur.

Yeni gerilla örgütlerini başlangıçta silahlandırmak için gerekli olan silahlar nasıl sağlanır? Bu kızıl muhafızları silahlandırmak kadar zor bir sorundur. Tüm zorluklara rağmen, gene de silahların sağlanması için mücadele etmeye yetecek derecede çözüm bulunabilir. Genelde, daha sonra kullanılmak üzere silah stoku yapmanın hiçbir zaman mümkün olmadığı bilinmelidir. Ele ne geçerse onu kullanmak gereklidir: köylülerin normalde bulundurabilecekleri silahlar (av tüfekleri, tabancalar, baltalar, demir çubuklar, vs.) artı el bombaları ve bombalar, mızraklar, kılıçlar, vs. Bazı durumlarda ateşli silahlar satın almak mümkün olabilir. Ancak gerillaların silahlandırılmasının ana kaynağı silah de-

polarına yapılan baskınlar, polisin ve asker gruplarının silahsızlandırılmasıdır ki, bunlar başlangıçta elde bulunan ilkel silahlarla gerçekleştirilir. Silah ve cephane yedeklerinin çoğaltılmasının her ciddi gerilla hareketinin sürekli ve önemli bir görevi olduğu hiçbir zaman akıldan çıkarılmamalıdır.

Rusya, Çin ve diğer ülkelerdeki gerilla hareketinin tarihi, otorite ve orduyla mücadeleye, başlangıçta ellerinde baltalar, demir çubuklar, tırmıklar, tırpanlar ya da basit sopalardan başka birşey olmadan giren müfrezelerin, daha sonra mücadele sürecinde ihtiyaç duydukları tüm modern silahları (gerekli cephaneleriyle birlikte, tüfekleri, makinalı tüfekleri, topları, vs.) ele geçirdiğini göstermektedir.

Gerilla mücadelesi, şehirdeki kızıl muhafız eylemleri gibi, askerlik biliminin ve askeri taktiklerin temel ilkelerine uygun olarak sürdürülmelidir. Bununla birlikte her an, müfrezenin eylemini sürdürdüğü dönemin ve koşulların özgül niteliklerini hesaba katmak gereklidir.

Gerilla müfrezesi, şehirdeki savaş örgütleri gibi, ancak üyelerinin her biri ve özellikle önderleri tüm enerjilerini ortaya koyduğunda; eylemleri hazırlarken 'zaman' unsuru kesinlikle gözetildiğinde; eylem planları önceden dikkatle yapıldığında; her özgül görev için tayin edilmiş kuvvetler varolan koşullara uygun olarak yerlerine yerleştirildiğinde; düşmanın ve yörenin durumu titizlikle incelendiğinde; sürpriz saldırı ilkesi gözetildiğinde, vs. başarma şansına sahip olabilir. Silah kıtlığı, büyük birimlerin yokluğu (kuvvetlerin dağılması), tüm bir eyaleti ya da hatta tüm bir mıntıkayı kapsayacak iyi bir komuta sisteminin kurulma zorluğu, bu zayıflıklar, sürpriz saldırıların avantajları, gerilla eyleminin cüret ve kararlılığıyla telafi edilmelidir ve edilebiir.

Bu fikirleri doğrulamak için Rusya'daki kızıl gerillaların tarihinin önümüze serdiği sayısız örnekten birini ele alalım.

Beyaz muhafızlar 1918 Temmuz'unun sonunda Salmıntıkası Sovyetini kuşatmıştı. Platovskaya köyü, yüz adet subay ve iki yüz adet zorla askere alınmış kalmuk-

tan oluşan, Gnilorybov müfrezesi tarafından işgal edilmişti. Bolşeviklere sempati duyan köylüleri vurmaya başladılar. *Budenny,* küçük Kuzorino köyünde dört kişilik bir grup oluşturdu ve tutsakları serbest bırakmak için Platovskaya'ya saldırmaya karar verdi. Bu grup, Haziran'ın 27'sini 28'ine bağlayan gece, cesur bir saldırıyla tutsakları serbest bıraktılar, şaşkın kalmukları silahsızlandırdılar ve serbest kalan tutsakları hemen silahlandırdılar. Subay bölüğü, göğüs göğüse verilen şiddetli bir savaştan sonra, aşağıdaki ganimetleri Budenny'e bırakarak geri çekildi: 2 top 4 makineli tüfek, 300 tüfek, 60.000 atımlık cephane ve tüm koşum takımlarıyla birlikte 150 at.*

Gerilla müfrezeleri az çok güçlü bir köylü ordusu biçiminde örgütlenmedikleri sürece, düzenli orduya karşı meydan savaşlarında, ya da açık arazide ciddi bir mücadele veremezler. Bu nedenle, bu müfrezeler düzenli birliklerin saldırısına uğradığında yapacakları en iyi iş kendilerini düzenli bir birlikmişcesine savunmak yerine, *savaştan kaçınmak* olacaktır. Çünkü gerillalar, göreceli zayıflıkları gözönüne alındığında savunma eyleminda başarılı olmayı umamazlar. *Gerillaların gücü savunma eyleminde değil, cesur ve ani saldırı eylemlerindedir. Gerilla savaşçıları savunma eylemi için askeri açıdan yeterli derecede kuvvetli değildir. Gerillalar her zaman ve her yerde manevra yapma, yer değiştirme eğiliminde olmalıdır; düşmana en umulmayan yerden ve zamanda, ani ve beklenmeyen darbeler indirmelidir ve eğer o yerdeki ve zamandaki kuvvet dengesi ve koşullar kendi lehine değilse, başka bir yerdeki düşmana sürpriz yapmak için, kısa zamanda geri çekilmeli ve tayin edici bir karşılaşmadan kaçınılmalıdır.*

Gerilla müfrezelerinin komutanları, kentlere, büyük birliklere, vs. düzenlenecek büyük-çaplı saldırılarda, *darbenin indirileceği esas yön*ün seçimi sorununa büyük dikkat göstermelidirler. Her noktada eşit kuvvetle

---

* **Don'da Proleter Devrimi,** Derleme No: 1, Moskova, 1922.

darbe indirme girişimi, elde bulunan kuvvetleri dağıtmak anlamına gelir. Komutanlar tüm çaba ve dikkatlerini, hızlı ve tayin edici bir başarı kazanabilecekleri ana saldırı hattı üzerinde yoğunlaştırmalıdır ve az sayıda kaynak ve insanı yalnızca ikincil görevler için geride tutmalıdır. Ayrıca, şu ya da bu hedefin şaşırtmaca yoluyla ele geçirilmesini hedefleyen *çok sayıda müfrezenin* bileşik eylemin örgütlenmesinde, 'zaman' unsurunun büyük önemi akılda tutulmalıdır. Bu iki taktik ilkenin gözetilmemesi sık sık başarısızlığa ve hatta saldırı birimlerinin yok edilmesine yol açabilir.

Komuta birliği de bu bileşik eylemlerde büyük rol oynar. İyi önderliğin yokluğuna ya da çok sayıda önderliğin varlığına (her müfrezenin kendi başına çalıştığı duruma) müsade edilemez. Eylem planı kollektif olarak hazırlanmalı ve savaş sırasında eyleme katılan birimler tüm emirlerini tek bir kollektif önderlikten almalıdır. Bu, bileşik eylemlerin başarıya ulaşma umudu olabilmesi için hayati koşuldur.

Gerilla eylemlerinde birleşik komuta ihtiyacı, gerilla savaşı —hatta genelde tüm savaş— taktiklerinin herkesçe bilinen bir veçhesidir. Bununla birlikte, geçmişteki *gerilla savaşlarının*, özellikle Çin'deki savaşların tecrübesi, bu temel gerçeğin her zaman gözetilmediği ve pratiğe konmadığını göstermektedir. Bu tecrübeler içinde çok sayıda gerilla müfrezenın ortak bir hedefe, birleşik bir komuta yokluğunda saldırıya geçerek kuvvetlerini böldüklerini ve bu nedenle yenildiklerini gösteren vakalar vardır.

Dikkatli bir ön inceleme olmaksızın hiçbir eyleme girişilmemelidir. Düşman hakkında, konumu hakkında, zayıf ve kuvvetli noktalar hakkında, arazi, yollar, ulaşım araçları, nüfus, vs. hakkında kesin bilgi edinilmelidir. Bu bilgiler keşif kolları tarafından elde edilmeli ve eylem planının temelini oluşturmalıdır. Düşman hakkında sürekli bir istihbarat akışı gerilla savaşının temel bir gereğidir. Gerillalar, her eylemden önce, hedeflerini, küçük ayrıntılara da dikkat ederek, özel bir incelemeden geçirmelidir.

Ho Chi Minh

Bulgaristan İşçi Partisi (Komünistler)'nin Tarihsel Misyonu

26 Şubat 1946'da BİP (K) Sofya Mahalli konferansında sunulan konuşma.

Partimiz, işçi sınıfının, emekçi halkın, Marksistlerin, komünistlerin partisi olduğuna göre, diğer birçok siyasi partilerden tamamen farklıdır. Varlıkları geçici olan partiler vardır; geçici hedeflerin kazanılması ve geçici görevlerin yerine getirilmesi amacı ile kurulurlar, bu hedefler ve görevler yerine getirilince politika sahnesini terk eder, ortadan kalkarlar. Partimiz bu türden bir parti değildir, denebilir ki *o tarihsel bir partidir.* Kavga içinde doğmuş, kavga içinde yaratılmış, kendi kendini geliştirmiş ve kavga içinde durmaksızın büyümüştür. Kuruluşundan bugüne kadar, Partimiz, gerek yasal olarak, gerekse de yasa dışı ve gizlilik içinde 50 yıldır varlığını sürdürmektedir. Neye mal olursa olsun, prensip olarak siyasi partilere gerek kalmayacağı bir zamana kadar var olmalıdır ve var olacaktır da. Bu dönem boyunca, Parti, sosyal gelişmenin farklı gelişme düzeylerinin dayattığı görevleri yerine getirebilmelidir.

İşte, tam da bunun için, Partimizin böyle bir niteliği ve yerine getirmesi zorunlu tarihsel görevleri olduğu için, diğer geçici siyasi partilerden, gerek iç işleyişi, disiplini, gerekse de ideolojik ve politik düzeyi açısından kendini ayırdetmek zorundadır. Ayrıca, Partimiz bildiğiniz gibi, 9 Eylül'den sonra, ülkemiz ölçeğine göre çok büyük boyutlarda, bir kitle partisi derecesinde büyümüştür. Bir sürü yeni unsur saflarında toplanmıştır: işçiler, köylüler, zanaatkarlar, aydınlar, bilim ve sanat çevrelerinden insanlar. Partimiz halkın içinden gelmiş bir sürü dürüst, fadekar unsuru içine almıştır. Diğer taraftan inkar edemezsiniz ki, bugün, yönetici parti olarak, 9 Ey-

lül'den önceki dönem boyunca sahip olamadığımız bir cazibe gücüne sahibiz. Bu tarihe kadar, partiye, saflarımıza, sadece fedakarlığa hazır olanlar, maddi çıkarlarından, rahatlarından, hatta hayatlarından vazgeçmeye hazır olanlar katılıyordu. 9 Eylül'den sonra, bir komünist partisinde tesadüfi olarak görülen yabancı unsurlar, partiye katıldılar. Bazıları geçmişlerindeki çalışmaları ile ilgili, birtakım muhtemel baş belalarından kurtulmak için, diğerleri, gerek kendileri gerekse de yakınları için daha iyi mevkiler elde etmek için ve çıkar sağlamak amacı ile Partiye katıldılar. Hatta bunlardan bazıları kendilerini «birinci sınıf komünistler» olarak belirtip en inançlı komünistlermiş gibi davrandılar. Partimizde 400.000 üye olduğundan, tasfiye edilmesi gereken yabancı, zararlı, partiyi rahatsız edici unsurlar olduğunu açık yüreklilikle açıklamalıyız.

Eğer, dediğim gibi, *tarihsel misyona sahip bir parti* olmak istiyorsak, Partimizde ikbal avcılarına, iş arayanlara yer olmayacaktır, siyasi iktidarı kendi kişisel çıkarlarına kullanan kişilere yer olmayacaktır. Partimizde bozulmaya, ona zarar verecek hareketlere göz yumulmamalıdır. Yoldaşlar, sertlik, acımasız sertlik göstermek gerekmektedir. Parti bundan bir şey kaybetmeyecek, aksine kazanacaktır. Partinin üye sayısı 450.000'i geçmemelidir, Bulgar halkının davası için 400.000'i de dürüst savaşçı olmalıdır. Vatan cephesinin davasına ve sosyalizme kendini adamış bu 400.000 savaşçı, arkalarından milyonlarca Bulgar kadın ve erkeğini sürükleyecektir.

İkinci olarak; Parti demir bir disipline, bilinçli ve özgürce kabul edilmiş bir disipline sahip olmalıdır. Fakat bu bize zafer yolunda önderlik eden Marksist bilime olduğu kadar, düşünce birliğimize, görevlerimizde ve amaçlarımızdaki birliğe dayalı *bir demir disiplindir*. Bizim için böyle bir düşünce birliği ve disiplin, Partinin tarihsel görevlerini başarabilmesi için kaçınılmaz olarak gereklidir. Bu, kişisel çıkarlar, arzular ve anlayışlar, partinin görev ve amaçlarının üzerine konulamaz demektir. Bize ait olan herşey, hangi mevkiden olursa olsun parti üyeleri, partinin çıkarlarına, halkı-

mızın çıkarlarına tabi olmalıdır. Bundan çıkacak sonuç şudur: Parti örgütümüzde, bir bütün olarak partimizde, gruplaşmalara, hiziplere ve genel olarak düşman ve anti-parti unsurlara yer olamaz. Bunlar nerede varsa oradan kökü ile birlikte acımasızca sökülüp atılmalıdır ve gerektiğinde ise partinin neşteri bunun için harekete geçmelidir. Partinin bağrında safları bozmaya çalışan, moral bozukluğu yayan, partiye düşman görüş ve etkilerin yayıcısı olan, benzer unsurlara karşı tavrımız müsamaha ve liberalizm olmamalıdır.

Yoldaşlar, eğer partiye yeni katılmış, teorimizi yeterince tanımayan, partinin ve Vatan Cephesinin genel çizgisini yeterince özümlememiş üyelerin, dışardan gelen yanıltmalara ve demagojilere kendini kaptırmaya eğilimli ve provokatörlerin, düşmanlarımızın kurbanı olabilecek üyelerin hiç de az olmadığını gözönüne aldığımızda, bunun ne kadar kaçınılmaz olduğu anlaşılır. Düşmanlar, partimize dışardan, cepheden saldıramazlar, çünkü partimiz sağlam granit temeller üzerinde yükselmektedir, fakat çeşitli sol sloganlar ve demagojik cümlelerin örtüsü altında, partimizin bazı üyelerini hataya sürüklemeyi, parti saflarında düzensizlik yaymayı, disiplinini ve ideolojik-politik bütünlüğünü içerden zayıflatmayı denerler. Parti içinde benzer unsurları dikkatle kollamak gerekir. Partinin örgütsel yapısını bozan, moralini zayıflatan benzer unsurlara karşı acımasız davranmak gereklidir. Bizim partimiz gibi militan bir partide, anarşistlerin, anarko-sendikalistlerin, anarko-komünistlerin ve benzer nitelikteki unsurların yeri olamaz ve olmayacaktır.

Fakat, birlik, disiplin ve partinin savaşkanlığı herşeyden önce iki önemli etkene bağlıdır: birinci etken *Partinin kadrolarıdır. İkincisi ise, partinin çizgisinin ve perspektiflerinin akıllıca kavranması:* nereye gidiyoruz, ne için mücadele ediyoruz, parti açısından ve halk açısından nereye ulaşacağız?

Parti kadroları söz konusu olduğunda, bizde sıksık «yaşlı» ve «genç» kadrolardan bahsedilir. Yaşlı ve genç! Bu tamamen hatalı bir ayırımdır. Partinin birçok kadro

kategorisi vardır. Denilebilir ki, herbiri genç ve yaşlıları da kapsayan dört temel kategori vardır.

Kategorilerden biri, 9 Eylül'den önce, bazıları 1923'den önce, bazıları bu tarihten beri 9 Eylül'e kadar sürekli olarak parti üyesi olan, aktif olarak çalışan, faşizme karşı mücadele eden 9 Eylül tarihi eserine katılan ve bu tarihten itibaren kesintisiz bir şekilde dürüstçe ve sadakatle parti davasına hizmet etmeye devam eden genç ve yaşlı parti üyelerinden oluşur. *Bu birinci kategoridir.*

Bir diğer kategori, yine aynı şekilde, 9 Eylül'e kadar —bazıları 1923'den beri, bazıları daha da eski— Partimizin aktif militanı olmayan, uzak kalmış, fakat Partiye şehirlerde, köylerde ve idari birimlerde, güçleri ve imkanları dahilinde yardım etmiş olanlardır. Bunlar dürüst, fedakar, fakat kahraman olmayan; Partizan müfrezelerine katılamayan; hapishanelerden ve temerküz kamplarından geçmemiş genç ve yaşlı üyelerden oluşur. Bunlar ayrı kalmış, fakat Partiye ve davasına samimiyetle bağlı, moral ve maddi yardımını aksatmamış, gizli, yasadışı yoldaşlarımızı saklamış, yaralılara yardım etmiş, vs. insanlardır. *Bu ikinci kategoridir.*

Yine parti kadrolarının özel bir kategorisi vardır. Faşist rejim sırasında 9 Eylül'e kadar Partiden uzaklaşmış, pasif bir tavır sürdürmüş, özel işleri ile uğraşmış (avukatlar, birçok ilkokul öğretmenleri ve memurlar) gençler ve yaşlılar. Bunlar partiye karşı düşman bir tavır takınmamışlar, düşman saflarına geçmemişler ve faşizme yardımcı olmamışlardır. *Bu Parti kadrolarının üçüncü kategorisidir.*

Nihayet, Partinin yeni kadroları vardır. Gençler ve belli bir yaştakiler. Bunlar 9 Eylül'den sonra, kapılar siyasi eyleme alabildiğine açıldığında, gökyüzü aydınlandığında ve tüm ülkede bir «hurra», sonsuz bir «hurra» duyulduğunda kabul edilmişlerdir. Demek ki bunlar; siyasi eylemlerine partide başlamış ve devlet aygıtında, kamu örgütlerinde, V.C.'nin komitelerinde yeni kadrolarla birlikte artacak olanlardır. *Bu parti kadrolarının dördüncü kategorisidir.*

Parti kadrolarının dört temel kategorisi bunlardır. Parti, tüm bu kadroları, gerek bizzat parti içinde olsun, gerek devlet aygıtında, kamu örgütlerinde, halkın içinde, heryerde, yeni Bulgaristan'ı, V.C.'nin Bulgaristan'ını inşa etmekteki eyleminde akılcı bir şekilde kullanacaktır. Ve işte bu sebepten dolayı bu 4 kategoriden kadroların unsurları, partinin yönetimini (merkez-mahalli yönetim) dikkatli gözleri önünde konmalıdır: geçirmekte olduğumuz bu dönemde bize düşen görev, bu dört kategoriye giren bütün kadroları bir bütün, genel bir parti kadrosu halinde birleştirme işini hızlandırmaktır; partimizin kaynaşmışlığı, disiplini ve savaşma yeteneği önemli derecede buna bağlı olacaktır.

Fakat, doğal olarak Parti, bu 4 kategoriden kadroların hepsine karşı aynı tavra sahip olamaz. Merkezin, departmanların ve kaza (mahalli) yönetimleri özellikle birinci kategoriden kişilerden oluşmalıdır. Gerçekte *birinci kategoriden kadrolar, genelde Parti kadrolarının ve bizzat Partinin belkemiğidir*. Bu kadrolar, en iyilerini, Partinin akılcı olarak yönetilmesinin ve kitlelerin iyi eğitilmesinin garantisini temsil etmektedir: Bundan sonra, 9 Eylül'e kadar aktif olmamış, fakat Partiye faşizme karşı mücadelesinde yardımcı olmuş, dürüst ve fedakar üyelerden meydana gelen ikinci kategori gelmektedir. Parti, 3. kategoriden kadrolara da yer ayırmadan edemez. Bunlar, Partiye yardım etmemiş olsalar da düşmanın safına geçmemişlerdir. Bu kategoriden üyelerin bir kısmı, uzun bir dönem, bazen 20 yıl, politik hayattan, Partiden ve mücadelelerinden uzak kalmışlardır. Bu kategorideki kadrolar, prensip olarak, politik ve ideolojik açıdan geri kalmışlardır. Bugün, hemen Parti yönetimine katılmak isteyemezler. Partinin çizgisini özümleme sürecine girmek, geçmişteki 20-10 yıl boyunca kayıp ettiklerini tekrar kazanmak, Parti yönetimine, Parti işlerine kesin olarak katılmayı talep etmek için diğerlerine yetişmek zorundadırlar. Bu kategorideki kadrolar, devlet aygıtında, politik örgütlerde, ulusal ekonomide çok faydalı olabilirler, olacaklardır da, fakat Parti yönetiminin gözetimi altında olduğu takdirde... Bilgileri aracılığıyla, avukatlar, doktorlar, mühendisler, pedagoglar,

kısaca, bu eğitim görmüş insanlar, bu kategoriden kadrolar, Partinin direktiflerini yerine getirdikleri, kategorik olarak parti disiplinine uydukları ve parti moralini muhafaza ettikleri ölçüde faydalı olacaklardır.

Bu kategoride, bugün bir takım eziklikler duyan yoldaşlar vardır. İçlerinden 1923 yılına kadar departman seviyesinde örgütlerin yönetiminde bulunmuş olanlar varken, yine bazıları 23 Eylül 1923'e kadar Merkez Komitesi üyesi, delege, belediye seviyesinde danışman idiler. Şimdi, serbest politik atmosfer koşullarında yeniden yüzeye çıkınca her şeye karşın Parti'nin yönetici mevkilerine getirilmeleri gerektiğini sanıyorlar ve Partinin, devletin, belediyenin, herhangi bir yönetim yerindeki, kendilerinden daha genç yoldaşların yönetimi altında, kendilerini oldukça rahatsız hissediyorlar. Gerek Parti örgütleri, gerekse de bizzat kendileri açısından söz konusu huzursuzluklar işte buradan kaynaklanmaktadır. Bu duruma bir son vermek gerekir. Bu yoldaşlar, Parti hayatında yönetici bir göreve gelemiyeceklerini, devlet hayatında ve toplumda çok mesuliyetli mevkileri işgal edemiyeceklerini anlamalı ve kolları sıvayarak Parti yönetimine, disiplinine uymalıdırlar .Diğer taraftan Parti, geçmişte tüm kaybettiklerini kazanmaları için bu yoldaşlara yardıma koşmalıdır. Ve şimdi bazı Parti yöneticilerinin 3. kategori kadrolara karşı çoğu zaman hatalı davranışlarının olduğunu söylemenin tam zamanıdır. Bu insanlar şöyle diyorlar: «Biz 9 Eylül'e kadar dövüştük, fedakarlıklarda bulunduk, halbuki bunlar, kendi işleri ile uğraştılar, üzüm yetiştirip sükunet içinde yaşadılar, kendilerini hiç göstermediler, postları için korkudan titrediler, şimdi Parti örgütünün büyük yöneticileri olmak istiyorlar... Böyle şeyler nasıl hoş karşılanabilir?...» Böyle bir davranış Partinin çıkarına değildir. Böyle bir etkinliğe son vermek gerekir. Aksine bu kadroların bilgi ve kapasitelerinin partinin ve V.C.'nin davası için %100 verimli bir şekilde istihdam edilmesi kaçınılmaz bir zorunluluktur.

Dördüncü kategoriden, yani Partiye 9 Eylül'den sonra giren kadrolara gelince, Partinin 9 Eylül'den ön-

ce kazandığı deneyimi özümlemeye, tarihinin temel derslerini öğrenmeye, ideolojik ve politik seviyeyi yükseltmeye büyük önem vermeye çalışmalıdırlar.

Partinin tüm kadroları, benden başlayarak en son üyelerine kadar *yönetmeyi öğrenmek zorundadırlar*. Bugüne kadar bir iktidar partisi olmamıştık, hep muhalefette idik. Eleştirdik, savaştık ama, 1923'e kadar geçici olarak yönettiğimiz belediyeler dışında hiç devlet idare etmedik. Gerçekte 9 Eylülden sonra bir hükümet partisi olarak deney kazanacağız. Bu deneyin bizim için hayati önemi vardır. Parti kadroları bulundukları yerlerde kendi kendilerini eğitmek zorundadırlar. Biz hepimiz, yönetmeyi, inşa etmeyi, Vatan Cephesindeki müttefiklerimizle birlikte inşa etmeyi, onlarla birlikte el birliği ile çalışmayı öğrenmek zorundayız. Müttefiklerimizle aramızda, bize en iyi uzmanlar kazandıracak bir rekabet olmalıdır; kadrolarımız en önemli yerleri tutmalı, kendilerine gösterilen güvene layık olmalıdırlar. Bunu başarabilmek için emek, bilinç ve yönetim bilgisi kaçınılmaz bir gerekliliktir. Tembelliğe kendinden memnun olmaya, yapılanları yeterli görme sekterliğine yer yoktur. Kazandığımız başarılardan sonra gevşememeli, kendimizi geliştirmek için bıkıp usanmadan çalışmalıyız. Eğer komünist, bir mühendis ise daha çok inceleme yapmalı; eğer yönetici ise yeteneklerinin derecesini yükseltmeli; öğretmen ise daha çok öğretmek için çalışmalı; eğer bir parti görevlisi ise daha da çok çaba göstermelidir. Çalıştığımız heryerde, işgal ettiğimiz mevki ne olursa olsun, durup dinlenmeksizin kendimizi eğitmeye çalışmalıyız. Çünkü devlet yönetme ve yeni Demokratik Bulgaristan'ı inşa etme bilimi olmadan, vatanımıza ve halkımız için ilerlemeyi ve aydınlık gelecekleri garanti edemeyiz.

Kadroların, eğitimlerini ve oluşumlarını kapsayan konuların, konferansta dikkatlice incelenmiş olduğuna kâni bulunuyorum, fakat altını çizmek istiyorum ki, bizde, partinin bağrında Marksist-Leninist eğitimimizden çok fazla konuşulduğu halde, pratikte gösterilen çabalar oldukça zayıf kalmaktadır. Bu sözkonusu eğitim, eğitici ve öğretici pratik eyleme, pratik yaratıcı eyleme,

parti içindeki ve dışındaki çalışmaya dolaysız bir şekilde bağlanmalıdır. Teoriyi pratikten, teorik eğitimi, pratik eylemden ayırmak zararlıdır. Yürütmekte olduğumuz pratik çalışma ile teorik eğitim arasında ahenkli bir bağlantı olmalıdır. Daha şimdiden, bilginin doruğuna ulaştığımızı sanmamak gerekir. Herkes çalıştığı alanda, daha fazla bilgi sahibi olmanın gerektiğini iyi bilmelidir. Herzaman daha fazla ve daha çok şeyi bilmek zorundayız. *9 Eylül'den önce, düşmana karşı verdiğimiz mücadelede olduğu gibi (hapishanelerde, temerküz kamplarında ve partizan müfrezelerinde) kendimizi bir çalışma süreci içinde eğitmeliyiz. Bugün kendimizi inşa çalışmasında, yaratıcı çalışmada eğitmek zorundayız.*

Genel çizgimizin ve politikamızın doğru kavranması, parti birliğinin savaşkanlığının ve disiplininin dayandığı ikinci etkendir.

Sık sık, Vatan Cephesinin temel gücü olan partimizin, sıradan bir demokratik partiye dönüştüğünü, sosyalizmi inkar ettiğini, Vatan Cephesi'nin programının gerçekleşmesi için çalışma ve mücadele verme ile sosyalizm mücadelesi arasında çelişki olduğunu söyleyen sesler (genelde provakatif seslerdir, ama politik açıdan yeterince olgunlaşmamış bazı yoldaşlarımızı etkilemektedir) duyulmaktadır. Buna bir son vermek gerekir. Bu temel konuda tereddüte düşen yoldaşlar, Parti için, Vatan Cephesi'nin genelde halkçı davası için, yeterince güçlü, hevesli ve enerjik bir çalışma yürütemezler.

Sosyal gelişmenin bu durağında, yani Vatan Cephesi dönemi boyunca, politikamız nedir? Bu politika şöyle özetlenebilir: Bu, bir işçi sınıfı partisi, emekçi halkın partisi olan partimiz açısından halkımıza sosyalizmin yolunu açacak olan Vatan Cephesi programının bu güncel durumda ve gelecekte sonuna kadar gerçekleştirilmesidir. Son tahlilde tüm halkların geleceğinin sosyalizmde yattığı herkesçe bilinen birşeydir. Fakat sosyalizm mücadelesinin konjonktürü bugün 1917-18'de Ekim devriminin patlak verdiği çarlık Rusya'sından çok farklıdır. Bildiğiniz gibi o günden bu yana 30 yıl geçmiş ve Sovyetler Birliği dünya çapında güçlü bir Sosyalist dev-

lete dönüşmüştür. Bu sosyalist ülke, ulusal savunma savaşında, bunu büyük bir canlılıkla kanıtlamış ,dünya ve Avrupa'nın kurtarılmasında, faşizme karşı kazanılan zaferde en önemli rolü oynamıştır. İşte bu savaştır ki, sosyalist sistemin gücünü ve üstünlüğünü çarpıcı bir şekilde kanıtlamıştır. Uluslararası gelişmelerde büyük bir etkiye sahip olmuştur ve bu etkiyi sürdürmektedir. Savaşın sonucunda ve Sovyetler Birliğinin büyük başarısının etkisi altında ,birçok ülkede köklü demokratik değişiklikler gerçekleşmiştir. Bunların içinden bazılarını, Yugoslavya'yı, Çekoslovakya'yı, Polonya'yı, Macaristan'ı, Romanya'yı, Fillandiya'yı ve Bulgaristan'ı sayabiliriz.

Çağdışı, gerici rejimlere, büyük spekülatör sermayenin, kartellerin, konsorsiyumların rejimlerine, emperyalizme karşı ilerleme yolunda gerçekleştirilen bu gelişme, bu demokratik değişiklikler, görüyoruz ki sömürgelerde olduğu kadar bağımlı ülkelerde de (Endonezya, Hindistan ve Dünyanın başka bölgelerinde) aynı şekilde etkisini göstermektedir. Diğer taraftan, Sovyetler Birliği gibi büyük bir sosyalist devletin varlığı ve savaştan sonra kendini gösteren tarihsel demokratik dönüşümler, birçok ülkeye, sosyalizmin gerçekleştirilmesini olduğu kadar, işçi sınıfının köylülerle, zanaatkârlarla, aydınlarla ve ilerici tabakalarla birliği problemini dayatmaktadır. Aynı şekilde, ülkemizde, Bulgaristan'da da birgün, bugünkü sosyal sistemden bir yenisine, sosyalist sisteme geçme söz konusu olacaktır. O zaman halka dayanan komünistler, yeni sosyalist toplumu, köylülerle, zanaatkârlarla ve aydınlarla birlikte tüm halkın tarihsel bir eseri olarak kuracaklardır.

Bu sosyal gelişmenin ilerleyişi, yoldaşlar, biraz yavaş gelebilir. Fakat bu yol sadece mümkün ve gerçek değil, aynı zamanda, hiç şüphesiz halklar için daha az acılıdır. İşte bunun için, biz komünistler, açıkça ve açıklamaktan hiç rahatsız olmadan belirtiyoruz ki, günümüz koşullarında ,sosyalizme giden bu yolu tercih ediyoruz. Çünkü bu gerçek (reel) ve daha az acılıdır. Açıktır ki, küçük ve büyük bütün halklar eninde sonun-

da sosyalizm yoluna gireceklerdir, çünkü sosyalizm tüm halklar için tarihsel bir zorunluluktur.

Hareket edilmesi gereken nokta ve Marksist olarak bilmemiz gereken şudur: Her halk sosyalizme, aynı, tek tip yoldan ve tamamen sovyetik yoldan da değil ama tarihsel, ulusal, sosyal ve kültürel koşullarına göre kendi özgün yolundan geçecektir. Bizim Vatan Cephesi politikamızla, bunun poragramının gerçekleşmesi için tüm ilerici ve demokratik güçleri cephenin bağrında toplamak amacı ile sürdürdüğümüz mücadele ile sosyalizm için mücadele arasında bir çelişki olduğunu söyleyen kimse biraz olsun Marksist değildir, bir provokatördür. Sosyal gelişmenin her durağı halka bir önemli ve merkezi görev dayatır. Vatan Cephesi döneminde önemli ve merkezi görev, Vatan Cephesi *Programının gerçekleştirilmesi, tarihsel 9 Eylül'ün amacının, zaferinin sağlanması, Bulgar halk demokrasisinin halkımızın devlet, sosyal, ekonomik ve kültürel hayatında garanti altına alınmasıdır.* İşte bu yüzdendir ki sosyalizm çıkarına laf etmenin yanı sıra, bundan bağımsız olarak, bu büyük ulusal görevi getirmek için Vatan Cephesi saflarında çalışmayan ve mücadele etmeyenler sosyalizmin düşmanlarının, gerici çevrelerin değirmenine su taşımaktadırlar.

Yoldaşlar, size birkaç kelime daha söylemek istiyorum. Komünistler ve parti üyeleri olarak kararlı ve her açıdan Lenin'in sadık ve iyi öğrencileri olmak zorundayız. Hiç durmaksızın kendi kendimizi eğitmeli, halkımızı ve ülkemizi ilgilendiren sorunları ve görevleri, klişeci bir şekilde değil, fakat sosyal çevremizin somut gerçeklerinden, sosyal güçlerin karşılıklı ilişkilerinden, halkımızın haleti ruhiyesinden, istek ve ihtiyaçlarından hareketle çözmeliyiz. Bulgar halkının tüm sömürülerden, felaketlerden ve mutsuzluklardan kurtulma davasında, kendi pratik zekamıza, yaratıcı gücümüze güvenerek çalışmalıyız. Düşünmek ve kendini eğitmek ve akılcı ve becerikli bir şekilde, halkımızın hayati çıkarlarının her belirli anda bize dayattığına uygun olarak hareket etmeliyiz. Şehirde olduğu gibi, köyde ve kasabada, idari aygıtta, fabrikada, atölyede, madende, okulda ve heryer-

de tavrımız bu olmalıdır. *Sorunları ve görevleri somut bir şekilde koymayı ve Marksist, bolşevik bir yöntemle çözmeyi öğrenmek gereklidir.* Sağduyu sahibi ve doğuştan zeki köylümüz, topraklarına ne ekmesi gerektiği üzerinde dikkatle durur, çünkü önceden görme yeteneği ile ne biçeceğini önceden bilir. O fantazi olmaya çalışmaz, realisttir. Kendimizi halkımızın pratik deneyiminden faydalanarak yeterince eğitmiyoruz. Çoğu yoldaşlarımız parti çalışmalarında böyle bir öngörüşlülükle hareket etmiyorlar; muazzam ve karmaşık planları unutuyorlar, fantazilerle ve boş fikirlerle uğraşıyorlar. Ve işte köylüler şöyle demekte çok haklıdırlar: «Lafları bırakalım, bize iş lazım; okul, köprü yapalım; yolları açalım; hayvanlar için gerekli yemi sağlayalım; bizim kültüre, eğitime, sinemalara, tiyatrolara ihtiyacımız var, vb..).

Birçok yerde parti yöneticileri, parti üyelerine ve halka karşı yoldaşlık anlayışı, sabır göstereceğine, onları aydınlatacağına, eğiteceğine ve öğretici olacağına ve buna karşılık kendisini de eğiteceğine; emir vermeyi tercih ediyorlar.

Bir konferans hazırlamışsınız, buraya katılanlara bir bakınız, bunları iyi değerlendiriniz ve yetenekli olanları iyi tesbit ediniz. Deney göstermiştir ki, daha yetenekli parti üyeleri prensip olarak alçak gönüllüdür veya daha alçak gönüllüdürler; açıkta dururlar, kendilerini göstermezler ve genellikle gevezeler, ağzı laf yapanlar hep ön sıralara çıkmaya çalışırlar. Böyle mütevazi ve yetenekli yoldaşları, Diyojen'in fenerle adam aradığı gibi arayınız. Her yeni militanı bulup yetenekli olanlara yardım ediniz, onların önündeki yolu açınız. Bazı dürüst ve fedakar genç unsurlar, daha iyi eğitim görmüş yoldaşların konferans hazırladıklarını görünce şöyle düşünüyorlar «Ben hiçbir zaman onlar gibi olamayacağım». Onlar sağduyu sahibi, yetenekli ve sağlam karakterli örgütçülerdir, böylece kendilerini göstermeden köşede kalıyorlar. Size söylemeliyim ki, halk arasında ve partimizde bir sürü yetenekli kadro vardır. Bu tip kadroların ayırdedilebilmesi ve gelişmelerine yardım-

cı olunabilmesi için tedbir almak gereklidir. Unutmayalım ki, *Stalin yoldaşın defalarca belirtmiş olduğu gibi, tüm bir eserin başarısını kadrolar sağlar.*

Nihayet, Bulgar komünistleri olarak, Partimizin olduğu kadar parti yöneticilerimizin de her bakımdan örnek olması için çaba göstermeliyiz. Müttefiklerimizle —Tarım Birliği, siyasi Zveno çevresi, Sosyal Demokrat Parti ve Radikal Parti üyeleri ile— ortak dava için yoldaşça çalışmayı bilmeliyiz. Vatan Cephesi'nin büyük halk hareketinde en önde olmayı bilmeliyiz. Unutmayınız ki insanlar her zaman arzuladıklarını değil, içinde bulundukları durumun kendilerine dayattıklarını yaparlar. Bulgaristan'da çalışarak ve mücadele ederek Vatan Cephesi çapında tüm müttefiklerimize ve bugün tereddüte düşen unsurlara, Vatan Cephesi'nin tarihsel davasına hizmet etme imkanı bulacakları bir kararlılık yaratalım.

G. Dimitrof
Seçme Eserler
Cilt : 2 s: 359
SOFYA

Rabotnischesko delo
Sayı : 46
2 Mart 1946'da yayınlandı

Parti Bileşimini İyileştirme Tedbirleri

Partinin ve onun yönetici organının güçlendirilmesi, rapor dönemi içinde (iki rapor arasında -Ç) herşeyden önce şu iki doğrultuda sürdürüldü. Parti bileşiminin düzenlenmesi, güvenilmez olanların uzaklaştırılması, iyi olanların seçilmesi doğrultusunda; ve çok büyük örgütlerin bölümlere ayrılması ve küçültülmesi, yönetici organın, alt örgütlerin somut, canlı çalışmalarını bir araya getirmesi doğrultusunda.

XVII. Parti toplantısına 1.874.488 parti üyesi katıldı. Bu rakam, geçmiş XVI. Parti toplantısına katılan üye sayısıyla karşılaştırıldığında, XVI. Parti toplantısından XVII.'ye kadar geçen zaman içinde 600.000 yeni üyenin partiye katılmış olduğu anlaşılıyor. 1930-33 arasında varolan koşullar altında böylesi bir kitle akımının, partinin üye durumunun sağlıksız ve istenmeyen bir genişlemesi anlamına geldiğini parti çok iyi biliyordu. Parti, saflarında yalnızca samimi ve sadık insanların değil, tesadüfi unsurların, parti sancağını kendi kişisel amaçları için kullanmaya eğilimli olan kariyeristlerin de girdiğini biliyordu. Parti, gücünü oluşturmanın yalnızca üyelerinin sayıca çokluğu olmayıp, herşeyden önce onların nitelikleri olduğunu çok iyi biliyordu. Buna bağlı olarak, parti bileşiminin düzenlenmesi sorunu ortaya çıktı. Üyeleri ve adayları kapsayan 1933'te başlanmış olan partinin arındırılmasına devam edilmesine karar verildi ve bu 1935 Mayıs'ına kadar sürdürüldü. Bundan sonra partiye yeni üyelerin alınmasının durdurulmasına karar verildi. Bu, 1936 Eylül'üne kadar sürdü. Partiye yeni üye alma işlemi, ilk olarak 1936 Kasım ayında tekrar serbest bırakıldı. Yoldaş Kirow'ın alçakça katlin-

den sonra —ki bu, parti içinde kötü unsurların hiç de az olmadığını gösteriyordu—, parti dökümanlarının gözden geçirilmesi ve değiştirilmesinin ele alınmasına karar verildi ve bütün bunlar, 1936 Eylül'ünde sona erdi. Ancak bundan sonradır ki, partiye yeni üye ve adayların alınması serbest bırakıldı. Tüm bu tedbirler parti saflarının tesadüfi, pasif ve kariyerist ve doğrudan düşman olan unsurlardan temizlenmesini ve aynı zamanda en kararlı, en sadık insanların seçilmesini sağladı. Tasfiyenin ciddi hatalar olmadan gerçekleştirildiği iddia edilemez. Ne yazık ki, kabul edilenlerden daha fazla hata yapılmıştır. Hiç şüphesiz, artık kitle halinde bir tasfiyeyi tekrarlamaya ihtiyacımız olmayacaktır. Ama 1933-1936 yılları arasında yapılan arınma, zorunluydu ve özünde olumlu sonuçlar verdi. Şimdiki XVIII. Parti toplantısına yaklaşık 1.600.000 parti üyesi katılmıştır, yani XVII. parti toplantısından 270.000 üye geride bulunuyoruz. Bu, o kadar kötü bir durum değildir. Tam aksine, partinin ihanetten temizlenme konusunda sağlam oluşu bakımından, bu iyidir. Şimdi partimiz, üye sayısı açısından biraz daha küçüktür, fakat onların niteliği açısından daha iyi durumdadır.

Bu, büyük bir kazanımdır. Partinin gündelik yönetiminin, alt örgütlerin çalışmasını birleştirmesi anlamında, onların daha ileri derecede somutlaştırılması anlamında düzeltilmesine gelince; parti, bu konuda çok büyük örgütlerin bölümlere ayrılmasının, küçültülmesinin, parti organının bu örgütleri yönetmesini kolaylaştırmak ve bizzat yönetimin kendisini somut, canlı ve operativ olarak şekillendirmek için en iyi yol olduğuna karar verdi. Bu bölümlere ayırma, gerek halk komiserliği doğrultusunda, gerekse bölgesel yönetim örgütü doğrultusunda, yani birleşik cumhuriyetler, özerk bölgeler, ulusal bölgeler, kırsal ve şehirsel alanlar, vb. doğrultusunda uygulandı. Bu tedbirler sayesinde bugün, 7 Birleşik Cumhuriyet yerine 11 Cumhuriyete, SSCB'nin 14 Halk komiserliği yerine 34 Halk komiserliğine, 70 özerk bölge ve ulusal bölge yerine 110 özerk bölge ve ulusal bölge, 2559 şehirsel ve kırsal alan yerine 3815 şehirsel ve kırsal alana sahibiz. Buna uygun olarak bugün,

yönetici parti organları sistemi içinde, en tepede SBKP (B)-MK olmak üzere, onunla beraber 11 merkez komitemiz, 6 bölgesel komitemiz, 104 ulusal bölge komitemiz, 30 mıntıka (Kreis) komitemiz, 212 şehir komitemiz, 336 şehirsel alan komitemiz, 3479 kırsal alan komitemiz ve 113.060 temel parti örgütümüz var.

Çok büyük örgütlerin bölümlere ayrılmasının sona erdiği söylenemez. Büyük olasılıkla bu bölümlere ayırma daha devam edecektir. Öyle de olsa, halihazırda, gerrek günlük çalışmanın yönetiminin düzeltilmesinde, gerekse bizzat yönetimin, alt örgütlerin somut çalışmasını birleştirmesinde olumlu sonuçlar ortaya çıkmıştır. Çok büyük örgütlerin bölümlere ayrılmasının, yüzlerce ve binlerce yeni insanı yönetici çalışmaya yöneltmiş olduğundan ise hiç söz etmiyorum.

Keza bu da büyük bir kazanımdır.

2. *Kadroların seçilmesi, sevk edilmeleri ve dağıtılmaları.* Parti bileşiminin düzenlenmesi ve yönetici organların, alt örgütlerin somut çalışmalarını birleştirmesi, parti ve yönetiminin daha sağlamlaştırılmasının yegane aracı değildi ve zaten olamazdı da. Rapor dönemi içinde, partinin sağlamlaştırılmasının bir diğer aracı da, kadroların eğitimi için yapılan çalışmaların kökten düzeltilmesi, kadroların daha iyi seçilmesi, onların sevk edilmeleri, dağıtılmaları ve çalışma süreci içinde deneyden geçirilmeleriydi.

Parti kadroları partinin kumanda parçalarıdır ve partimiz iktidarda olduğu için aynı zamanda yönetici devlet organının kumanda parçalarını da oluştururlar. Doğru bir politik doğrultuda çalıştırılıp pratik içinde denendikten sonra, parti kadroları, partinin ve devlet yönetiminin nihai güçleridirler. Doğru bir politik çizgiye sahip olmak tabii ki ilki ve önemlisidir. Fakat bu yeterli değildir. Doğru bir politik çizgi, onu açıklamak için değil, onu eyleme geçirmek için gereklidir. Ama doğru bir politik çizgiyi eyleme dönüştürmek için de, kadrolara, partinin politik çizgisini kavramış, ona kendi çizgileri gözüyle bakan, onu pratiğe geçirmeye hazır olan, onu pratikte gerçekleştirmeyi kavramış, bu çizgi

nin sorumluluğunu üzerinde taşıyacak, onu savunacak, onun için mücadele edecek kapasitede insanlara ihtiyaç vardır. Yoksa doğru olan politik çizginin kağıt üzerinde kalması tehlikesiyle karşılaşılır. İşte hemen burada karşımıza, doğru kadro seçimi sorunu, kadroların yetiştirilmesi sorunu, yeni insanlara yetki verilmesi, kadroların doğru bir şekilde dağıtılması, onların yerine getirdikleri çalışma temeli üzerinde denenmeleri sorunu çıkıyor.

Doğru kadro seçimi ne demektir?

Doğru kadro seçimi, insanın kendisine vekiller ve yardımcılar toparlaması, bir büro kurması ve oradan çeşitli emirler yağdırması değildir. (gülüşmeler) Doğru seçim, yetkilerin kötüye kullanılması, amaçsız bir şekilde düzinelerce ve yüzlerce insanın bir yerden diğerine gönderilip sonra tekrar geri getirilmesi, sonsuz «reorganizasyonlara» girişilmesi hiç değildir. (Gülüşmeler)

Doğru kadro seçimi şu anlama gelir :

Birincisi, kadrolara partinin ve devletin altın hazineleri *gözüyle bakmak, onlarla titizlikle ilgilenmek,* onları gözetmektir.

İkincisi, kadroları tanımak, her kadro çalışanının meziyet ve eksikliklerini titizlikle incelemek ve çalışma arkadaşlarının yeteneklerini en kolay yoldan hangi görevde geliştirilebileceğini bilmek.

Üçüncüsü, kadroları itinayla yetiştirmek, kendini geliştiren diğerleri arasında sivrilen her çalışma arkadaşına yardım etmek, bu tür çalışma arkadaşlarıyla sabırla «ilgilenmek», konusunda hiçbir zaman sınır tanımamak ve gelişimlerini hızlandırmak.

Dördüncüsü, zamanında ve yüreklilikle, onların eski yerlerinde paslanıp küflenmelerine izin vermeden, yeni, genç kadrolar çıkarmak.

Beşincisi; çalışma arkadaşlarını, herbirinin kendisini *tam yerinde hissedeceği;* her çalışma arkadaşının, ortak amacımız için kişisel yetenekleri açısından yapabileceğinin en fazlasını gerçekleştirebileceği biçimde çalışma yerlerine dağıtmak. Kadroların dağıtılması için yapılan çalışmanın genel çizgisi, gerçekleştirilmesi için

bu yerleştirme biçiminin öngörüldüğü politik çizginin taleplerine uygun düşmelidir.

Burada, yeni ve genç kadroların zamanında ve yürekli bir biçimde çıkarılması özellikle önemlidir. Bizim insanlarımız arasında bu sorunun henüz tam bir açıklığa kavuşmamış olduğunu sanıyorum. Bazıları, insanların seçiminde esas olarak eski kadrolara yönelinmesi gerektiğini düşünüyorlar. Buna karşılık başkaları, esas olarak genç kadrolara yönelmek gerektiğini düşünüyorlar. Bence her iki taraf da yanılgı içindedir. Eski kadrolar gayet tabii ki Devlet ve Parti için büyük bir hazinedir. Onlar, genç kadroların sahip olmadığı şeylere; yönetimde sağlam bir deneye, Marksist-Lenininst prensip sağlamlığına, ihtisasa, yol gösterme yeteneğine sahiptirler. Ama birincisi, eski kadrolar sayı olarak sürekli yetersizleşmektedir, gerekli olduğundan azdır ve basit doğa kanunları gereği görevden ayrılmaya başlamışlardır. İkincisi, eski kadroların bir kısmı, zaman zaman, sürekli geçmişi gözlemek, geçmişte, eskide saplanıp kalmak, hayattaki yeniyi tesbit etmemek eğilimini taşıyorlar. Buna, yeniye olan duyarlığı kaybetmek deniyor. Bu çok ciddi ve tehlikeli bir eksikliktir. Genç kadrolara gelince, tabii ki onlar eski kadrolar gibi deney, çelikleşmişlik, ihtisas ve yol gösterme yeteneğine sahip değildirler. Fakat birincisi, genç kadrolar çoğunluğu oluşturmaktadır; ikincisi, genç oluşlarından ötürü çalışmayı bırakma tehlikesi onları tehdit etmemektedir; üçüncüsü, her Bolşevik görevlinin çok değerli bir özelliğine, yeni olanı anlama özelliğine sahiptirler; dördüncüsü, öyle hızlı bir tempoda gelişmekte ve kendilerini eğitmekte, öyle hızlı gelişmektedirler ki, eskilere yetişecekleri, aynı değerlere sahip olarak onların yerlerini dolduracakları ve onlardan nöbeti devralacak değerler olacakları zaman, o kadar uzak değildir. O halde görevimiz, ya genç ya da yaşlı kadrolara yönelmek değil, genç ve eski kadroların, partinin ve devletin yönetici çalışmasının ortak bir orkestrasında birleştirilmesini, koordinasyonunu rotasında tutmaktır. (Sürekli alkışlar)

İşte bu nedenle, genç kadroları zamanında ve yü-

rekli bir biçimde yönetici görevlere çıkarmak zorunludur.

Rapor dönemi içinde parti tarafından yönetimin sağlamlaştırılmasında önemli bir kazanım da, partinin, kadro seçimi alanında genç ve yaşlı görevlilerin koordinasyonu rotasını başarıyla aşağıdan yukarıya kadar gerçekleştirmiş olmasıdır.

Partinin merkez komitesindeki açıklamalardan görülmektedir ki; parti, rapor dönemi içinde, 500.000'den fazla genç bolşevik, parti üyesi ve parti sempatizanını, bunların %20'den fazlası kadınlar olmak üzere, devlet ve parti çalışmalarının yönetici görevlerine getirmeyi başarmıştır.

Şimdiki görevimiz nedir?

Görev, kadro seçimini tepeden tırnağa tüm kapsamıyla bir ve aynı elde toplamak ve onu layık olduğu seviyeye yükseltmek, bilimsel, bolşevik bir öz vermektir.

Bunun için de, eğitimin parçalara bölünmesine, kadroların değişik bölüm ve kesimlerden seçilmesi ve gönderilmesine son verilmeli, bu faaliyet bir yerde toplanmalıdır.

Bu bölüm, SBKP (B) Merkez Komitesinde kadro idare heyeti ve her cumhuriyetin, bölge ve ulusal bölgenin buna karşılık olan kadro bölümü olmalıdır.

3. Parti Propagandası. Parti üyelerinin ve Parti Kadrolarının Marksist-Leninist Eğitimi.

Parti çalışmasının çok önemli ve sorumluluk dolu bir alanı daha vardır. Bu alan üzerinde, rapor dönemi içinde parti ve yönetici organları sağlamlaştırılır; bu yazılı ve sözlü parti propagandası ve ajitasyonu, parti üyeleri ve kadrolarının Marksizm-Leninizm içinde yetiştirilmesi çalışması, parti çalışanlarının ve partinin politik ve teorik seviyesinin yükseltilmesi çalışmasıdır.

Bu, olağanüstü bir önemlilikle parti propagandası üzerinde, görevlilerimizin Marksist-Leninist eğitiminin yaygınlaştırılması üzerinde yoğunlaşır. Yalnızca parti aygıtının görevlilerini kastetmiyorum, aynı zamanda Komsomol örgütlerinin, sendikaların, ticaret, yoldaşlık,

ekonomi, sovyet, eğitim ve askeri, vb. örgütlerin çalışanlarından da söz ediyorum. Parti bileşiminin düzenlenmesi ve yönetici organların alt örgütlerin çalışmalarını birleştirmesi tatmin edici bir şekilde uygulanabilir; kadroların çıkarılması, seçimi ve dağıtımını tatmin edici bir şekilde organize edebilir; fakat eğer parti propagandamız herhangi bir nedenle aksamaya başlarsa, kadrolarımızın Marksist-Leninist eğitimi dumura uğramaya başlarsa, bu kadroların politik ve teorik seviyelerinin yükseltilmesi çalışması gevşer ve buna bağlı olarak kadrolar ilerleyişimizin perspektifine olan ilgilerini kaybederlerse, bizim davamızın yegane haklı dava olduğunu kavramaya son verirlerse, yukarıdan gelen emirleri körü körüne ve mekanik bir şekilde uygulayan, perspektifi olmayan, dar görüşlü pratikçiler haline gelirlerse, o zaman bizim tüm devlet ve parti çalışmamız mutlaka dumura uğramak zorundadır. Şu, bir aksiyom gibi geçerli olmalıdır: Devletin ve parti çalışmasının sözkonusu alanlardaki çalışanlarının politik seviyeleri ne ölçüde yüksekçe ve Marksist-Leninist şekillenmeleri ne ölçüde bilinçliyse, çalışma o derece yüksek, verimli, sonuçları o ölçüde etkili olur. Ve bunun tersi; çalışanların politik özleri ne ölçüde düşükse ve Marksist-Leninist şekillenmeleri ne ölçüde az bilinçli ise, çalışmadaki aksamalar ve başarısızlıklar o ölçüde olasıdır; çalışanların bizzat kendilerinin yüzeyselleşmesi, küçük işgüzarlar haline gelmeleri o ölçüde olasıdır; dejenere olmaları o ölçüde olasıdır. Şu kesinlikle söylenebilir: Eğer kadrolarımızı çalışmanın her dalında ideolojik açıdan çelikleştirmeyi ve onları, politik olarak gerek iç, gerekse enternasyonal durum üzerine rahatça yol gösterebilecek kadar geniş kapsamlı çelikleştirmeyi; onları, ülke yönetimi sorununu ciddi bir hata yapmaksızın çözebilecek, tam, olgun Marksist-Leninistler haline getirmeyi kavrayabilseydik; işte o zaman, sorunlarımızın onda dokuzuna çözülmüş gözüyle bakabilmek için her çeşit nedenimiz olurdu. Ve biz bu görevi mutlaka yerine getirebiliriz, çünkü onu gerçekleştirebilmek için gerekli olan tüm araç ve olanaklara sahibiz.

Genç kadroların eğitimi ve şekillendirilmesi, **bizde**

genellikle bilim ve tekniğin tek tek dallarına göre ve ihtisas alanlarına göre yapılır. Bu zorunlu ve amacına uygundur. Bir kimya uzmanının aynı zamanda fizik veya botanik uzmanı olmasına veya tersine gerek yoktur Ama bilimin bir dalı vardır ki, onun bilimin tüm dallarındaki hakimiyeti bir bolşevik için zorunlu olmalıdır. Bu, toplumun gelişme kanunlarının, proleter devriminin gelişme kanunlarının ,sosyalist insanın gelişme kanunlarının, komünizmin zaferinin Marksist-Leninist bilimidir. Çünkü kendine Marksist-Leninist adı veren, fakat uzmanlık alanı olan ,örneğin matematik, botanik veya kimyada hapsolmuş, kendi uzmanlık alanı dışında *hiçbir şey görmeyen bir insan*, gerçek bir Leninist olarak değerlendirilemez. Bir Leninist, yalnızca kendi tarafından tercih edlien bilimsel alanın uzmanı olmamalıdır, aynı zamanda, ülkesinin kaderiyle candan ilgilenen, toplumun gelişme kanunlarına vakıf olan, bu kanunları uygulanır kılmayı kavramış, ülkenin politik yönetiminde aktif olarak yer almaya hazır olan, politik ve toplumsal açıdan aktif bir insan olmalıdır. Bu tabii ki, Bolşevikler arasındaki uzmanlar için ek bir çalışmayı gerektirir. Ama bu, yüzlerce çeşit meyvası olan bir çalışmadır.

Parti propagandasının görevi, kadroların Marksist-Leninist olarak yetiştirilmesindeki görev, tüm çalışma dallarındaki kadrolarımıza, toplumun gelişme kanunlarının Marksist-Leninist bilimini benimsemekte yardımcı olmaktadır.

Propagandanın iyileştirilmesi için alınacak tedbirler sorunu ve kadroların Marksist-Leninist eğitimi sorunu, SBKP (B) Merkez Komitesinin çeşitli ulusal *bölge* parti örgütlerinin propagandistlerinin katıldığı, tekrarlanan tartışmaların konusu olmuştur. Ayrıca, 1938 Eylül'ünde yayınlanan «SBKP(B) Tarihinin Kısa Özeti» önemli görev yapmıştır. «SBKP(B) Tarihinin Kısa Özeti»nin yayınlanışının, ülkemizde Marksist-Leninist propagandada yeni bir hamle yaptığı tesbit edilmiştir. SBKP (B) Merkez Komitesi çalışmalarının sonuçları, «SBKP (B) Tarihinin Kısa Özeti»nin yayınlanmasıyla bağlantılı olarak «Parti Propagandasının Şekillendirilmesi Üzerine» adlı bilinen kararıyla açıklanmıştır.

Bu karardan çıkarak ve SBKP (B) Merkez Komitesi Mart plenumunun 1937 yılındaki «Parti Çalışmasındaki Eksiklikler Üzerine» olan kararlarını gözönüne alarak SBKP (B)-MK, propaganda alanındaki eksikliklerin giderilmesi ve parti üyeleri ile parti kadrolarının Marksist-Leninist eğitimlerinin iyileştirilmesi için, aşağıdaki önlemleri uygun gömüştür :

1. Parti propagandası ve parti ajitasyonunun yönetimi bir yerde toplanacak ve propaganda ve ajitasyon bölümleri ile basın bölümleri SBKP(B)-M. Komitesi içinde, Propaganda ve Ajitasyona ait bir ve ortak bir yönetimde birleştirilecek, burada her cumhuriyet, şehirsel bölge ve ulusal bölge parti örgütlerinin propaganda ve ajitasyon bölümleri organize edilecek;

2. Propagandada hücre sisteminin (zirkelsystem) tek yanlı ele alınmasının yanlış olduğu anlatılmış ve parti üyeleri tarafından Marksizm-Leninizmin temel ilkelerinin bireysel öğrenimi metodu yararlı bulunmuştur ki, bu nedenle partinin dikkatinin başında propagandanın ve bir propaganda sisteminin dersler biçiminde organize edilmesinde toplanması gerekir;

3. Her ulusal bölge *merkezinde* alt düzeydeki kadrolarımızın geliştirilmesi için yıllık kurslar düzenlenecek;

4. Orta düzeydeki kadrolarımız için ülkemizin bir dizi merkezinde Lenin okulları örgütlenecek;

5. Daha teorik olarak, daha nitelikli parti kadroları için SBKP (B)-M. Komitesinde üç yıllık sürelerle, Marksizm-Leninizm üzerine bir yüksek okul örgütlenecek;

6. Propagandistler ve basın çalışanlarının eğitimi için, ülkemizin bir dizi merkezinde yıllık kurslar gerçekleştirilecek;

7. Yüksek okullardaki Marksizm-Leninizm öğretmenleri için Marksizm-Leninizm yüksek okulunda altı aylık kurslar gerçekleştirilecektir.

Halihazırda uygulanmakla bareber, henüz yeterli ölçüde gerçekleştirilememiş olan bu önlemlerin hayata geçirilmesi, verimli sonuçlar yaratmak konusunda şüphesiz isabetsiz kalmayacaktır.

J. STALİN

XVIII. Parti Kongresindeki rapordan

1 Mayıs'ta Alanlardayız

(Baştarafı Sayfa 14'de)

gibi bu sözlerini umutları yıkıcı bir biçimde değil, tam tersine «yalvarmaya devam ederseniz, belki birşeyler yapabiliriz» havası içerisinde söylediler ve Türkiye'ye yapılacak yardım sorununu bir dahaki toplantıda mutlaka görüşeceklerini söylediler. Elbette «birşeyler» verecekler. Bunun ne olduğunu da Matthöfer'in «önemli olan yardımın miktarı değil, hangi koşullarla verildiğidir» şeklindeki sözleri açık bir biçimde ortaya koymaktadır. Kısacası Türkiye'nin alacağı dış yardımın dış ticaret açığını kapamaya asla yetmeyeceğini gösteren kanıtlar ortaya konulmuş bulunmaktadır. Şimdilik emperyalistlerin bu «yardım»ı taksit taksit yaparak Türk yöneticilerini kapılarında bekletecekleri görülmektedir.

Bu durum egemen sınıfların ve temsilcilerinin de kabul ettikleri gibi Türkiye'yi yeni ve zor durumlara sürükleyecektir. Hükümetin aldığı tüm tedbirler tekelci burjuvazinin işine yaramaya devam ederken, Ecevit hükümetinin içerisine sürüklenmiş olduğu ekonomik bunalımın derinleşerek Demirel Hükümeti döneminde de devam edeceği ortaya çıkmaktadır.

Bu durum emperyalistlerin önceden bilmedikleri bir gelişme değildir. IMF Türkiye'ye alması gereken tedbirleri öğütlerken bunların doğuracağı muhtemel sonuçları da bilmekteydi. İMF'nin tedbirlerinin her zaman için altında yatan, el attığı ülkelerdeki bunalımın sürekli olarak ama çok yavaş bir biçimde geriye atılması ve buna paralel olarak da bağımlı olan ülkenin içine girdiği yeni durumda İMF talimatlarının santim dışına çıkamaması ve dolayısıyla emperyalistlerin her talebini her an için yerine getirme zorunluluğu içine düşmesidir. Özellikle Kukla olduklarını açıkça ortaya

koyamayan hükümetlerin bulunduğu parlamentoculuğun devam ettiği ülkeler karşısında bu yöntem bir zorunluluk olmaktadır. Bu gelişmelerin doğal sonucu da elbetteki, kukla olduklarını açıkça ortaya koyan açık diktatörlüklerin inşa edilmesi olmaktadır.

Parlamentoculuğun devam etmekte olduğu ülkelerde seçimle iktidara gelmek zorunda olan partiler halk aleyhine, emperyalistler lehine yapacakları her operasyonu kolaylıkla yapma cüretini kendilerinde bulamazlar. Ya bu tür hükümetlerin yapacağı başka bir şeyin kalmamış olması gerekir, ya da yapılan operasyonların tam anlamıyla açık olmaması gerekir. Kitlelerde kendi lehlerine olan bazı işlerin de yapılmakta olduğu izleniminin yaratılması zorunludur.

Türkiye yukarıdaki iki politikadan, ikincisinden birincisine doğru hızla sürüklenmektedir. Gelmiş olduğumuz noktada bir anlamda iki politika iç içe geçmiş gibidir. Bundan sonraki dönemde yaşayacak olduğumuz ikinci politikanın hızla gelişmesi olacaktır.

DEMİREL HÜKÜMETİ NE YAPMAK İSTEDİ?

Süleyman Demirel Hükümet başkanlığına talip olduğu dönemde, AP yanlısı basının kamuoyuna yansıttığı «en kısa süre içerisinde seçimleri zorunlu kılacak bir politikanın izleneceği» idi. Ancak AP'nin hükümeti kurması konusunda toplumda yükselen baskının sonucu bu politika sözcüler ağzında ifade bulmadı. Hemen ardından Ortadoğu'daki gelişmeler iktidarda kalabilmenin olanaklı olabileceğini de düşündürmeye başladı. Eğer bir ölçüde başarılı olunabilirse, 14 Ekim sonuçlarının verdiği moralle erken seçime gerek kalmaksızın normal seçim zamanına kadar iktidarda kalınabilir ve «batmakta olan gemiyi kurtaran kaptan» sıfatıyla AP parlamentoda kendi başına çoğunluk sağlayacak bir konuma ulaşabilirdi. İktidar açısından bu durumda yapılması gereken neydi? Aslı daha değişik olsa da yapılan açıklamalar şöyleydi :

Enflasyon yavaşlatılacak ve makûl düzeylere indirilecek. Durmakta olan ekonomi canlandırılacak, yatırımlar hızlandırılacak. Yeteri kadar dış kredi sağlanarak gerekli ithalât gerçekleştirilecek, sonuç olarak da piyasadaki mal darlığı engellenecekti. Böylelikle 1.3 noktasına kadar gerilemiş olan kalkınma hızı yeniden eski boyutlarına kavuşturulacaktı.

Hükümet bu amaçlara ulaşmak için tedbirlerini esas olarak birkaç nokta etrafında toplamış olduğunu açıkladı. Bu tedbirler sırasıyla Türk parasının değerinin yeniden «ayarlanması», yeni vergi «düzenlemelerinin» yapılması, karşılıksız para basmamak, fiyatları serbest bırakmak, KİT'lerin zararlarının hazineye yük olmasını engellemek, yani ürünlerinin fiyatlarını artırmak vs. idi. Bütün bu tedbirlerin alınmasının altında yatan temel mantık, soyut olarak ekonominin canlandırılması değil, mevcut ekonomik bunalımın yükünün çalışan kitlelerin sırtına yıkılmasıdır. İzlendiği gibi egemen sınıf «enflasyon canavarından kurtulmak lazım» diye bağırmaktadır. Esasına bakılırsa enflasyondan her zaman için zarar gören egemen sınıf değil, çalışan kitlelerdir. Hızlı enflasyon dönemleri tekellerin kârlarına kâr kattıkları, daha küçük işletmelerin hızla iflâsa sürüklenmeleri ya da tekeller tarafından yutulma dönemleridir. Bu yönüyle bakıldığında tekellerin enflasyon canavarından kurtulmak gibi bir sorunu olmamalıdır. Bizatihi bu enflasyonun yaratıcısı olanlar kendileridir. Zira hiçbir zaman için piyasa fiyatlarını çalışan kitleler düzenlememektedir. Düzenleyenler doymak bilmez kâr hırslarıyla bizzat tekelcilerin kendileridir. Şikâyetçi oldukları bir tek yön vardır: o da fiyatların sürekli olarak değiştirilmesi durumunda ekonominin kendi istikrarı, genel dengesinin bozulmasıdır. Toplumun talebini dile getiriyormuşcasına yükselttikleri «enflasyonu engelleyelim» talebi kendileri kârlarından bir ölçüde fedakârlık etmiş olsalar hallolmuş olacaktır. Ancak bu kadar şikayetçi görünmelerine rağmen bu konuda en ufak bir adım atmadıkları gibi fiyatların da serbest bırakılmasını talebetmektedirler. Bu talebi öne sürerek gerçekleştirmek istedikleri bir başka şey vardır

elbet: Bu sağda solda alçak sesle veya üstü kapalı ifadelerle dile getirdikleri ücretlerin dondurulması talebidir. Çalışan kitlelerin yaşamı biraz olsun çekilir hale getirebilmek için, canları pahasına elde ettikleri ücret artışlarının engellenmesini istemektedirler. Şayet ücret artışları olmaz ise en azından ücret artışları oranında enflasyon geriletilecektir. Ancak mücadeleci kitleler karşısında bunu yapabilecek bir hükümet yoktur. Bu ya açık bir diktatörlük eliyle gerçekleştirilebilir ya da bu yapı devam ediyorsa üstü örtülü bir takım başka tedbirlerle aynı sonuçlara ulaşılabilir. Hükümet bunu ani fiyat artışı, yeni vergilerin getirilmesi, para basmamak, kısa sürede ithalat gerçekleştirerek piyasaya yeteri kadar mal sürmek ve yeni düzeyinde fiyatlarda yavaşlatılmış bir artışın sağlanması olarak düşünmüştür. Fiyat artışları her alanda gerçekleşmiştir. Peşi sıra gelen hemen hiçbir tedbir yoktur. Ne para basmamak mümkün olmuş, ne de yeteri kadar dış kredi sağlanarak bol ithalat yapılabilmiştir. Kıt kanaat sağlanan eski kredilerin boyutunu aşan bir kredi elde edilememiştir. Arttırılmış fiyatlara rağmen mal darlığı devam etmektedir. Dolayısıyla para basmamak olanaksızdır. Bu yola gidilecek olursa mal dolaşımının iyice durma riski vardır. Artık görülen odur ki, hükümet tedbir diye devalüasyon yapıp meta fiyatlarını yükseltmekten başka bir şey yapmamıştır. Bu durumu dengeleyebilecek üretim artışı projeleri iflas etmiştir. Yavaşlatılmak istenen enflasyon, eskisinden büyük rakamlara ulaşmıştır. Karaborsanın engellendiği iddia edilmektedir. Doğrudur. Zira resmi fiyat diye karaborsa fiyatları benimsenmiştir. Bu durumda karaborsaya ne hacet. Onu da yapan aynı insanlar. Karaborsacılığın amacı el altından mal satmak değil, daha büyük fiyatlarla mal satmak ve daha fazla kâr etmektir. Daha büyük fiyatlar elde edildikten sonra karaborsayı kaldırmış olmak ne anlama gelebilir? Sadece toplumsal demagoji.

Hükümetin «yardım gelecek» hesaplarına göre aldığı bu tedbirler sadece ve sadece çalışan kitlelerin nefretlerinin daha da yükselmesine yol açmaktadır. Ne memurlara verilmiş olan 25 katsayı yeterli olabilir,

ne de birkaç ay öncesinde sendikaların yaptıkları ücret artışı talepleri. Artık her kesimin talebi, yeni fiyatları yakalayabilmek için süratle yükselmiştir. Sürekli tekrarlanan ikilem yeniden ortaya çıkmıştır. Ya egemen sınıflar yükselen yeni talepleri zorla bastırmaya çalışacak ya da bu talepleri kârlarını düşürmemek için fiyatları yeniden yükseltmek suretiyle karşılayacaktır. Egemen sınıfın eğilimi kendi sözcüleri ağzından kitlelerin satınalma gücünün azaltılması gerekliliği şeklinde ifade bulmaktadır. Efendileri olan emperyalizm de kendilerine ücretlerin dondurulmasını salık vermektedirler. Ama talihsizlikleri burada da onları yakalamıştır. En büyük ve mücadeleci işkollarında toplu sözleşme dönemine girilmiştir. Şimdiden birçok maden ve tekstil işçisi greve gitmiştir bile. Yeni zamların gelmeyeceğine dair hiçbir belirti yoktur. Tam tersine hergün bir yeni zam dalgası piyasayı sarmaktadır.

Hükümet devrimcilere saldırıyı hızlandırmanın dışında koymuş olduğu kısa vadeli tedbirlerden hiçbir sonuç alamayacak duruma gelmiştir. Yüz gün oyunu bitmiştir. Hükümetin elinde kalan silah, devrimcilere yönelttiği saldırıyı ekonomik talepler peşinde olan halk kitlelerine de yöneltmektir. Sıkıyönetimi azgınlaştırmak ve yaygınlaştırmak, emperyalizmin güdümüne biraz daha girmektir. İMF'nin Türkiye'ye dayatageldiği politika da bundan başka birşey değildi. Bunun anlamı ise egemen sınıfların faşizm tercihine biraz daha yönelmiş olmalarıdır.

1 MAYIS VE KİTLE MÜCADELESİNİN YÜKSELİŞİ

Türkiye halkları önlerindeki reform hayallerinin yıkılması, yeni vaadlerin en kısa süre içerisinde iflasa sürüklenmesi sonucu yılların birikimini hızla bilince çıkarıyor. Olayların gelişme hızı eskinin yılları yerine ayları birim olarak alıyor artık. Yeni hükümetin kuruluşuyla iflası arasında fazla zaman geçmedi. Toplumsal hareketliliğin geriletilmiş olduğu sanılan birkaç ay ön-

cesinde, işçi sınıfı eylemiyle birden öne çıkmaya başladı. Tekel işçileri başarıya ulaşamasalar da günlerce yeni hükümetin uygulamalarına karşı direndiler. Proletarya sosyalistleri mücadelenin en ön saflarında yerlerini aldılar.

İzmir'de Tariş işçilerinin direnişi İzmir halkının sempatisini kazandı ve birçok yerde İzmir halkını eylemin içerisine çekti. Egemen sınıflar azgınca üzerine çullandılar. Antalya'da Antbirlik işçileri sürdürdükleri mücadeleden taleplerini kabul ettirerek çıktılar. Bu direnişler boyunca diğer toplum kesimleri oldukça hareketsiz göründü. Ama işçi sınıfının gelişen mücadelesinin habercisi olan bu direnişler tüm toplum kesimlerinde sempati uyandırdı, onlara mücadele azmi verdi. Ve nihayet işçi sınıfının MESS'le olan savaşı başladı.

Artan fiyatlar karşısında köylüler ve diğer emekçiler biraz daha yaşayamaz hale geldiler. Örgütsüz olan kesimler bu durumu bir kader gibi benimsememek gerektiğini örgütlü olanların verdikleri mücadelelerden kavrıyorlar. İşçi sınıfımızın yıllardır sürdürdüğü örgütlü mücadele tüm toplum kesimlerinde onların gücüne olan saygıyı artırıyor. Eylemlerinin örnek alınması gerektiğini kavrattırıyor. Artık eski günler geride kalmıştır. Binbir oyunla halk kitlelerinin oldu olacak umutları peşinde sürüklenmesi eskisi kadar kolay değildir. Yılların birikimi sonuçlarını vermeye başlamıştır. Elbette egemen sınıfların oyunları sosyalist hareket örgütlü ve güçlü olmadığı müddetçe bir ölçüde gene yürürlükte olacaktır. Ama bu oyunlar koyuna kaval dinlettirmek kadar kolay olmayacaktır. Her geçen gün uyanan ve örgütlülük kazanan halk kitlelerinin aldatılması daha fazla taviz ve daha ince oyunları gerekli kılmaktadır. Bunların sökmediği noktadan itibaren de baskı ve şiddet en görülmedik boyutlara ulaşacaktır.

Kitle hareketliliğinin ekonomik temel üzerinde yükselmesi açısından son derece uygun bir ortam vardır. Bunu kimse engelleyemez. Sadece ekonomik temelde değil, ileri işçiler arasında siyasal temele dayanan talepler de hızla yayılmaktadır. Egemen sınıfın uygula-

maları, faşist saldırılar, toplumun çeşitli kesimlerinde siyasal talepler etrafında birleşmeyi hızlandırmaktadır. Önümüzdeki 1 Mayıs geçen yıl olduğu gibi bu yıl da bir kutlama olmaktan ötelere uzanmaya adaydır. Kendi başına siyasal bir hüviyet kazanma durumundadır. Geçtiğimiz 1 Mayıs'ta proletarya sosyalistleri son derece doğru tespitlerle onu bir ayraç olarak değerlendirdiler. Kimlerin proletarya sosyalizminden, kimlerinse küçük burjuva sosyalizminden yana olduğunu en açık biçimleriyle ortaya koydular. Küçük burjuvalar proletarya sosyalizminin doğru tesbitleri önünde tutunamadılar. Tutunamadılar ve kendilerini daha önce pek ilgilendirmeyen İstanbul gösterilerine kendilerinin de katılmış olduklarını ispatlamaya çalıştılar. «Filan mahallede biz de çıktık», «Yaşasın İstanbul direnişimiz» sözleriyle kendilerini mazur göstermeye çalıştılar. Ama bir gerçeğin proletarya sosyalistleri önderliğinde yaşanmış olması küçük-burjuva kesimlere hiç olmazsa işin bir yanını öğretti. Proletaryaya biraz daha dikkatle bakmalarına yardımcı oldu. Ancak olumsuz olan yanı, açıkça itiraf etmeseler de kendilerini aktivite açısından geride kalmış hissetmeleri. Proletarya sosyalistlerinin onlara kavrattırmak istediği şu kadar veya bu kadar aktif olup olmamak değil, proletarya sosyalizminin onların sahip olduğundan daha farklı bir bakış açısına sahip olmayı gerektirdiğidir. Bu bakış açısına sahip olmuş olsalardı o anda 1 Mayıs'ın esas olarak İstanbul'da kutlanması gerektiğini de kavrayabilirlerdi. Ama onlar için nasıl bazı teoriler marksizmden ödünç alınmış silahlarsa, 1 Mayıs'ta aynı öyle işçi sınıfından ödünç alınmış bir gösteri günü idi. Onun içindir ki, 1 Mayıs'ın gerçek önemini kavrayamamışlardır. Şimdi de kavramış olmaları göstergeler karşısında mümkün görünmüyor. Ama küçük-burjuvanın bakış açısı içerisinde gördüklerini tekrarlamak arzusu içerisinde sağa sola koşuşacaklardır. Sizin yaptığınızdan daha büyük gösteriler yaptık demeye çalışacaklardır. Ama geçmiş olsun! Daha büyüğünü yapmış olmak, daha anlamlısını yapmış olmak anlamına gelmeyecektir. Gene tesbit edemeyeceklerdir bu 1 Mayıs'ın özünü. Ama onları uyarmak görevimiz. 1 Mayıs'ın

anlamını kavrattırmak görevimiz. Başka konularda olduğu gibi bıkmadan bu uyarma görevimizi yerine getireceğiz.

Oligarşi dünya proletaryasının birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ların Türkiye'de kutlanmasını her türlü yola baş vurarak engellemeye çalışmak suretiyle, bugünün genel bir siyasal içeriğe kavuşmasına yardımcı olmaktadır. Anarşi, terör, yasallık bahaneleri ön plana sürülerek 1 Mayıs kutlamalarını engellemeye çalışan oligarşi, çeşitli sözcüleri aracılığıyla da gerçek amacının, daha doğrusu gerçek korkusunun ne olduğunu ortaya koymaktadır. O, alanları dolduran proletaryanın kendi kitlesel gücünü görerek, daha yakından kavrayarak, dünya proletaryası ile olan dayanışmasını hep birlikte bir kez daha yaşayıp, enternasyonal kavrayışını biraz daha geliştirerek ve yeni mücadelelere atılmak için yeni bir ruh kazanıp, tüm halk kitlelerine mücadelede önder güç olduğunu kavrattırmasından korkmaktadır. Oligarşi, nasıl ki, ekonomik mücadelesine bile tahammül edemiyorsa, proletaryanın yeni bir toplumun kuruluşuna önderlik edecek, edebilecek bir güç olduğunu ve bunu tüm dünya proletaryası ile dayanışma içerisinde gerçekleştireceğini alanlardan haykırmasına da tahammül edememektedir. Oligarşi 1 Mayıs' ları engellemeye çalışmakla proletaryanın nihai amacına nasıl müsaade etmeyeceğini de göstermek istemektedir. İşte bu noktadan itibarendir ki, Türkiye'de 1 Mayıs tam anlamıyla siyasal anlamındaki bir mücadele günü olmaktadır. Proletaryanın bu gösterisini yapmaktaki kararlılığı, onun devrim konusundaki kararlılığının göstergesi olmaktadır. Bu nedenledir ki, proletarya sosyalistlerine 1 Mayıs'ın yeniden oligarşi tarafından kabul edilmesine kadar, yani oligarşinin bu konuda boyun eğmesine kadar, 1 Mayıs geleneğinin devam ettirilmesi açısından son derece önemli görevler düşmektedir. Görev ondan sonra başka boyutlar kazanacaktır.

1 Mayıs 1979'da proletarya sosyalistleri bu uyanıklığı ve görev azmini göstermişlerdir. İşçi sınıfımızın oligarşinin yüreğine saldığı korku tüm bir İstanbul'un cezaevine çevrilmesi düşüncesini doğurmuştur. Ama onun

cezaevi yapmak istediği İstanbul bu kez bütünü olarak 1 Mayıs alanı haline gelmiştir. Daha ötesi proletarya sosyalistleri 1 Mayıs'ı İstanbul sokaklarında kutlamışlar, oligarşinin her türlü zorbalığına rağmen dünya proletaryası ile olan enternasyonalist dayanışma ve mücadele azmi, 1 Mayıs alanına yürüyüşe geçmek suretiyle bir kez daha gösterilmiştir.

Bugün de görev aynıdır. Kitle mücadelesinin hızla yükselme kaydettiği bu koşullarda aynı görev bu kez daha değişik bir biçimde ortaya konulmalıdır. EN GENİŞ YIĞINLAR 1 MAYIS GÜNÜ, 1 MAYIS ALANINA YÜRÜMEK ÜZERE HAZIRLANMALI VE ÖRGÜTLENMELİDİR. Elbette ki, oligarşi buna gene izin vermek istemeyecektir. Ancak onun istememesi bizim bu talebimizi hayata geçirmek üzere harekete geçmemizi engelleyemez. Onun bu engellerini yıkmak açısından bugün, geçen 1 Mayıs'a göre çok daha uygun koşullar vardır. Mutlaka bir noktadan itibaren düşüşe geçmek durumunda olan bugünkü kitle hareketliliğindeki kabarma bunun esas temelini oluşturmaktadır. 1 Mayıs, bu kabarmanın en ileri boyutlara ulaştırılabileceği olanakları ortaya koymaktadır. Ekonomik temelli olan bu kabarmanın siyasal düzeye geçmesinin ve Türkiye sınıf mücadeleleri tarihinin fazla zengince tanımadığı ileri boyutlu bir mücadele dönemine geçişin kapıları 1 Mayıs 1980 ile açılabilir. Bu nasıl başarılabilir? Mevcut düzene karşı çıkmak için son derece yoğun malzemeye sahip olmuş olan halk kitlelerinin, başta işçi sınıfımız olmak üzere harekete geçirmekle. Yani 1 Mayıs'ta 1 Mayıs alanına yürümenin olanağını yaratmak ve bizzat 1 Mayıs alanına ve tüm Türkiye'deki 1 Mayıs alanlarına yürümek üzere yapılacak olan bir genel greve çıkmakla. Bu olanaklıdır. Tüm toplum katları hareketlenmeye başlamıştır. Ve bu hareketlilik anlık bir ajitasyonun ürünü değildir. Kitleler bir şeyler yapmak zorunda olduklarını şu ya da bu ölçüde hissetmektedirler. Bu noktada devrimcilerin öne düşmesi zorunludur. İşçi sınıfımızın öne atılması sağlandığında onu izleyecek binler vardır. Ancak unutmamak gerekir ki, böyle bir eylem biçimi toplumun talebi haline gelemez. Hatta toplumun

çoğunluğunun talebi haline de gelemez. Türkiye henüz sınıf mücadelesi açısından bu derecede gelişmiş değil. Bu eyleme katılacak olan toplumun azınlığı olacaktır. Ama bu azınlık toplumun en ileri ve dinamik kesimini oluşturması itibariyle son derece önemli bir azınlık olacaktır.

Böyle bir mücadeleye girişmek muhakkaktır ki, karşı tepkisini de getirecektir. Büyük olasılıkla oligarşi, halk kitlelerinin bu ilk tepkisine boyun eğmeyecektir. Ama biz boyun eğdirmek için ileriye atılmalıyız. Oligarşiden gelecek her türlü tepkiye, gerek 1 Mayıs öncesinde ve gerekse sonrasında hazırlıklı olmalıyız. Daha bugünden oligarşi, 1 Mayıs'ı sabote edebilmek amacıyla saldırılarına bir başka renk katmıştır. Devrimciler sürekli olarak polis takibine uğramakta, yüzlerce binlerce insan mahallelerden toparlanıp götürülmekte ve böylelikle bir yandan devrimciler cezaevlerine doldurulurken, diğer yandan da kalanların hareketsiz kalması sağlanılmaya çalışılmaktadır.

Bu mücadele içerisinde atılacak adımlar, proletarya partisinin yaratılması ve ittifaklar sorununda da sağlıklı adımların atılabilmesi için olanaklar sunmaktadır. 1 Mayıs eylemini basit bir kutlama olarak, oligarşiyle yapılan bir sidik yarışı olarak kavramaz isek, 15-16 Haziran'ların bıraktığı mirasa benzer mirasların 1 Mayıs tarafından da bırakılacağını görürüz. Yükselen kitle hareketliliğinin gerilemeye başladığında geriye dağınıklık, umutsuzluk ve cins be cins sağ ve sol sapmalar bırakmasını istemiyorsak; bu momentte 1 Mayıs gibi bir durum doğru değerlendirilmeli, öncü işçilerin sosyalist mücadelenin yürütücüleri haline gelmeleri sağlanmalıdır. Bu başarıldığı ölçüde proletarya partisinin oluşturulmasında da önemli adımlar atılmış olacaktır. Sosyalist hareketle işçi sınıfı hareketinin birlikteliğinde önemli ve geri döndürülemez noktalara ulaşmış olacağızdır.

KURTULUŞ